

BUDAPESTI NAPLÓ

Összerkesztés és kiadói hivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Feloldó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
M. SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egy régi típus.

Budapest, november 25.

(Á. K.) Alkalmasabb időt a mainál alig választhattak volna néhai idősb Szögyény-Marich László fiai arra, hogy boldogult apjuknak emlékiratait közrebocsássák. Az emlékiratoknak az a része, mely a könyvpiacra e hét végén fog megjelenni, az 1836-tól 1848 végéig terjedő időszakot tartalmazza; s ha ez a rész, melyet úgy Horváth Mihály, mint mások, e korszakot tárgyazó munkáikban már felhasználáltak, nem is ismeretlen a magyar olvasókör számára, de mégis aktuális. Mert föllevenítvén az emlékiratok szerzőjének egész politikai és történelmi egyéniségét, oly tipust állít a nemzet szeme elé, aki ha nem is járt azon az uton, mint a nemzeti ébredésnek halhatatlan érdemű hősei és vezérei, de kitől egy a tiszta és az önzetlen hazafiságot, mint a haza javára működő dinasztikus politikának érdemét nem lehet megtagadni.

Ez a típus a mai viszonyok közt a valóságba többé bele nem illeszthető; de szimbolikus értéke megvan s mindig megmarad. Jelentvén ugyanazt, amit Deák Ferenc is sokszor hangzottatott, hogy a hazát szeretni és a hazát szolgálni nem csupán egy módon lehet. S ezért alkalmas a mai idő arra, hogy ez a típus megjelenjen abban s visszahozza magával a múlt század legmozgasmas korszakának történelmi levegőjét; mert ismét olyan hangulatok felé közeledünk, melyek a legrikítóbb egyoldalúságok divatját akarnák uralomra emelni. S melytől csak egy lépéssnyire van az a statáriális eljárás, mely a hangulatokkal nem egyező vagy azoknak nem tetsző hazafiai törekvések vagy érdemek feltett a végzetes pálcát kettétörni, egy pillanat alatt késznek mutatkozik.

Nem azért jelenik meg az a típus, hogy az utókortól új magasztalásokat kérjen vagy várjon. Hisz maga az emlékiratok szerzője

írja fiaihoz intézett levelében: „Nem hiuság vezérel engem ezen munkánál, mert hisz midőn ezen jegyzetek közzébe kerülnek, nem leszek többé és a siron tul sem vágyom több becsülésre, mint amennyit magamnak az életben kivívni bírtam, hogy t. i. hazája és királya iránt egyaránt hű, őszinte, igazmondó embernek tartassam.“ Majd ismét: „Jegyzeteimben a ridég valóhoz tartottam magamat s minden pártzenvedély nélkül irtam azokat: politikai ellenemben mindig szívesen elismertem a jóakaratot és a hazafias érdemet, de viszont személyes és elvbarátaim iránt sem voltam a tények hű felsorolásában több kiemelttel, mint ahogy a valónak elferdítése nélkül tehettem.“ De megjelenik azért, hogy ha talán emlékiratai alapján sujtó lenne is reá és működésére nézve a történelem kritikája, — hazájának mégis, vagy még ezzel is szolgálatot tehesen.

Ámde idősb Szögyény-Marich László emlékéit, habár más utakon haladt is, mint a nemzet többsége és pedig nemcsak mint nádori ítélő-mester és alkancellár s később mint az októberi diplomának egyik munkatársa, — nem fogja sujtani a történelem kritikája.

Nemcsak azért nem, mivel meggyőződéseit — ha az eredményekhez képest tévesen is — de tiszta hazafiságból alkotta, hanem azért sem, mert az ő működése, ha ellenkezett is a nemzet többségének irányával, így is sokat használt arra nézve, hogy azok győzhessenek, akik ő nála többet mertek és többet követeltek. S abban rejlik e típusnak szimbolikus tanítása ma is, hogy: ám legyenek mindig, akik többet mernek és többet követelnek, — de ne szünjenek meg méltányolni és becsülni azokat, akik esetről-esetre megelégszenek a kevesebbel. Mert éppen ezeknek méltánylása és megbecsülése biztosítja azt, hogy a dolgok mindig csak előre fejlődjenek és sohase hátra.

És még egy más tekintetből is aktuális ma az emlékiratoknak megjelenése. Ahogy Szögyény a bécsi udvart az 1848-iki eseményeket megelőzőleg és később, az 1848-iki események alatt szem elé állítja, — az nagyon sokat megértet és megmagyaráz mindazokból, amik az 1849-iki események után történtek. S ha ez utóbbiakra nézve egyelőre még nem is adatik ki az emlékiratok második része, melyben az ötvenes-évekből nagyon sok új részletnek földerítése várható, — de mindez előre veti árnyékát ugyancsak abban a levélben, melyet néhai Szögyény László fiaihoz intéz s mely az első kötethez szolgál bevezetésül. Ebben a levélben halásan emlékszik meg a királyi felségekről, kiket szolgálni szerencsés volt, de kivált ma is uralkodó királyunkról, kinek részéről — ugymond — „bő alkalmam volt a magyar nemzet iránti őszinte kegyes hajlamot, népei boldogítására célzó atyai gondoskodást, fáradhatatlan munkásságot, az ügyek felderítésére szolgáló vitaközlésekben páratlan türelmet, minden egyéni nyomor és szerencsétlenség enyhítésére kész nemes lelket, szóval, a legényesb uralkodói tulajdonokat tapasztalni és csodálni.“

Idősb Szögyény-Marich László 1864 őszén, tehát idestova negyven év előtt, rendezte iratait sajtó alá s akkor írta a fenti levelet fiaihoz. Fiai közül akkoriban még egyik sem működött a közpályán, — a király pedig, akiről a fenti magasztaló sorokat írta, csak 34 éves volt és így férfi-erejének még tetőpontján sem volt.

Azóta néhai Szögyény-Marich László fiai közül a legidősb, a hasonnevű, nagy pályát futott meg, s ma mint berlini nagykövetségünk nemcsak európai hírű államférfi s nemcsak érdekeink hű őre, hanem kedvence és szinte barátja a németek hatalmas császárijának is.

Ellenben Ferenc József a maga odaadó, önfeláldozó uralkodói kötelességeit ma is, 72 éves korában épp azzal a szívóssággal és épp

TÁRCA

A talány.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Pásztor Árpád.

Berkes, a karmester hazament a délelőtti próbáról. Agyában még zengett az utolsó finálé korusa, látta a szűk, dohos, alacsony, soha sem szellőztetett zongorateremben a nappal sápadt, szomorú kóristalányokat, kikbe új életet önt az esteli világitás s éppen olyanok, mint a szinpad dekorációk. Nappal színtelenek, fakók, este ragyogók.

Hallotta a sok, erős-zengésű hangot, amint folytonos áradatban növekedett s betöltötte a termek, hatalmas emelkedéssel fokozódott a vezető motívum, de egyszerre kitért valami színtelen, érthetetlen szolórszletbe s Berkes öntudatlanul is megcsóválta a fejét.

— Vajjon mi az oka annak, hogy az erőteljes fináléban szolórszerepe van egy koristánnak, aki nem is tartozik a darabhoz s aki később egyetlen hangot sem énekel? Hiszen Norton, a szavazó, divatos angol zeneszerző. Sohasem követ el oktalanságot. Mirevaló hát ez a sekélyes, jelentéktelen ária?

Akárhogy törte is a fejét, nem tudott önmagának megfelelni.

Hazáért, de mint aki elfelejtett egy szócikát vagy fogalmat s e miatt órákig kedvetlen s ideges, úgy neki sem tetszett semmi s miközben azt a

nyomorult, színtelen néhány taktust fütörészte, öles léptekkel mérte föl szobáját.

— Irok neki! — tört ki végre belőle.

Angolul úgy se tudott, hát német levélben kérdezte meg Jones Nortont, az Arany csizmák szerzőjét, hogy mért is fityeg az első felvonás fináléjában az a kis szolórsz.

— Ha nem ért németül, majd lefordíttatja magának. Az bizonyos, hogy inkább tudomást vesz az idegen levélről, mintha az ő anyanyelvén volna írva.

S Berkes nem is csalódott várakozásában. Alig néhány nap múlva megjött a válasz:

„Igen tisztelt kolléga!

Rendkívül megörvendeztetett kedves levelével, melyből megtudtam, hogy az Arany csizmákat az önk távoli és exotikus földjén is eladják. Higye meg, ez az én tudtom nélkül történi, bizonyosan valami élelmes színházi ügynök továbbította minden bejegyezés nélkül. Mi írjak a darabok at s ók gazdagodásának meg belőlük!

Hogy tetszik a zeném s hogy nagy gondnal és figyelemmel tanítja be, azt is nagyon köszönöm. Hátra van még az ön utolsó s legfontosabb kérdése. A megoldás sokkal egyszerűbb és emberibb, mint hinné.

Mikor hire járt, hogy új művemmel elkészülök nemsokára, beállított hozzám egy fiatal ösmerősöm. Újságíró-ember, nagyon kezdőcske, ki boldog, ha színházról írhat s véleményét, kritikát gyakorolhat. Önmagának is imponál ezzel a nagyhatalmi tényével, de igyekszik mindegyik színházal egy kedves kis barátót is szerezní írása révén.

— Uram! — kezdte akadozóan. — Ön boldoggá tehetne engem!

— Hogyan!... Nem értem...

— Nézze, kérem, nemsokára színre kerül a darabja. Önnek mindegy, hogy néhány taktussal többet vagy kevesebbet énekelnek benne. De ez a néhány taktus az én boldogságom.

— Most még érthetlenebb, mint az imént.

— Mindjárt érthető lesz. Ösmeri Kityyt?

— Nem!

— Kitty a kórusban van. Haja szőke, mint a májusi nap, szeme szürke, mint a macskáé és néha kék, mint a nyíló nefejejs... Mért beszéljek többet? Imádom Kityyt, úgy érzem, hogy meg tudnék érte halni, s a kegyetlen egyszerűen kinevet. Hónapok óta járok utána, várok rá, leskelődöm a színház kis kapujánál, virágot veszek neki, verseket írok hozzá, de mindez hiába! Most végre ütött a boldogság órája. S nagyra becsült mester, a helyzet kulcsa önnél van.

— Nálam?

— Igen... Kitty megígérte, hogy meghallgat, ha az ön új remekében néhány taktus szólót énekelhet. Uram! Hogy nem csodálkozom szavaim értelmében, annak csak új nadragón az oka, de teoriában térden állva könyörgök önnek, hogy teljesítse a kérésemet.

Nagyon szerelmes volt a gyerek s én, a vén színházi róka, ellágyultam. Eszembe jutott a régi szép idő, az elvirult tavasz minden tovatűnt szerelmével s boldog kalandjával.

— Meglesz, fiatal barátom! — szóltam tenyérére csapva s a kis öreg csillagó szemmel, hálálkodva rohant el.

Ennyi az egész.

Maradtam az ön nagyra becsült hive

Jones Norton.

azokkal a fényes uralkodói tulajdonokkal folytatja, mint ez előtt negyven évvel.

S midőn e mellett a multnak egyik régi típusa, mintegy sirjából kél fel, hogy tanuságot tegyen, ezért mondtuk e sorok elején, hogy az öreg Szögyény fiaj apjuk emlékiratainak közzétételére a mainál alkalmasabb időt alig választhattak.

A Nessi-ügy.

Budapest, november 25.

Kubik Béla figyelmeztetésére az elnök ma napirend előtt bejelentette, hogy a Nessi-ügy tárgyalása után, az új Házban tapasztalt hiányok megbeszélése céljából, zárt ülés lesz.

Aztán folytatódott a Nessi-ügy tárgyalása, melynek során ma Vázsonyi Vilmos igen érdekes beszédben fejtette ki, hogy a katonai hatóság eddigi eljárása még nem sértette a mentelmi jogot, de igenis megsérthető, ha eljárást folytatná. Nagyon érdekes s az ellenzéknek nagyon népszerű volt az a fejtegetése, hogy a katonai hatalom, Angliát kivéve, nemesek a monarchikus államokban, de még a köztársaságokban is újjat huz a törvényhosszal. Eppen azért Vázsonyi szükségességnek látja, hogy a magyar törvényhozás a mentelmi jogot ne magánosokkal szemben magyarázza tágabb értelemben, ami nem virtus, hanem a katonai hatósággal szemben, ami a törvényhozás szuverenitásához jobban is illik.

A hatóság beszéd még hatásosabb intelemben végződött.

— A radikális Börne azt mondta, hogy ha Themisnek pallosa nem volna, hamar fejéhez vágna a mérleget. Ne engedjük a törvényhozás kezéből kicsavarni a mentelmi jog pallosát, mert akkor fejéhez vágják a mérleget!

Az ellenzék lelkesen megtapsolta Vázsonyit, aki után még Bartha Miklós és Endrey Gyula beszélt. Holnap, a Múzeum ünnepére való tekintettel, nem lesz ülés...

A képviselőház ülése november 25-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Lukács László, Cseh Ervin, Darányi Ignác.

Elnök: Megnyitván az ülést, felolvastatja a mult ülés jegyzőkönyvét, melyet a Ház hiteltelit.

Kubik Béla: Nadirend előtt szöve teszi a Házban észlelt bajokat. Az elnök megígérte, hogy a bajokon segíteni fog, illetőleg értekezletet fog egybe hívni azok megbeszélésére. Kérde, hogy ellejtette-e az elnök ezt az ígértét?

Elnök: Kijelenti, hogy nem feledkezett meg ígértéről. A Nessi-vita bejelezése után zárt ülést fog kérni, hogy a bajok megbeszélhetők legyenek.

Berkes fölkacagott.

— Világos! Hogy ez nem jutoit rögtön az eszembe!

De kopogás hallatszott az ajtón s belépett rajta egy fiatal ember. Arca zavarodott, tekintete félnék s a hangja akadozó...

— Ó, karmester ur... Bocssáson meg, de néhány taktusról van szó... Az első felvonásban... Hígyje meg, hálás leszek érte... Egy szépirodalmi lapban én írok kritikát...

— Néhány taktusról?...
— Ösmeri Lilit?
— Nem!

— Lili a kórusban van. Haja szöke, mint a májusi nap, szeme szürke, mint a macskáé, és néha kék, mint a nyiló nejelejtis... Mért beszéljek többet...

— Meglesz, fiatal barátom!... Lili fogja énekelni.

Az ifju elrohant, ötöt lépett egyszerre a lépcsőn, Berkes pedig a színházba indult az esti előadásra.

Vidám volt a körut, a villamos csengője azt a pár taktust csilingelte, a gázlámpák pedig szinte ütemben reszkettek hozzá s Berkes mosolyogva zomrolta:

— Meg van oldva a talány. Ha olyan operettet kapsz a kezembe, melyben néhány föléleges szöke-taktus van, és mindig valakiért készült s mindig szerelmeseket boldogít. S ahány szinpadján adják a világnak, annyi kis színeszínöcske lesz engedékeny s annyi ifju kritikus megvesztegethető.

Kubik Béla: Helyes!
Gabányi Miklós: Mielőbb tartunk zárt ülést, nehogy maródti jelentünk valamennyien.

Elnök: Pótlólag még tudatja, hogy a zárt ülésig is tesz egy és más intézkedést az észlelt hiányok és fogyatékoságok megszüntetésére.

(A Nessi-ügy.)

Vázsonyi Vilmos: Csodálkozok azon, hogy az igazságügyi miniszter és a honvédelmi miniszter napok óta mily nagy türelemmel hallgatják a vitát, holott nem nekik, hanem a miniszterelnöknek kellene nyilatkoznia ebben a dologban, mert amiről szó van, az politikai és közjogi kérdés. Az igazságügyminiszter kitünő váltófogász, Fejérváry kitünő katona, de nem politikus. Mégis ők fejtik ki a kormány nézetét. Fejérváry gavalér, de ne legyen annyira gavalér, hogy Széll Kálmánért ő vigye vásárra a börtört. Plósz kodifikátor s ez a hibája a mentelmi ügy megírásában, mert nincs érzéke a szokásjog iránt s csak azt veszi figyelembe, ami már be van írtve.

Pedig a mentelmi jog eminenter szokásjog. A szokásjog pedig ninosenek határaí. Tehát a mentelmi jognak ninosenek határaí ebben tévedett nagyot az igazságügyminiszter. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A szokásjog mint élőlény fejlődik folyvást. Az igazságügyminiszter kiindulási pontja helytelen volt, tehát csak helytelen következtetések származhattak belőle. A képviselőház és főrendiház tartozik a mentelmi jogot, mint szokásjogot fejleszteni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Egyáltalán nem áll az, hogy a delegátusok és képviselők mentelmi joga egy és ugyanaz. A delegátusok mentelmi joga szerződéses törvényben van kodifikálva, de abban csak az eddigi szokásjog foglaltatik, míg a képviselők mentelmi joga azóta folyton fejlődött. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mentelmi jogrendszerünk alapja a védekezés a politikai zaklatás ellen. Azt kell tehát keresni az adott esetben, hogy van-e politikai földzés. S ha ezt keressük, arra az eredményre kell jutni hogy van üldözés s hogy Nessit az ugynevezett Ständeshrenek akarják feloldozni.

Báró Fejérváry Géza: Ez nem tartozik ide!

Vázsonyi Vilmos: Ha a politikai üldözés lesz a célja a katonai becsületbíróság ítéletének: akkor a társadalom a marasztalt ítélet dacára becsületi jogja az elítélet. (Ugy van! a szélsőbalon.) Nem látja megsejtve Nessi Pál mentelmi jogát a katonai becsületbíróság által történt megidőzés által. A pusztá megidőzés nem jelenti a mentelmi jog sérülését. A kérdés az, hogy a legyeimi eljárás folytatható-e Nessi Pál ellen, a mentelmi jog sérelme nélkül igen vagy nem? Fejérváry maga kijelentette, hogy Nessi ellen azért indították meg az eljárást, mert tartalékos tisztnek demonstrálni nem lehet...

Báró Fejérváry Géza: Ugy van!

Vázsonyi Vilmos: Még akkor sem, ha az illető képviselő. Más nézetem van, és a mentelmi jog is mást jelent. A képviselőt, még ha tartalékos tiszt: akkor sem szabad politikai demonstrációért felelősségre vonni.

Ha a becsületbírósági eljárás folytatnánk, akkor meg lenne sértve a mentelmi jog. Tehát egyszerűen értesíteni kellene a Háznak a honvédelmi minisztert, hogy utasítsa a katonaságot, hogy az eljárást szüntesse be, mert Nessi Pált kolozsvári szereplésénél is védte a mentelmi jog. Szoros kapcsolat van a mentelmi jog és az öszseríthetőség között. Minél bővebb az öszseríthetőség, annál szűkebb a másik. Eddig nem fejlődhetett ki éppen az öszseríthetőség miatt a legyeimi mentelmi jog. A főrendiek ugyan nem igen exponáltak magukat politikai tekintetben, de nekik is szükségük van a legyeimi mentelmi jogra, mert ott ünek közöttük az aktív tisztek, aktív tisztviselők és egyháznagyok. Ezt a jogot a néppártiak ajánlja figyelembe, mert ők tagadják a legyeimi mentelmi jogot. (Ki tagadja? Felkiáltások a néppártan.) Simonyi tagadta tegnapi beszédben.

Förster Otto: Simonyi mondta, de Semadam nem hiszi. (Általános derűtlenség.)

Vázsonyi Vilmos: Aki bagatell-ügynek tekintette ezt a legyeimi mentelmi jogot, nem godoltak a főrendiházra. Erre a mentelmi jogra különösen a katolikus főpapoknak van szükségük, hogy szabadon nyilvánthassák politikai nézetüket. Bár más a politikai pártállás, mégis kimondja ezt, mert az alkotmány alapelveit nem lehet pártszempontból megítélni. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ismerteti a Graevenozered két tisztjének, gróf Festetichek és Laczkovichnak esetét. Legyeimi eset volt az, hogy ez a két tiszti kérvényreí fordult az országgyűléshez: épp úgy legyeimi vétség volna ma ha tisztek kérvényben kérnék az országgyűléstől a magyar hadsereget. Az 1790-iki országgyűlést azzal vádolni, hogy nem volt elég erőlyes, nem lehet, mert megvédte a kérvényezőket. Még a koronázás elhalasztásával is tenyegtek, ha üldözni fogják a katonatiszteket. Ismertette Vinco Jóhadnagyt esetét, aki megjelent az országgyűlésen s ott kijelentette, hogy a Graevenozered kérvényében foglaltak mind igazak. Mi történe azaz a tiszteit, aki csak a Ház folyosóján panaszodik lelebbvalóra? S a karok és rendek védelmükbe vették Vinco Jóhadnagyt, kijelentették, hogy nem szabad ezért bántani s Barkó generálisnak szavát kellett adni, hogy nem bántják Vinco Jóhadnagyt. Az 1890-iki országgyűlésnek igenis volt erőlye, akarat, de nem volt hatalma. Ha ez nem képezett vétséget akkor egy tartalékos tisztnek polgári ruhában elkövetet ocselkedete sem képezhet vétséget. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) A katonatiszteket elkoszerítve nevelhet Laczkovichokat, aki vérdapon végezte életét, de nem nevelhet hi katonatiszteket. Ma volt többség a mentelmi jog kiterjesztésére, mely mintegy privilegium odosumot képez magánosok sürgetsével szemben miért ne lehetne többség a mentelmi jog kiterjesztésére hatóságokkal szemben? (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Nem látja a többség, hogy a katonaság, Angliát kivéve, mindenütt első rendnek tekinti magát, mely még a parlamentet

is lenézi. Legelső sorban a hadsereggel szemben kell az országgyűlésnek szuverenitását megvédeni. A katonaságot még mindig a régi abszolút szellemben nevelik, még alkotmányos monarchiában is. A mentelmi jogot megvédeni magánosokkal szemben nem hősiesség, de a katonasággal szemben, mely mindig a polgári hatalom fölé törekszik... (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Báró Fejérváry Géza: Mese!

Vázsonyi Vilmos: ... kell megvédeni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Börne a német radikális író egy mondasával végzi beszédét. Azt mondta, hogy ha Themis kezéből kivesszük a pallost, fejéhez osapják a mérleget. A képviselőház se adja ki pallosát, a mentelmi jogot, különben fejéhez vágják a mérleget. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Bartha Miklós: Egyszerűsíteni akarja a kérdést, s felállítja azt a tételt, hogy Nessi mint képviselő vett-e részt Kolozsvárott, vagy nem? Inditható-e bármilyen büntető, vagy legyeimi eljárás valamely képviselő ellen? Ez a kérdés már el is dőlt. Mert az elnök maga kijelentette, hogy a Nessi-ügyben az eljárás mindaddig, a míg a Ház nem határoz, felfüggesztetik. Nem a képviselő büntetlenségére érdekelben van szükség a mentelmi jogra, hanem a Ház politikai szabadságának oltalmazása kedvéért. Hogy egyes esetekben a mentelmi jog meg van-e sértve, vagy nincs, oda az eset aktáinak áttanulmányozása is szükséges. Csodálatos, hogy a katonai becsületbíróság, amely nem is jogászokból áll, egy írfi integritása felett ítélkezik.

Báró Fejérváry Géza: Hát csak a jogászoknak van esze? (Derűtlenség.)

Bartha Miklós: Nemesek a jogászok van esze, hanem mindenesetre egy jószág jobban tud büntetni s ítélkezni, mint egy katona. (Helyeslés a szélsőbalon.) A vérdendszer minden ügye a Házhoz tartozik. Az újoncmegajánlás is.

Báró Fejérváry Géza: Csak az, hogy meddig szolgál a legény. (Zaj a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Es a fizesítés is. (Derűtlenség.)

Bartha Miklós: Mindnyájunknak érdekelben áll, hogy a hadsereg jó legyen. Ismernünk kell a vezérek tudását képességét...

Báró Fejérváry Géza: Azt már meg nem bírhatják. (Zajos derűtlenség.)

Bartha Miklós: ... bíráljuk a kaszánya levegőjét, keressük az öngyilkosságok nagy számának okait.

Báró Fejérváry Géza: Előterjesztetem a kimutatást, bírálják azt. (Derűtlenség.)

Bartha Miklós: De a képviselő köteletségének teljesítése ninos kimerítve az e Házban folytatott működésével.

Báró Fejérváry Géza: Demonstrálni kell, ugy-e? (Derűtlenség, zaj a szélsőbaloldalon.)

Bartha Miklós: Ha szükség van, demonstrálni is kell. A miniszter ur sem meriti ki működését a Házban. Elmegy Temesvárra, a választói közé.

Báró Fejérváry Géza: De nem bujtogatok. (Zajos derűtlenség.)

Bartha Miklós: Az emberiség jövővi mind bujtogatók voltak s elvükért vértanuhalt is haltak. Szóló a kivetés útját keresi s azt a következő határozati javaslatban véli megtalálni: „Utassíták a honvédelmi minisztert, hogy az illelekes honvédkerületi parancsnokság Nessi Pál képviselő ur elleni becsületi eljárás megindítása előtt a mentelmi jog felfüggesztése iránt a képviselőháznál a szükséges lépéseket tegye meg”. (Zajos éljenzés és taps a szélsőbalon; szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünnet után:

Endrey Gyula: Az ügy botrányos. Botrányos a kezdete, a tárgyalása s botrányos a vége. A Gutterhalte himnusza lehet az osztráknak, de a magyaroknak sohasem lesz az. Azt a gyűlöletes dalt akkor huzhatják, amikor nem volt magyar király s magyar nemzet, de most van mind a kettő s magyar kormányunk is kellene lenni. Sajnos, hogy ninos. Ha nem volna elő gyenge a képviselőház, akkor rég kidobták volna a honvédelmi minisztert azokért a könynyelvű nyilatkozatokért, amelyeket itt a Házban tett. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Báró Fejérváry Géza: Vád alá kell helyezni. (Derűtlenség.)

Endrey Gyula: Báró Fejérváry honvédelmi miniszternek kötelessége lett volna megiltani a katonabandának, hogy a Mátyás-ünnepet megtörtözze.

Elnök: Felhívom a képviselő urat, hogy parlamentáris kifejezést használjon.

Endrey Gyula: Tudja meg a honvédelmi miniszter, hogy Magyarország a Kossuth nevével mindenki tiszteli. Egy kormánypartí képviselő azzal korteskedett maga mellett, hogy ő hozta haza Kossuth holttestét. Es Fejérváry megértte Kossuth érdemeit.

Báró Fejérváry Géza: Ne tessék elferdíteni, amit mondotam, szó sem volt Kossuth érdemeinek megtépszerűséről.

Endrey Gyula a különvéleményt fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Báth Endre: Kéri, hogy beszédét holnap mondassa el. (Zaj jöbblelől. Felkiáltások: Holnap! Ma!)

Elnök: Az idő előrehaladván, a képviselő joggal kérheti beszédének holnapra halasztását. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Eljen az elnök! A vitát elhalasztom.)

(A jövő ülés naprendje.)

Thaly Kálmán: Utal arra, hogy holnap ünnepli a Nemzeti Múzeum százéves évfordulóját s gróf Széchenyi Ferenc szobrának leleplezését. Ott lesz a királyi képviselő is. Mégánvos volna, hogy a képviselők is megjelenjenek. Kéri, hogy a Ház noínap ne tartson ülést.

Szél Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Igen sajnálom, ha a T. Ház csak egy napot is szüneteltetés-közében, mert hisz igen sok a tárgy, melynek elvégzése szükséges. És elég hosszasan folynak itt a viták, hogy méltányos legyen az az álláspont, hogy használjunk ki minden rendelkezésünkre álló időt. Mind a mellett a T. képviselő ur által felhozott momentum olyan, melynek fontossága elől nem zárkozom el. A Nemzeti Múzeum százéves lennállásának ünnepe, melyre a Ház is meg van hívva, melyen ő felsége a király is képviselteti magát, mindenesetre olyan ünnep, amelynek alkalmából — ha a T. Ház is így gondolkozik — magam is azt hiszem, hogy jó lesz, ha ülést nem tartunk, hogy a képviselőház ezzel is bizonyítsa ezen ünnep tiszteletét iránti érzékét és hogy azok, akik azon jelen akarunk lenni, részt vehessenek. Hozzájárulok tehát Thaly képviselő ur indítványához, hogy holnap a Ház ülést ne tartson. (Helyeslés.)

Elnök: A Ház hozzájárul az indítványhoz s e szerint a legközelebbi ülést osztrókóknak fogjuk megtartani. Napirendre a most előbeszárított vita folytatása az indítvány-s az interpellációk könyvek leolvasása esetleg az indemnity tárgyalása van kitűzve. (Helyeslés.)

Pichler Győző kéri, hogy tüzzék ki legközelebb a mentelmi ügyek elintézését. Szólót egy alváló ragalommal vádoltak, de nem képes védekezni, mert mentelmi joga felülegzve nincs.

Elnök: En is abban a nézetben vagyok, mint a képviselő ur, s rajta leszek, hogy a mentelmi bizottság jelentése mibamarabb napirendre kerüljön. Az ülést bezárom.

BELFÖLD

Agrárius boldogomba. A temesmegyei gazdasági egyesület választmányának legutóbbi ülésén **Molnár Viktor** főispán a következő indítványt terjesztette elő:

Tekintettel a hivatalos és az egyesek által készített természeti statisztikai közti nagy különbségekkel üztő visszajelésekre, melyek által, a gazdaközönség nagy kárára, a közvélemény félrevezetettik, intézzen öltérjesztést az egyesület az összkormányhoz, hogy a *magán-statisztikák közzéadása megtillassék*. Egyben minősítették ezen eljárás kihágásának, mely mint *szigorúan büntetendő cselekmény* hatóságilag üldöztessek érzékeny pénz-büntetés útján.

A választmány az erősen reakciós új indítványt el is fogadta, ami érhető teltűnést okozott azokban a körökben, amelyeket ez a határozat oldalvást megtámad. A képviselőház mai ülésén **Sándor Pál** interpellálni is akart a hóborzós kis határozat ügyében, de elállott ettől a szándékától, mikor **Szél Kálmán** biztosította róla, hogy a határozatot a kormány nemcsak nem hajlandó érvényre juttatni, hanem módját fogja ejteni annak, hogy elégtételt kapjanak azok, akiknek magántermés-statisztikáját a temesmegyei gazdasági egyesület ilyen módon gyanúsítással illette.

A kivándorlási javaslat. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután 5 órakor **Hodossy Imre** elnöklete alatt ülést tartott, amely a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. **Isselutz Győző** előadó kimerítő ismertetése után **Barta Ödön**, **Simonyi-Semadam Sándor**, **Vizontai Soma** és **Sághy Gyula** bírálták a javaslatot, mindannyian helyeselve az elvi alapját, mire **Szél Kálmán** miniszterelnök reflektált a hallott észrevételekre.

Ő is tudja, hogy többet kellene tenni de viszont mindent az állam egymaga nem tehet. Ez a javaslat kísérlet ezen a téren s kész módosításokat elfogadni és mihielyt az élet viszonyai azt szükségessé teszik, novelláris uton is hajlandó pótolni a szükségesséket. Hangoztatja, hogy a kivándorlók nagy tömege nem azért megy ki, mert ideháza nem jut munkához, hanem a kivándorlás ma már valóságos pénzkeresési manárvá váltik s az ügynökök csábításának kitolyása. Csábítja az itthonmaradottakat továbbá a kivándorlók által hazaküldött jelentésény pénz is. Utal arra, hogy Olaszország példánál a kivándorlást államilag segíelyezi s az ott egy nagy gazdasági pénzbeözönlési vállalatá lett, melynek révén mintegy 600 millió frank foly be évenként az országba. Mihozzánk is amerikai kivándorlótól. De ennek dacára végzetes hiba volna ha mi ezt a sajnálatos folyamot Olaszország példájára fognánk fel. Nekünk szükségünk van e haza gyermekeire és azok munkáereire.

E javaslatnak ideólija, hogy künn is rajtuk tart-suk kezünket a kivándorlóknak. Ezért szervezünk odakünn lelkesül állásokat. E lelkesekkel a kormány állandó összekötetésben van s állami segíelyben is részesíti őket. A kormány Amerikában szívesen állított volna fel egy amerikai kormánybizottságot, de ezt nem lehetett kivinni Amerika érzékenységet folytan, mert ott ilyen kormánybizottságtól idegenkednek. Az amerikai konzulok utasítatni fognak a hatályos képviselőre s rajta lesz, hogy minden amerikai konzulátusunknál legyen egy magyar ember. Azonkívül a konzulátusokat is szaporítani fogják. Továbbá a konzulátusi vizsgáknál a magyar nyelvet kötelezően teszik. Ami az ügynöki intézményt illeti, erre nézve megjegyzi, hogy ő is teltűnést kiirtandóknak tartja a titkos ügynököseket. Eppen a hivatalos ügynökök lesznek azok,

akik a titkos ügynököket telledezik és kiszorítják. Érti azt, ha az ügynöki intézmény ellen aggodalmakat emelnek. Ha vaaki jobbat tud ajánlani anná, úgy ő szívesen elfogadja. Ismertetii azonban azokat a garanciákat melyeket az ügynökök intézményét körü bástyáza. Mineit bebizonyul, hogy az ügynök visszaél, azonnal elbocsátható. Hangsúlyozza végül, hogy mihielyt a szükség kimutatja, a javaslatot azonnal novelláris uton módosítja. Kéri a javaslat ellogadását. (Általános éljenzés.)

A bizottság a javaslatot általánosságban ellogadta. A részletes tárgyalás során **Kristóffy József** előterjesztette a közgazdasági bizottság által ellogadott új pontot, amelynek értelmében a *közadával hátralekés és az éves szerződésben álló gazdasági család kívándorlást engedélyt nem kaphat*. A bizottság rövid vita után valamennyi indítványt elejtette és stíláris módosítással az eredeti szöveg mellett foglalt állást.

Rehabilitált alispán. Nemrég ismertettük **Nemes-sányi Gyula** pozsonyi ügyvéd **Emlékiratát**, melyben **Pogány József** volt mosonvármegyei alispánt egyebek között azzal a súlyos váddal is illetti, hogy magyar nemességét és nemesi előneveket bitórol; elsikkasztotta a brucki királysoborra gyűjtött pénzeket s hogy ezentőlül tömérédek sikkasztást — valami husz-ezer forint erejéig — követett el. Megjelent szerkesztőségünkben **Pogány József** volt alispán s fölmutatott három darab hiteles alakban kiállított okiratot és pedig:

1. A belügyminiszternek 1897. évi december 31-én 5191. elnöki szám alatt kelet rendeletét, mely szerint **Pogány József** alispán magyar nemessége valamint a *remete-pogányest* előnév használhatásához való jogosultsága beazolttnak tállatott.

2. A királyhadi (bruck-utau) király-sobor-bizottságnak Magyaróváron 1901. évi márcus 2-ikan tartott ülésében öltvet jegyzőkönyvét, amely szerint a beöltvet pénz nem is az alispán, hanem a vármegye pénztára kezelte, a gyűjtött összeg elég sem volt, mert ellenkezőleg 11.792 korona 77 fillér deficit mutatkozott, amelynek időzéséről gróf **Pálffy-Daun Vilmos** volt löispán. A sobor-bizottság enöke gondoskodott. A *sámvölvelet is föltvítésig számadást a bizottság rendben tállta*, tizenöt napon át közszemlére tette ki, észrevételei senki által sem tétetett.

3. Mosonvármegye alispánjának 1902. november 12-iken 11005. szám alatt kelet *Végzését* amely szerint **Pogány József** alispánnak lemondása az ez évi október 15-iki közgyűlési 418. szán alatt kelet határozattal éppen abból az okból ölgadattól el mert vagyoni teletösség kérdése nem forogott tton. s így ellene köz-vagyon elsikkasztása miatt sem hivatalból, sem magán-jelentés folytán semmiféle eljárás folytatnba nem tétetett.

A volt alispánnak ezt a hiteles rehabilitációját, ime, készségesen hozzuk nyilvánosságra.

Párttervezet. A függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor **Thaly Kálmán** tiszteletbeli elnök vezetése alatt értekezletet tartott, amelyen az elnök meg-írt szavakban emlékezett meg a veszteségről, amely a pártot **Balogh László** halálával érte. A párt részvétét jegyzőkönyvbe iktatta és erről az özvegyet jegyzőkönyvi kivonat kapcsán értesíteni fogja. *Mezőturon és Sopronban* az önaló vánterület érdekeiben december első napjaiban népgyűlés lesz, amelyre a pártkört is meghívták. Az értekezlet gondoskodott képviselteséről: aztán megbizta **Kubik Béla**t, hogy interpelláljon a kecskeméti ifjuság által küldött, de a pártunk nem kézbesített távirat ügyében.

A nagyszalontai mandátum. A **Balogh László** elhunytával gazdálaltna lett nagyszalontai mandátum ügye már foglalkoztatta a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártot. A párt báró **Wesselényi** Ferencet, az elhunyt képviselő vejét, a szilágymegyei löispán fiát kinálta meg a jelöltséggel. Ha báró **Wesselényi** nem fogadná el a jelöltséget, az esetben **Dienes Márton**, a pártlap szerkesztőjét fogja a párt jeöltül ajánlani a szalontai választóknak.

Láng Lajos programja.

Budapest, november 25.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását és az általános vita befejeztével **Láng Lajos** kereskedelmi miniszter kimerítően válaszolt és reflektált a vita során elhangzott kérdésekre és észrevételekre. A miniszternek ezt a beszéddel igazában programként lehet fogadni, amennyiben ezáltal sok részletkérdésre nézve is megjelölte politikájának irányát. A Dunántul népe bizonyára örömmel fog értesülni a miniszter nyilatkozatából arról, hogy a bajna-báttaszéki Dunahíd építése befejezett dolog és költségeit a kormány már be is illesztette a beruházási programba.

A mai vita **Papp Géza** te szövalásával indult meg, aki a motorgyártás előmozdítását ajánlotta a miniszter figyelmébe. Sürgette aztán a takarékpénztárak reformját és ambuláns állami ellenőrző közegek szerveztését kívánta. Öhajtanóknak találna a te-

lejon-díjak leszállítását. Végül felvetette az eszmét, hogy a Vaskapu vizesését motor és világítási célokra lehetne felhasználni. **Kossuth** Ferenc Hieronyminek az önaló vánterület drágító határsáról telt észrevételeit öoította. **Berezovszky** Albert a kereskedelmi iskolákat továbbra is a kultuszárca keretében öhajtaná megtartani, de reformjukat sürgeti. **Hieronymi** Károly hangsúlyozta iparoktatásunk nagy hiányát. **Rohonyi** Gyula az újvidéki közúti hidat ajánlotta a miniszter figyelmébe. Az általános vitát ezzel befejezték.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter válaszolt ezután a vita szónokainak. Rohonyinak válaszáva jelenti, hogy sikerült neki a *beruházási programba* a *bajna-báttaszéki hidat beillesztetni*. Örülmi jog, ha később a dunai hidak szaporításán még tovább mehet. A takarékpénztárak ügyével akar foglalkozni, de a célt nem lehet éppén az állami teiltvelet iorszorosásával elérni. Hiszen Németország példája mutatja, hogy állami ellenőrzéssel a visszaéléseket megakadályozni nem lehet. A telefontdíjakat illetőleg pozitív ígéreket nem tehet, de az egész ügynek aapos reformját most dolgoznak.

Altérve a nagyobb kérdésekre, azt a meggyőződését tejezi ki, hogy Magyarországon a mezőgazdaságra nézve is életkérdés az ipar és kereskedelem előhaladása. Vitatja azonban **Kossuth** Ferencel szemben, hogy az iparfejlesztés a közös vánterületen belül is lehetséges. Hogy az ipar most kedvezőtlen helyzetben van az igaz, de az ipar most világszerte rossz helyzetben van. Egyetért azzal a öltfogással, hogy csak vámvédélemmel nem lehet iparfejlesztést bebizonyít erre Románia. Ez ellen az amerikai példa sem bizonyít. Kimutatni akarja, hogy a magyar ipar eddig a köztösség mellett miképpen fejlődött. Iparos népességünk a szoros értelemben vett Magyarországon tíz év alatt 100%-kal szaporodott, az ipari lakosság elegenden hanyatott, de mint példákka bizonyítja, nevezetes arányban emelkedett. Bizonyítja az is, hogy tényleg tekintélyes ipari kivitelünk van Ausztriába és pedig nem csupán mezőgazdasági iparokéban. Konstatálja, hogy a Magyarországon meghonosított textiliparvállalatok igen szépen boldogulnak. Egyezsúly emelkedő vonalban vagyunk. Az iparpártolási akcióból telemtül, hogy Hegedüs minisztersége aiat 45 új gyár keletkezett 45 millió tökével. Kibővített 31 gyár 13 millió tökével. Az utolsó évbennem pedig keletkezett hét új vállalat 10 millió tökével és történt 34 bővítés 3.700.000 korona tökével. Ezen az uton akar tovább haladni. A közszállításhoz iparkodott a hazai forrásoknak öltétlen öltvnt biztosítani, egyebek közt a törvényhatóságok körében is. A pozsonyi kiállításon járjalmalasan örtmette az idegen gépeknek sokasága, oly gépek, melyek itthon jól és keelő aron állítathatók elő. Ez irányban öszekötetésbe akar lépni a gazdasági egyesületekkel, hogy a hazai ipari érdekeket hathatósan telkarolbassa. Altér a vasutak ügyére. Ö a vasutak közgazdasági intézménynek tekineti, de a fiksák szempontjól nem szabad megelégednie, különben a közgazdaságot sem szolgálja. Anná inkább kell erre gondolni, mert a vasutak berendezésére még sokat kell költeni. Földölog az arutorgalom, az, hogy a vasutak az ipart és a kereskedelmet szolgálják. A mi az öltmiszterek kivitelét illeti, örömmel jelenti, hogy ezen kivitel érdekében a magyar államvasutak már telt egyes intézkedéseket, de hiszi, hogy ezen a téren még többet is kell és lehet tenni és ö az idevágó törékvéseket határozatlan fel fogja karolni. A rakományok illetőleg megjegyzi, hogy adtnak lisztre, vasra, kőszénre. Ezek azok a kedvezmények, amelyek az iparilestést szolgálják. De palát telettük törni nem igazságos és csak kisebb részét teszik a díjkedvezményeknek.

Az árutarifák tekintetében kijelenti, hogy ö, amikor hivatalba lépett, öltalálta azt a törékvést, hogy azok emeltessenek. De ö kijelenti, hogy ezt időszereinek nem tartja. A tisztviselők számát öltelőleg megjegyzi, hogy ö az idén hivatalnokszaporítást nem javasol a büdgetben, amit javasol, az csak altisztekre, napibérekre és szolgákra vonatkozik, akik a külső iorjralomban nyerne alkalmazást. A felesleges bürokratikus formáknak ö sem barátja, söt hivatalnokszokásának első napjától fogva ezeknek megszorításra törékedett. A műszaki személyt helyzetét javítani öhajlja. A köztutakra az idén 10.700.000 koronát forutottunk. A vizitákat teljes fontosságuk szerint méltányolja. Látja bennük a vasutak teletsegeinek levezetőjét. Ez utakra minélöbbszükségünk van és rokonszenvezik azok kifejltesztésének eszméjével.

A miniszternek általános figyelemlen hallgatott és helyeslést fogadott nyilatkozata után a bizottság befejezt a tárca részletes tárgyalásába, amelynek során **Hieronymi**, **Komjáthy**, **Neményi** és **Kossuth** a rendelt tisztviselők és a felesleges öltviltvelet ellen emétek kifogást. Holnap a vitát folytatják.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-án új

előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

KÜLFÖLD

As angol és spanyol király Lisszabonban. Madrid politikai köreiből az a hír, hogy Alfonso király még a tavasszal visszaadja a portugál királynak a től folyamán Madridban teendő látogatását. Közvetlenül Alfonso király után *Edvard* királyt fogja a liszaboni udvar vendégül látni. Ezeket a látogatásokat Lisszabonban nagy politikai eseményeknek tekintik, mert egyrészt véglegesítik az angol-portugál szövetséget, másrészt bensőbbé teszik az ibériai félsziget két szomszéd állama közt az eddigi, meglehetősen hideg viszonyt.

A brüsszeli cukoregyezmény. Az angol *Delamere* herceg kijelentette, hogy az angol kormány komolyan szándékozik intézkedéseket tenni a brüsszeli cukoregyezmény életbeléptetésére. Az *alsóházban* tegnap a *Balfour* kereskedelmi miniszter által előterjesztett határozati javaslat tárgyalása során a konzervatívok közül többen felszólalnak a cukoregyezmény ellen és tagadják, hogy az Angliára vagy Nyugat-Indiára nézve előnyös volna. Arra a kérdésre, hogy mi történik, ha az orosz cukorra megtorló vámat vetnek ki, *Chamberlain* gyarmatiügyi miniszter ezt válaszolta: Nekünk a magunk módja szerint kell végrehajtanunk pénzügyi rendszerünket. (Helyeslés.) Ez lesz a mi politikánk, tekintet nélkül arra, hogy mit gondolnak róla más országok. Az orosz kivétel csak egy töredéke a mi cukorbehozatalunknak, de ha Anglia érdekében szükségesnek találjuk még azt is, hogy a cukorbehozatal nagy részét Angliából kizárjuk, ezt is csakis a brit érdekek szempontjából tekintem és nem Oroszország vagy valamely más ország érdekeit szempontjából. A miniszter aztán kifejtette, hogy a cukoregyezmény teljesen megegyezik a szabad kereskedelem elveivel. Az egyezmény éppen jőkor jött. Franciaország a versenyben vereséget szenvedett, Németország és Ausztria-Magyarország pedig monopóliumot szereztek volna, ha a cukorprémiumokat fenntartották volna. A cukor ára ennek következtében jelentősen emelkedett volna. Ha Anglia nem egyezett volna bele abba, hogy a büntető záradékok fölveggyék az egyezménybe, lehetetlen lett volna ezeknek az országoknak a egyezzése. Az egyezmény áldásos lesz a nyugat-indiai gyarmatokra. A pénzbeli áldozat, amelyet az egyezmény ránk ró, jelentéktelen. Kéri a házat, hogy a birodalom érdekében járuljon hozzá az egyezményhez. Erre aztán Harcourt határozati javaslatát 213 szavattal 120 ellenében elvetik és Balfour határozati javaslatát, amely a brüsszeli egyezményt elfogadásra ajánlja, elfogadják.

London, november 25.

Az esti lapok legnagyobb része hevesen támadja a kormányt, amiért a brüsszeli cukoregyezményhez hozzájárul. Csak most válik érezhetővé az egyezmény hatása a cukorárak tejlődésére.

Pelletan sikere. *Pelletan* francia tengerészetiügyi miniszternek nehéz napja volt tegnap. A reakciós pártok szövetségére néhány radikálissal, megtámadták *Pelletan*-t, szemérem hányva, hogy a közép-tengeri hajóraj legénységének tényleges állományát redukálta. A *Pohovau*, *Chamery* és *De Chayla* páncélosokat Marokkóba kellett volna küldeni, de csak az utóbbi hétfő indulhatott el, mert *Pelletan* 1700 tengerészt szabadságot. Ezért báró *Reille* Amadé klerikális képviselő nagyon megtámadta, azt kérdezvén tőle, hogy minek ad ki az ország milliókat a kikötőkre, ha a hajók nem állnak készen? S minek állnak készen a hajók, ha nincs kellő számú legénységük?

Pelletan azt mondta, hogy takarékoskodni kell, s a miniszternek joga van kevesebbet is kiadni, mint amekkora összeg a budgetben föl van véve. A megtakarított pénzt sokkal jobban felhasználhatja hajók építésére és flottatámponokra. Különben pedig, ha *igazán* szükséges mutatkozni, a külön missziókra kiszemelt hajókat minden percben föl tudja szerelni.

Lockroy volt tengerészetiügyi miniszter, aki ismét az szeretne lenni, hevesen megtámadta *Pelletan*-t az volt az argumentuma, hogy a közép-tengeri hajóraj nemcsak hajóraj, hanem iskola is a tengerészet számára. Hosszas vita után 288 szóval 204 ellen a kamara helyeselte a miniszter eljárását.

Madagaszkár boer telepeivel. *Maurice boer* tábornok ma Marsaillesből Madagaszkárra utazott, hogy ott földet vásároljon boer családok számára, amelyek Transvaalból Madagaszkárra akarnak vándorolni. *Beits* volt miniszter fiait Madagaszkár kormányzója nagyon szívesen fogadja. Ok is és még néhány boer család Tananarivo fővárostól nyugatra száz kilométernyire akarnak letelepedni termékeny területen.

A flandriai gróf beteg. Brüsszelből az a hír érkezik, hogy a flandriai gróf beteg s ez különös fontossággal bír a mai viszonyok közt, a belga trónörökösödés kérdését tekintve. Némely távirat szerint a gróftól szombaton szélhűdés érte, melyet tegnap követett a másik, minek következtében az egyik szemének látóképességét elvesztette. Ha így állna a dolog s ha tekintetbe vesszük azt, hogy a gróf már 65 esztendőse, akkor nagy volna a baj. Egy másik távirat szerint azonban a gróf tegnap vadászni ment, erősen áthűlt s e miatt vissza kellett térnie Brüsszelbe, de ennek dacára elvégezte rendes napi sétáját (?), sőt több órát dolgozott a könyvtárában. — Fülöp flandriai gróf, I. Lajos királynak második fia, 1837-ben született Laekenben s 1867-ben nősült Mária hohenzollerni hercegnővel. A király halála után őt illetné a trón, de nagy valószínűséggel le fog mondani fiának, Albert hercegnek a javára, aki most 27 éves.

A Reichsrathból.

Bécs, november 24.

A ház asztalán van több (ránk nézve érdektelen) iromány közt *Bretternek* egy interpellációja, amelyben azt kérdezi a miniszterelnöktől, hajlandó-e a *Neruda* kávé perzsa követ ellen elhangzott vádakat megvizsgálni és azoknak valósága esetében a perzsa kormánytól a követ azonnali visszahívását és elégtételt követelni.

A ház azután *Kramer* sürgős indítványát tárgyalja, mely szerint a kormány fölcsólitandó, hogy a söradó kérdésében táplált szándékait azonnal közölje a házzal. *Kramer* indítványát megokolásában azt mondja, hogy a kormány indokolatlan összefüggést akar teremteni a parlament munkaképessége és a cseh tartománygyűlésnek egyik határozata között és a mellett arra enged következtetést, hogy a kormány a söradót abszolútisztikus tonon 60 fillérrel fel akarja emelni. Ki kell deríteni, hogy kit terhel a felelősség azért, hogy Csehország törvényhozásába olyan szellemet visznek bele amelyért senki sem felelős.

Korber miniszterelnök örömmel konstatálja a két csehországi nemzetiségnek ebben az ügyben tanúsított szolidaritását, amely a kormányt megerősíti abban a meggyőződésében, hogy a legtöbb kulturális és gazdasági kérdésben ilyen közös eljárás az ország javára leghatásosabb. A kérdésben említett kapcsolatot azzal magyarázza, hogy a mostani parlamenti helyzet nem enged biztos következtetést arra, hogy az állami bevételek szaporításának szükségese esetén a szükséges eszközök előteremtésének csak a tárgyalása is lehetséges lesz ebben a házban. Másképp állna a dolog, ha a ház újra megkezdene a normális munkát. Minden egyes alkalommal kiténik, hogy mennyire szükséges a népképviselőknek az alkotmányos munkához való visszatérése és mennyire szükséges, hogy a munka tartós biztosítására minden oldalról áldozatokat hozzanak. Talán a végzet értelme éppen, hogy Csehországnak egy ügye szól oly nyomtatékosan e mellett.

A vitában több képviselő vett részt, akik mind tiltakoztak az ellen, hogy a tanítók fizetésének rendezése tárgyában a cseh tartománygyűlésen elfogadott törvény szentesítését a politikai helyzetből tegyek függővé. *Kramer* indítványától zárószavában kijelenté, hogy a vitával elérték az indítványnak azt a célját, hogy a kormány felelősségét a tanítók rossz helyzetéért megállapítsák, tehát visszavonja indítványát. Ezzel az ügy elintéződött.

Dvorak azt indítványozza, utasítsák az alkotmányügyi bizottságot, hogy egy héten belül tegyen jelentést a 14. §. előírása tárgyában.

Grabmayr, mint az alkotmányügyi bizottság elnöke és a ház elnöke utal a háznak ebben a tárgyban október 28-ikán hozott határozatára, amelynek értelmében a bizottságnak két hónap alatt kell erről az ügyről jelentést tennie.

Schönbauer azt mondja, hogy az ifjú-csehek csak meg akarják akasztani a költségvetési provizórium tárgyalását és ezzel kényeztetni akarják a kormányt, hogy a 14. §-t alkalmazzák. Minthogy szülő pártja az olyan parlamentet, amely költségvetést nem tárgyal, parlamentnek nem tekintheti, azt kérdezi az elnöktől, hajlandó-e a házszabályok 48-ik §-ának o) pontja alapján rendkívüli ülést összehívni, hogy a pártok és az elnök között megegyezés jöjjön létre a költségvetési provizórium tárgyalásának módoszataira nézve és ha ilyen megegyezés nem volna lehetséges, hajlandó-e az elnök a kormányt a ház feloszlását ajánlani?

Elnök azt válaszolja, hogy erre a kérdésre a legközelebbi ülések egyikén válaszolni fog. (Élénk derűtlenség.)

Bareuther arra emlékeztet, hogy holnap lesz annak a napnak az évfordulója, amelyen *Badeni* kormányzása alatt a rendőrség behatolt a házba és ezzel

gyalázatos merényletet követett el a képviselőházban. Ennek a napnak tehát dies nefastusnak kel emelennie. Azt indítványozza, hogy a legközelebbi ülés ne holnap, hanem csak esztendőnkön legyen.

As indítványt valamennyi szavazattal 11 ellenében elvetik.

Stein: En bizony nem jövök el holnap. (Derűtlenség.)

A legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz.

Az a hír, hogy az osztrák parlamentben a véderőjavaslatokat már nem tekintik sürgősnek, valóban bizonyul. A véderőjavaslatok első olvasása első pontja a képviselőház napirendjének, melynek tárgyalását tudvalevően a tomerdek sürgős indítvány akadályozza meg. A kormány már hetek óta folytat tárgyalásokat az iránt, hogy noha a sok sürgős indítványt visszavonják, de ne a véderőjavaslatok, hanem az 1903-iki költségvetés és a költségvetési provizóriumjavaslat kedvéért. A kormány ugyanis azt tervezi, hogy amennyiben tárgyalásai sikerrel járnak, a napirend első helyére teszi az említett javaslatot, a véderőjavaslatok pedig a második helyre kerülnek. A póttartalékosokat e hónap végén hazabocsátják.

Bécs, november 25.

A csehországi német képviselők bizottsága ma este folytatta az egyezkedő tárgyalásokat. A bizottság holnap ismét ülést tart.

HIREK

Budapest, november 25.

A király állapota. *Bécsből* jelentik nekünk, hogy a király állapota már teljesen normális. Ejjeli nyugalma egészen zavartalan volt. A király ma is rövid sétát tett a schönbrunni parkban. Ő felelős meg néhány napig kimélni fogja magát és a jövő hét elején visszatér Bécsbe. Ő felelős me a gróf *Széchenyi* Gyulát a király személye körüli minisztert Schönbrunban hosszabb kihallgatásos fogadta, aki később Budapestre utazott azért is, hogy részt vegyen a Nemzeti Múzeum ünnepén.

Lónyayék a Rivierán. Gróf *Lónyay* Elemér és neje, miután három hétig *Lichtenberg* tanár főúrnos kezelése alatt állottak, holnap reggel Bécsen át, ahol néhány napot töltöttek, állandó tartózkodásra a Rivierára utaznak. Onnan tavasszal Budapestre visszatérve, végképp beköltöznek *Albrecht-ut* palotájába.

Vilmos oszár ajándéka. *Berlinből* jelentik, hogy a Vilmos oszár által Róma város részére fölajánlott Götthe-émlék főúrlata a következő: *Goethe urbi et orbi vivit*; (Götthe az egész világnak élit) a hátulold részén pedig: *Donum imperatoris Germaniae* (Németország oszárjának ajándéka.)

Geluchowski Keszthelyen. *Bécsből* táviratozzák, hogy gróf *Geluchowski* közös külügyminiszter tegnap Keszthelyre utazott.

As igazságügyminiszterrel. A telekkönyvi tisztviselők országos egyesülete ma nyújtotta át dr. *Fücs* Sándor igazságügyminiszternek azt a terjedelmes emlékiratot, melyben hivatkozva a telekkönyvi szak fontosságára, helyzetük javítását kéri. Egyben a választmány elhatározta, hogy az emlékiratot megküldi az országgyűlési képviselőknek és a főrendiház tagjainak.

Szerbia trónörökös. *Belgrádból* jelentik, hogy a *Berliner Tagblatt* által közölt híreknek nincs semmi alapjuk. As a hír is tendenciózus valótlanosság, hogy nemokára proklamálni fogják a trónörökösöt s hogy e hó 30-ára meglepetések várhatók.

Küldetésének. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *György* Kálmán fővárosi iparrajziskolai tanárnak és a magyar iparművelési társulat vezértitkárnak és utóbbi minőségében szerzett érdemei elismerésül a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjét adományozta s megengedte, hogy *Hort* Pál fővárosi iparrajziskolai tanárnak, valamint *Héts* Miksa udvari ügyvezetőnek az iparművelési terezen szerzett érdemeikért elismerése tudni adassék.

A miniszterelnök és a minta-népkönyvtár. *Szóll* Kálmán miniszterelnök ma délelőtt tekintette meg a parlament épületében elhelyezett minta-népkönyvtárat, amelyet a *Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa* készített. *Szóll* Kálmán miniszterelnöksége előtt alapította a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsát, amelynek elnöke volt. Most az elnökségben utóda, *Berzeviczy* Albert mutatta be a miniszterelnöknek több képviselő jelenlétében azt a minta-népkönyvtárat, amelyhez hasonló harmincöt került elhelyezésre az idén az ország különböző részeiben. A miniszterelnök nagy érdeklődéssel szemlélte meg a mintaszerint berendezett népkönyvtárat, s utódnak, *Berzeviczy* Albertnek kifejezte legteljesebb elismerését és meglegedését a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa vezetéséért és működéséért.

— Összeesküvés Roosevelt ellen.
Egy Dexheimer Lena nevezetű asszony azzal a hírrel állított be a newyorki rendőrséghez, hogy összeesküvést fedezett föl az anarchisták között Roosevelt ellen. A rendőrség nagy kételkedéssel fogadta a följelentést s tekintettel arra, hogy az asszony viselkedése olyan volt, mintha nem volna teljesen rendben az esze, orvosi megfigyelés alá vették. Az orvosok véleménye azonban az, hogy az asszony egészséges, épeszü s ha exaltált kissé, arra alapos oka van. Az anarchisták terveit előlrólni olyan kockázatos vállalkozás, amit már sokan fizettek meg az életükkel. Dexheimerné is érzi ezt, mert a rendőrségtől kért oltalmat az anarchisták ellenében.

Az asszony azt mondja, hogy az első merénylet a jellei egyetem készítészetendős jubileumának ünnepélyére volt tervezve és sorshuzás döntött benne, hogy a tervet ki hajtsa végre. A sora egy Moller nevű franciaít jeltölt ki, akinek szenvedélyes, erőszakos jelleme nagyon alkalmas is volt a tett elkötetésére. Moller az amerikai anarchisták között tekintélyes szerepet játszott, mert ő volt a legszembetűnőbb terjesztője és apostola a tett propagandájának. A véletlen úgy akarta, hogy Dexheimer asszony az anarchista közelebe lérközhetett és minden erejével azon volt, hogy lebeszélje őt tervéről. — Azzal igyekezett rá hatni, hogy ha a köztársaság elnökét megölti, lehetetlenő teszi az amerikai anarchisták helyzetét, akik pedig az Egyesült-Államokban nyugodalmasan, minden földzítetés nélkül élhetnek. — Moller végre hajlott a rábeszélésre és a tett végrehajtása előtt elszökött Amerikából Párisba, de ott sem érezte magát biztonságban az anarchisták elől és öngyilkossá lett. Megmérgezte magát. — Dexheimer asszo. vallomása szerint még két embert jeltölték ki a végrehajtásra, akiket szintén ő beszélt le terveikről; és mind a két ember önként vált meg az életétől, az anarchistáktól való félelemben.

— Mafalda hercegné. Rómából jelentik, hogy Viktor Emánuel király 200.000 lírát adott jótékony célra Mafalda hercegné születése alkalmából. Ennek fele a Savoya gyermekemhellyek, jelle Róma szegényeinek jut Heléna királyné állapota javul. A kis hercegné dadája, egy Vicenza Stirte nevű verolii asszony, már megérkezett a Kvirinálba és megkezdte hivatalos mtködését. A dada gyönyörű 24 éves asszony, négy gyermek anyja és feltűnően hasonlít a királynéhoz. Már Jolanda hercegnéasszony számára is őt szemelték ki dadának, de megkészték a római uttal és így más dadát kellett keresni.

Mafalda hercegné születéséről tegnapiolt tették föl a jegyzőkönyvet. Ez az aktus, amely a nagy közönség előtt teljesen ismeretlen, így folyt le: Az új-szüllött Guicciardini grófnő udvarhölgy hozta be a díszterembe, ahol Saracco, a szenátus elnöke szerepelt anyakönyvvezető gyanánt. A fölvetett jegyzőkönyv így hangzik:

1902. november 23-án 11 óraker előttem Saracco József, a szenátus elnöke, az Annonciata-rend lovagja és a királyi család anyakönyvvezetője előtt, akiknek Giolitti János ügyvéd, belügyminiszter és a korona jegyzője segédkezett: személyesen megjelent ő felsége III. savoyai Viktor Emánuel Ferdinánd Mária Genzaro, Olaszország királya, 33 éves, római lakos, aki kijelentette előttem, hogy e hó 19-én 1 óra 45 peroker ebben a királyi palotában ő felsége, Heléna Nikolajevna, született Petrovics Nyepus montenegroi hercegnőnek, Olaszország királynéjének, az ő vele együtt élő házastársának egy a női nemhez tartozó gyermeke született. A gyermeket a felsőker király nekem bemutatta és neki a Mafalda, Mária, Elisabéta, Anna, Romane nevetek adta. Ennél az aktusnál ő felsége a király tanúiként Biancheri József, a képviselő kamara elnöke. 81 éves, jelenleg római lakos és Zamardelli József miniszterelnök, képviselő 78 éves, jelenleg római lakos szerepeltek. Minderről lovag Federico Pasi ügyvéd, szenátusi irodaigazgató és a királyi család magánokmányainak kanoeljárja által két okmányt készítettem, amelyek egyike a szenátus irattárában, a másik a királyi levéltárban helyeztetik el. Mintán mindkét okmányt fölolvasták, a következőket írták alá:

Viktor Emánuel
Giuseppe Zamardelli
Giuseppe Biancheri
Giuseppe Saracco
Giovanni Solazzi
jegyzők.

— Matiné. Az ügyvédjelöltek és joggyakorlók országos egyesülete december 14-én délelőtt 11 óraker a Terézvárosi Kaszinó (Andrássy-ut 39.) díszteremben megéjleszté alapja javára matiné rendez, amelynek műsora a következő: 1. Előnök megnyitó. Tartják: Ifj. dr. Chorin Ferenó és Székely Aladár, 2. Költemény. Szaválja: Paulay Ersei, 3. Fölolvasás. Tartja: Ámbrosy Zoltán, 4. Költemény. Szaválja: Ceillag Klári, 5. Alkalmi monológ. Irta: Wolfner Pál. Előadja: Böszörményi Kálmán, 6. Költemény. Szaválja: Várady Aranka, 7. Fölolvasás. Tartja: Horvay Ferenó, 7. Zárzó. Tartja: dr. Blücher Vilmos.

— A reformátusok konventje. A református konvent ma délelőtt 10 óraker kezdte meg tanácskozásait báró Bánky Dezső főgondnok és Kun Bertalan püspök elnökjele mellett. A konvent tagjai a Kalvin-téri templomban tartott isentisztelet után a Lónyai-utcai lögmúzeum dísztermébe vonnák. Ott voltak: Darányi Ignác és Cséh Ervin miniszterek, Hegedüs Sándor, gróf Tissa István, báró Vay Béla, gróf Degefeid József, Antal Gábor, Bartók György püspökök. Vécsey Tamás, Bernáth Elemér debreceni táblai elnök, Dókus Ernő, Nagy Dezső, továbbá Baksay Sándor, Fejes István esperesek, Szilády Áron és mások.

A gyűlés Kun Bertalan püspök főbáza vezette be, majd átérték a napirendre. A konvent sajnálattal veszi tudomásul Szabó Sándor és Bóné Géza konventi rendes tagok elhalálozását a részvételenk jegyzőkönyvileg ad kifejezték.

Hegedüs Sándornak dunántúli egyházkerületi főgondnokká történt megválasztását és ünnepies beiktatását a konvent örömdetens tudomásul veszi.

Szász Károly dunamelléki püspök elnézést kér a konventől, amiért gyöngékedése miatt a tanácskozásokon meg nem jelenhetik; Konce Imre vértessaljai esperest bizza meg helyettesítésével. A konvent részvétellel értesült Szász Károly gyöngékedéséről.

A felső-szabolcsi református egyházmegye Tissa Kálmán konventi elnök elhunytá alkalmából meleghangu részvétíratot intézett a konventhez. Az egyetemes gyűlés köszönettel fogadja a részvételt s jegyzőkönyvben fejezi ki érte halálját.

Enztán szavazással betöltötték néhai Szabó János helyét a konvent rendes és rendkívüli bíróságában. Rendes bírósági tag Szél Kálmán esperes lett, a rendkívüli bíróság tagja Zsigmond Sándor.

Néhai Szabó János és Tissa Kálmán helyét a közöz protestáns ügyeket tárgyaló konventi szakbizottságban gróf Tissa Istvánnal és Hegedüs Sándorral tölti be a konvent.

Szabó János helyét a zsinatelőkészítő lelkesztési albizottság elnökségében Baksay Sándorral töltik be.

Szabó János helyének a közalap végrehajtóbizottságában leendő betöltésére a konvent felhívja a tisztántúli kerületet.

Szász Béla konventi jegyző bemutatja a kultuszminiszter leírátát, amelyben a miniszter értesíti az elnökséget, hogy a református egyház alapjának gyarapítására a 1902. évre kétszázezer koronát az állam-pénztárnál kintalányozott. A konvent a leírátot hálás örömmel veszi tudomásul.

Ugyancsak a kultuszminiszter értesíti az elnökséget, hogy az 1900. és 1901-ik évi segédlelkészai általány számadásait rendezten találtá és a 40.000 koronát a nyilvántartásból törölte.

Dócsi Imre terjesztette elő enztán az iskolaügyi bizottság jelentését. Ennek kapcsán a konvent tudomásul vette a hőmezővársárhelyi lögmúzeum részére kiutalt 24.000 korona államsegélyt. Hasonlóképp tudomásul szolgált a nagykőrösi lögmúzeumnak kiutalt 22.000 korona, a békésinek kiutalt 18.000 korona, a kecskemétnéki kiutalt 18.000, a kolozsvárnak kiutalt 20.000, a marosvásárhelyének kiutalt 12.000, a szászvárosinak kiutalt 20.000, a szatmárnak kiutalt 30.000 és a székelyudvarhelyi gimnáziumnak kiutalt 24.000 korona államsegélyről szóló jelentés.

Tudomásul vette a konvent az Országos Református Tanáregyesület alapszabályainak állami meg erősítését.

Zsigmond Sándor előterjesztte enztán a két protestáns egyház bizottságának a tábori lelkeszek szolgálati szabályzata tárgyában hozott határozatát, amely az 1848. XX. törvényeikk értelmében egyenlőséget és viszonszerűséget követel. A konvent a bizottság határozatát köszönettel vette tudomásul egész terjedelmében a magévá vette s ily értelemben véleményes javaslátot terjeszt a kultuszminiszterhez. A gyűlést holnap folytatják.

— Az Országos Magyar Izraelita Ösztöndíj-egylet tegnapi tartotta a pesti izr. hitközség ülésében rendes közgyűlést. A választmányi jelentése szerint az alapítványok száma az utolsó közgyűlés óta kilenccelei szaporodott. A vagyon 97.284 K. 79 f.-rel emelkedett s 1902. január 1-én 298.288 K. 31 fillért tett ki. Az utolsó tanévben az egylet 13.960 K.-t fordított ösztöndíjakra. Az egylet jövedelmét majdnem kizárólag vagyonának kamatai alkotják. A nagyobb alapítványokon kívül csekély bevételei voltak s a rendes tagok utáni bevételek ismét apadtak.

Nem osodálkozhatunk azon — mondja a jelentés — hogy a közönség szélesebb körében az egyletet nem támogatják; a jelen szomorú gazdasági viszonyok mellett a közjótékonyaság inkább azon egyesületek felé fordul, amelyek a családnyomor és inség enyhítését tűzték ki feladatuk. Egyedül a volt ösztöndíjasok azok, akikről az egylet anyagi erejének emelését várhatja. A jelentés közli az eddigi ösztöndíjasok névsorát amelyből kitűnik hogy az egylet fennállása óta 200.400 koronát osztott ki, amelyben 684 tanulót részesült. Hisztük, hogy ezek mindmegannyi barátai egylettünknek, akik, ha ennek helyzetéről értesülnek, minden tebeltségükkel anyagi erejének emelésére törekzenek, hogy a zsidó ifjúságot a létért való korai küzdelmeinek közepette az eddiginél hathatósab módon buzdíthassuk.

A közgyűlés a jelentést nagy tetszéssel fogadta, s felmentvényt megadta és az elnökségnek, ugy szintén a választmányának önellen és bürgő fázradozásáért elismerést és köszönetet szavazott.

Enztán megajelték a választást, amelynek eredménye a következő: Elnök: Sváb Károly; elnökhelyettes: dr. Kohn Sámuel; titkárok: dr. Simon József, és dr. Stiller Mór; pénztáros: Deutsch Jakab; elnökör: Müller Vilmos; választmányi tagok: Adler Lajos, dr. Baron Jónás, dr. Baumgarten Antal, Bloch Mózes, dr. Chorin Ferenó, Deutsch Sámuel, Deutsch Sándor, dr. Ehrenhaft Reszó, dr. Goldzieher Ignác, dr. Goldzieher Vilmos, budai Goldberger Berthold, dr. Kayserling M., Kohner Zsigmond, dr. Kőrösi József, dr. Mandel Pál, dr. Mezei Mór, Polák Jakab, dr. Réthy Mór, Schweiger Márton, dr. Schweiger Zsigmond, dr. Somogyi Miksa, Sternthal Adolf, dr. Stiller Bertalan, dr. Weinmann Fülöp, dr. Wittmann Ferenó és dr. Tihanyi Mór. Számvizsgálók: Adler Lajos, dr. Baumgarten Antal és Sternthal Adolf.

— Krupp halála. Még nem történt meg Essenben a nagy temetés s a német közvélemény pro és kontra élenk tárgyalja Krupp életét, halálát s ennek az életnek jelentőségét. Berlinből telegrafálják, hogy a német iparosok központi szövetkezetének lapja, a *Neueste Nachrichten* mai számában ezeket írja Kruppról:

Krupp keserűen lakolt azért, hogy a politikai arénára szorította magát. Kormányzate aggodótt élete miatt, de ez az aggodalma nem a legutóbbi időből való, habár tagadhatatlan, hogy a szocialisták aljas és gaz merénylete megadta neki a halálos dőlést. A még be nem hantolt sir előtt még nem foglalkozhatunk behatóan azokkal, akik évek hosszu sora óta kegyetlen támadások célpontjává tették, de el fog jönni az az idő, amikor majd kénytelenek leszünk velük is foglalkozni, mert az ő támadásai, amelyeket személye és üzleti tevékenysége ellen tettek, előkészítették a katasztróát. Az utolsó négy esztendő Kruppnak a legborzáltságosabb lelki küzdelmek korszaka volt, amelyet a császári kegynek számtalan megnyilvánulása sem tudott enyhíteni. Nem csupán a szocialisták okai annak, hogy Krupp a házára nézve oly korán halt meg.

A halott hozzátartozói kívül talán a német császár az, akit leginkább lesújtott Krupp halálának a híre. Felháborodással beszél a *Vorwärts* támadó cikkéről. Egy római telegramm jenteli, hogy Capri polgármestere faragászokon tudatta a lakosságát a sziget jötevényének halálát és gondoskodni fog méltó gyászünnepről. Az ellenpárt kijelentette, hogy teljesen távol áll a *Vorwärts* közleményétől. — A *Berliner Tageblatt*nak jentik Essenből, hogy Krupp végrendeletét hétfőn bonították föl. A gyáraknak az eddigi alakban való vezetése továbbra is biztosítva van.

Elhatározott dolog, hogy a német császár is jelen lesz Krupp temetésén. Erre való tekintettel a gyászszertartást rövidebbre fogják. Essen polgármestere plakátokon tudatta a közönséggel, hogy a gyászmenet rövidebb uton megy ki a temetőbe, mint eredetileg tervezték. A császár gyalog fogja kísérni a koporsót. Az ut mentén a munkások sorfalat fognak állani. Ma délután egy század gyalogság és egy csapat lovasság érkezett Essenbe. A holtestet már ravatalra helyezték a Krupp-család 61 házában.

— Klofac képviselő lovagias ügye. Prágából jentik, hogy Klofac képviselő provokáltatta Stich hadnagyot, mert azt hallotta, hogy a hadnagy róla önkéntesek előtt sértő kifejezéseket használt. Klofac segédei Radziovics borkereskedő és Tehel katonai kar-mester. A hadnagy kijelentette a segédeknek, hogy az esetet az ezredparancsnokságnak tudomására hozza s a parancsnokság meg fogja kérdezni az önkéntesektől, vajjon igaz-e, hogy ő sértő módon nyilatkozott előttük Klofacról. Midőn a segédek másnap megjelentek, Stich kijelentette nekik, hogy nem tett Klofacról sértő nyilatkozatot, sőt egyáltalában nem is nyilatkozott róla. Klofac ezt a kijelentést azzal a megjegyzéssel vette tudomásul, hogy az eset föl fogja jenteni a Landwehrminiszternek s hogy a nyilatkozat következtében nem tárgyalhat tovább Stich hadnagygyal.

— Halálhíres. Mandák Dezső, a Tudományegyletem vártalanul elhunyt vesztőart ma délután 3 óraker temették nagy részvét mellett a Zöldis-utca 42. számú gyászházba. A végtisztességen megjelentek többek között a vallás-és közoktatásügyi miniszterium részéről dr. Tóth Lajos, dr. Hoffmann József osztálytanácsosok, dr. Rényi József titkár, továbbá Vécsey Tamás udvari tanácsos, Medvevölgy Frigyes, Krucha Győző dékánok, Ságly Gyula, Balogh Jenő, Kapácsy Rajmond, Berger János, Lengyel Béla, Czobor Béla, Dedek C. Lajos, Ballagi Aladár egyetemi tanárok, Schnörz Gyula kir. táblai bíró, dr. Margittay tanácsjegyző a Tudományegyletem tisztviselőivel stb. A bezenetelést Kirner Károly belvárosi apátplébános végezte, amely által az Operaház énekkara megható gyászdalokat adott elő. A szertartás végeztével a halottat négyfogatú gyászhintón a kerepesi-uti temetőbe vitték, ahol átadták az anyaföldnek.

Főfájást,

mely bármítől ered is, pár perc alatt meggyógyít a „Fortuna-Migrain-Pastilla“ 1 drb 30 fillér, 6 drb 1-50 fillér, 12 darab 2-80 fillér. Kapható SCHÜBERT ARNOLD gyógyszerházban Budapest, VII. Csengery- és Dobóterca sarkán.

— **Egy kocsi szén.** Hegyes patkójukat a kövezetbe vágva két erős ló huz keresztül az utcákon egy nagy kocsi szénét. A fekete tömbök messzele vannak leöntve, hogy szállítóik ne lopjanak belőlük, főn a bakon zsákba burkolva ül a kocsi, s a kocsi oldalán néhány szeneseképi, kékinges munkás halad. Vízik a szénét be a városba. A pályaudvarról hozzák. És a külvárosi kisi házak ablakai megrázkódnak, amint a nehéz kocsi tovadobog. Sápadt, soványképi emberek tekintenek ki rajtuk s lelküket irigység fogja el. Nem a pénz, nem a gazdagságot irigylük a búska, háromemeletes házak lakóitól, hanem ezt a kocsi szénét, ami utját vágja a kedvetlenségnek, a családi civódásnak, a bűnnek. Ahol van, oda fényt, meleget áraszt, de ahol nincs, ott megfagyasztja a jó emberi érzéseket és ösztönöket. Mert nem rideg kő a szén, van lelke, melege, barátságot hint szerszét s boldogság fészébe verésolja az otthon. Mert a tél az otthon, a család ideje. A nyár szanaszét tūzi az embereket, a tél szépen összegyűjti és egymásra utalja. De jaj annak a családnak, hol a kályha hideg marad egész télen át. Inség, betegség, bűn hurcolódik oda s elfagy a lélek melege. Döcög, döcög a nehéz szeneskocsi be a városba, hol az utcákon prémes kabátú, gyémánt fülbevalójú asszonyok járnak. Szén ez a drágakő is, de élvezkedő melegítették ragyogó kristálylú és tűzbe vetve, csak parányi meleget árasztana még a legnagyobb is. És mégis, egy ily parányi kő hivalkodóbb, ragyogóbb és büszkébb, mint egy kocsi fekete, áldásos szén. Az életnek, az emberi hiúságnak egy nagy szimbóluma ez! Hány család, hány embert tenne boldoggá egy ilyen a maga óriási értékében is értéktelen kis drágakő, oly sok pénznek haszontalan gyümölcse. S a téli alkonyat ködében szomorúan, feketén döcög a kocsi szén, senki sem vet rá ügyet, csak a nyomor és inség sok kivert gyermeke, az utcák csavargó népe.

— **Megszökött pénztárnok.** Egyik lerencvárosi jótékonyági egyesületben több ezer koronára rugó hiánynak jöttek nyomára a napokban. Az egyesület pénztárnoka ugyanis — eddig még nem tudni, milyen összeggel — megkárosította az egyesület pénztárát és azután megszökött a fővárosból. A jótékony egyesület különösen így télviz idején szokott nagy tevékenységet kifejteni a szegény gyermekek felruházása terén. Evek hosszú során át szép összegre rugó alapítókét gyűjtött már össze az egyesület s a rendes jövedelméből meg az alapítóké kamataiból az idén is már 2—300 szegény gyermeket látott el téli ruhával. Az egyesület pénzeinek kezelésével Schodl Adám pénztárnok volt megbízva. Ő kezelte ugy az alapítókét, mint az időközben befolyó jövedelmeket s az egyesület vezetésébe annyira megbízott benne, hogy az alapítókét is teljesen rábízta; ő helyezte el ugyanis egyik fővárosi takarékpénztárban s a takarékbetét könyv is nála volt mindig. Pár nappal ezelőtt az egyesület ismét mintegy 120 gyermeket látott el téli ruhával s ez alkalommal szép ünnepeket rendezett át a szegény gyermekeknek a meleg ruházatot. A rendeléseket erre a felruházó ünnepére is Schodl Adám teljesítette. Az ünnepe után megjelentek a szabók és cipészek — akik a ruhákat készítették — pénzeikért, de ahogy sem tudtak rátalálni Schodl Adám pénztárnokra, akinek a pénzt ki kellett volna fizetni. A szegény emberek az egyesület elnökéhez, Hindy Kálmánhoz fordultak, aki mindenfelé kerestette a pénztárnokot, de ő sem volt szerencsés, mint a pénzüki után járó emberek, mert mindössze csak annyit tudott meg, hogy Schodl Adám ezelőtt pár nappal Lussin-Grandebe utazott. Odátávartoztak tehát utána, de onnan is az az értesítés jött, hogy a pénztárnok urat ott egyáltalán nem ismerik és a saját neve alatt ott nem fordult meg. Mintán így nyilvánvalóvá lett, hogy Schodl az egyesület pénzével együtt utazott el, a vezetőség hozzáfogott a pénztári hiány megállapításához. Ez azonban nehezen megy, mert Schodl annyira önállóan kezelte az egyesület vagyonságát, hogy a vezetők még azt sem tudják, hogy melyik takarékpénztárban tartotta az egyesület alapítókéjét. Ennek megállapítása végett Hindy Kálmán elnök most járja sorra a fővárosi takarékpénztárakat. A megszökött pénztárnok vagyonos ember hírében állott. A Madách-utcaiban egy háromemeletes háza van neki, ez azonban annyira tul van halmozva adóssággal, hogy egy krajcárt sem ér. Schodl O-Budán lakott a feleségével a Szentendrei-utvon, mióta azonban elűnt, minden ingóságát elárverezték már adósságai fejében. Az egyesület vezetősége holnap fogja megtenni a feljelentést hitlen pénztárnoka ellen.

— **A protestáns-bál.** A protestáns-bál rendezőbizottsága megalakult. Elnök: báró dr. Dániel Tibor országgyűlési képviselő; alelnökök: Nádasy György, báró Nyáry László, dr. Perczel Miklós, báró Révay László, báró Soltymossy Odón, Szabó Nándor; háznagy: dr. Ficzán Antal; elenör: György Loránt; jegyzők: Mutscenbacher Tivadár, dr. Pokorny Sándor és Scholtz

Gusztáv. A bál 1903. január 31-én lesz a Royal-szálloda összes termeiben.

— **A Humbert-család szökése.** A nagystűli szélhámosok titkokat eltűnésbe nem igen tud bele nyugodni sem a francia rendőrség, sem a francia közelemény. A Humbert-ügy még nem vesztette el az aktualitását s a közönség elvárja, hogy a Humbert-rovat a lapokban élénk legyen s általában adjon még egy kis olvasnivalót. A Humbert-ügyet tudvalevőleg a *Matin* című párisi lap oszálta meg s ennek következtében érthető buzgóssággal törekszik arra, hogy az érdeklődés az ügy iránt lehetőleg ébren maradjon. Az eddig kiderített adatokból a *Matin* a legutolsó számában a következőkben mutatja be Humberték szökését:

Május 7-én Daurignac Romain és Mária keso este keresztutakon és nagy kerülőkkel az északi pályafőhöz hajtottak, ahonnan 9 óra 25 perckor indul a gyorsvonat Brüsszelbe. Ez a kocsi az azonban csak arra való volt, hogy elboldondítsák vele a rendőrséget. Az északi pályaudvarról a Quai d'Orsay-beli orléans pályafőhöz hajtottak és felültek az esti 10 órakor Bordeaux felé induló gyorsvonatra. A hálókosik helyeit előre szokás lefoglalni, Esbach ellenőr tehát meg volt lepődve, hogy a két utas, aki közvetlenül a vonat indulása előtt érkezett, még mindig kapott két üres helyet. Néhány nappal utóbb a fényképek nyomán hátrazottan ráismert az ellenőr a Daurignac testvérrá. Negyedórával a vonat indulása után még három utas jelent meg a pályafőn, akik azután élénk beszélgetésbe merültek Daurignacékkal. Közben Romain a táviróhívatalba sietett s a következő tartalmú táviratot adta föl Nizzába:

Madame Daurvallo, Villa des Lauriers.
Rendeg gondok. Lehetetlen jönnöm. Levélben bővebbet. Romain.

Az ígért levelet csakugyan utnak is indította Romain. A levél tartalma szószert az:

Hugom meg én gyalázatosan gazemberek áldozatai vagyunk, akik kiosztottak és tönkretettek bennünket. El kell utaznom, kénytelen vagyok vele és talán sok idő telik belé, amíg megint láthatjuk majd egymást. Nem sokára azonban hírt adok magamról. Addig is 2000 frankot küldök. Fele ez annak az összegnek, amelyet nővéremől utiköltségre kaptam. Beesületesen megosztom veled és csókolak téged is, Jacques-ot és Simone-t is.

Romain.

Madame Daurvallo egyik szeretője Romainnek, Jacques és Simone pedig kettejük gyermekei. A levelet a rendőrség elolta a postán.

Romain és Mária másnap kora reggel Bordeauxba érkeztek. Mária-mennyemenetele-napja volt éppen. Az három utas, akivel Daurignacék Párisban a vonat indulása előtt beszédebe eredtek a Montparnasse pályafőre hajtottak és a Saint-Nazaire felé induló éjjeli vonatra szállott. A család tehát így két csoportra vála menekült. Más verző szerint azonban Humbert Frédéric, felesége és leányuk is Bordeauxba vették utjukat az esti gyorsvonattal, úgy hogy másnap az egész család együtt volt ott. Romain és Mária Rogis és neje áinéven a Metropole-igodában szálltak meg, Humberték ugyanoda, hanem Meis-család áinéven. Annyi bizonyos, hogy a szálló alkalmazzottai a fényképek nyomán nem merték az azonossgát határozottan állítani. A Rogis- és Meis-család május 10-ikén távozott a szállóból, Bordeauxban tehát két napig tartózkodtak Humberték, akik sokat vásároltak is a városban, Romain és Mária azután a Spanyolországra induló vonatra ültek.

A *Figaro* értesülése szerint az igazságügy-miniszter elrendelte, hogy a Humbert-család üldözését erőlyesen folytassák. A család hitelezői másrészt szövetségessé alakultak, hogy az üldözést magánaton folytassák s erre a célra 100.000 frankot adtak össze. A pénz annak jut, aki a menekülöket a hatóság kezébe szolgáltatja.

A Humbert-ügy fejleményei között nem érdektelen az a pör, amelyet most özvegy Humberné, az elhalt igazságügy-miniszter özvegye és Humbert Terézia asszony anyósa indított a *Libre Parole* és Bontoux ellen. Panaszában 100.000 frank kártérítés megfizetésére, továbbá az ítélőnek ötven lapban való közlésére kéri kötelezni a panaszoltakat. Bontoux ugyanis a *Libre Parole* egyik minapi számában heves kirohanást intézett Humbert volt miniszter ellen, annak a viselkedésnek kapcsán, amelyet a néhai miniszter az „Union Generale” bankház bukásakor tanusított. A cikk elég leleplezetlenül megmondja, hogy a miniszter urat megvesztették s ebből a pénzből segítette azután menyét család terveiben. A *Libre Parole* azon való sajnálkozását fejezi ki, hogy Humbert özvegye nem az esküdtsékhöz fordult panaszával, ahol a bizonyítás lehetett volna. A polgári törvényeszk választása arra való, ugymond a lap, hogy az özvegy el akarja sikkasztani az igazságot.

— **Égő petróleumferrások.** Lembergől táviratkozzák, hogy a borislavi tűz a villamos vezeték érintkezése következtében kipattant szikrák által keletkezett. A tűz a naftaipar részvénytársaság naftabányájában 889 méter mélységben támadt. A lángok két méter magasságban elérték egy segédet, aki lákly módjára kezdett égni. Egy égő fadarab a második bányá területére esett, ahol a tűznek újabb központja

keletkezett. Onnét a tűz egy naftával áztatott omladékosatornára terjedt át. Egy óra alatt a nafta művek egész centruma égett. A mentő akciók lehetetlen volt és azért csupán a tűz lokalizálására szorítottak, ami délután 4 órakor sikerült is. A kár $\frac{1}{2}$ —1 millió koronára rug, mely összeg biztosítások által nagyrészt fedezve van.

— **Három legyilkolt gyermek.** Szeretjük azt hinni, hogy a falu az, ahol az idegek esedésen megpihenhetnek a csöndben s ahova be nem hatol a városi lárna és kenyer utáni dulakodás gyilkos nyavalyája, a neurasténia. A falu pedig néha abban lel a kedvt, hogy rácafolja a kétes igazmondásra. Ezúttal a sárosmezei *Tiszta* nevű községből érkezett rettenetes áfólat. A tanító öszalt felesége, Konecsni Jánosné, mint ma szükszavu távirat nyomán már hírt adtunk róla, a nagyvárosi rémdramák illő vérfüddöt rendezett. Izgatott, beteges kedélyállapotában legyilkolta a három gyermeket. Elvágta a nyakukat beretvával. A három csöppes között hat éves volt a legnagyobb és három hónapos a legkisebb áldozat. A rettenetes gyermekgyilkosságnak ez a története:

Fintán az idén új iskolát építettek, amelynek számadásait a tanító végezte, a nélkül azonban hogy pénzt kezelt volna és felelősséggel tartozott volna. Három héttel ezelőtt megállapították, hogy az építés számadásai az előirányzatnak nem egészen felelnek meg s e miatt egy szakbizottság felülvizsgálta a számadásokat. A gyöngye szervezett, ideges verszegény Konecsniné aggdótt a miatt, hogy a különben teljesen ártatlan férje kellemetlenségnek lesz kitéve, s a számvizsgálat alkalmával hallgatott az ajtó előtt s rémképeket látó lelkét még jobban felizgatta az ajtón keresztül kihallatszott szó. amit a bizottság egyik tagja ejtett ki, megnyegeve a bizottságot hogy „mindnyájatokat elzárattak”. Ettől kezdve a szerencsétlen asszony folytonosan férjeért aggdótt, aki hiába igyekezett őt megnyugtanni, mert hiszen az iskolaépítés pénzügyeiben semmi része sem volt. Már-már úgy látszott, hogy Konecsniné is megnyugszik s a katasztrófia napján nyugodnan látott házi dolgai után. Férje eltávozt hazuról, mert mint mondta, a jegyzőnek segédkezni fog az adó-behajtás körül. Alighogy a férje eltávozt hazuról, a boldogtalan asszony három kis gyermekével bezárkózott a szobába s egymásután elvágta nyakukat férje borotvával. Tíz óra felé hazajött a férje s mivel a lakást zárva találta, rosszat sejtett, a létrát az ablakhoz támasztotta, s így hatolt be a lakásba. Felesége földul arccal, borotvával a kezében állott a szoba szögletében, s előtte vértócsában holtan hevert a három kis áldozat. Az asszonyt letartóztatták s tegnap bekísérték az eperjesi ügyészség fogházába, ahol a törvényeszk orvosok elmebeli állapotát megvizsgálják. Az asszony most normálisan viselkedik. Tette borzasztóságának tudatában van. Azt mondja, hogy önmagát is el akarta pusztítani, de férje időközben hazajött s megakadályozta.

— **Házasság.** Beck Marcel országgyűlési képviselő eljegyezte Weisz Bertold országgyűlési képviselő leányát, Joánt.

Alsószepny Nagy Vilmos és neje Konkoly-Thege Gizella leányt, Erzsikét, eljegyezte nádasi Nádasy György vezérkari testületbeli százados.

Dr. Hasenföld Artur jegyet váltott nagyvárvi Ullmann Saroltával.

— **A havannai szivargyárak munkásai sztrájkolnak.** A havannai szivargyárak munkásai között kiütött a sztrájk. A munkások elégedetlenek az új állapotokkal s ellenszenyüket lépten-nyomon kimutatják az amerikaiak iránt. És pedig a maguk módja szerint. Ha amerikaiak tálnak az utcán, az megköszönheti, ha élve kerül ki a kezeik közül. Legalább is iszonyatosan elverik. A sztrájk tegnap óta tart. Egy köztű kocsióbl kidobtak három amerikai és pedig úgy, hogy mind a három súlyos sérüléseket szenvedett. Az amerikaiak által lakott házak ablakai beverték. A sztrájkolók meg akarták ostromolni Palma elnök palotáját. A rendőrség szétverte a zendülöket, miközben nagyon sokan megsebesültek. Egy százados és három sztrájkoló munkás meghalt. Más amerikai követ ölikereste az elnököt, s az amerikaiak életének és vagyonának oltalmazását követelte tőle, mert különben kénytelen lenne a még Kubában levő gyalog tüérséggel támadást intézni a lakosság ellen. — Egy másik távirat szerint a sztrájkolók a köztű vasut kocsijait összezúzták és néhány vasuti alkalmazottat megsebesítettek. Az elnök palotája előtt tüntetés volt, amelyben egy rendőrkapitány és néhány rendőr megsebesült, két sztrájkolót pedig megölték. Más városrészekben több rendőrt és sztrájkolót megsebesítettek. Egy újabb havannai távirat szerint a sztrájk miatt támadt zavargások alkalmával 82 ember sebesült meg, még pedig őt súlyosan. Tamayo külügyminiszter, aki nyilván rokonszenvez a sztrájkolókka, beada lemondását, amelyet azonban Palma elnök a sztrájk befejezése előtt valószínűleg nem fog elfogadni.

— **Bombolás egy nyomdában.** A budapesti napilapok kiadói kivétel nélkül a rendes tarifa-árak mellett dolgozó szedőkkel végeztetik a lap szedését s a nyomdászoknak legutóbbi mozgalmával alkalmával is teljesítették méltányos kívánásait, csupán csak a *Pesti Hírlap* kiadója az, aki rendes szedők helyett heti ellátás mellett inasokkal dolgozik már évek óta. A *Pesti Hírlap* kiadójának ez az eljárása azt eredményezte, hogy ez idő szerint egy egész sereg szedő van munka és kenyér nélkül. Ezek a keresetüktől megfosztott emberek ma végső elkeseredésükben kegyetlen bosszút álltak a *Pesti Hírlap* kiadóján. Ma este hét óra tájban ugyanis mintegy 35–40 állás nélküli szedő botokkal és dorongokkal felgyverkezve berontott a *Pesti Hírlap* újság-nyomdájába; ott felforgatta s összetörte a szedőszekrényeket s szétszórta a már készen álló kolumnákat. A nyomda szedővállalkozója, *Varga Endre* az ő embereivel elkészülve fogadta a szedők támadását s nagy verekedés keletkezett a támadó tábor és a *Pesti Hírlap* szedőinai között, akik azonban nem tudták megakadályozni azt hogy a munkanélküli szedők ki ne töltseék bosszújukat a lap kiadóján, aki szerintük egyedül oka annak, hogy annyi szedő van kereset nélkül a fővárosban. Az egész bosszúadás nem tartott tovább tíz peronél s a munkanélküli szedők — miután a nyomdát alaposan felforgatták — a kiadó abutogolása mellett eltávoztak az épületből. Mire rendőri segítség érkezett, csak az összetört szekrények s széthányt betűk mutatták, hogy a kenyérük elvesztése miatt elkeseredett emberek pár perccel előbb milyen rombolást vittek véghez a nyomdában.

— **Egy szerelmi dráma utójátéka.** Megirtuk pár héttel ezelőt hogy a Csillag-utóban e hónap 8-án *Kovács Sándor* 19 éves szabósegéd szerelmi-életéből háromszor ráírt gazdájának *Élter József* szabónak a feleségére azután magát lötte melles. Az aszszonyynak nem esett különösebb baja, a szerelmes legény is felgyógyult már és a rendőrség tegnap lefűtöztatta.

— **Gyilkosság Boszniában.** Banjalukában az éjszaka két előkező polgár, *Ipo Canali* és *Pondanics* tizenötven megtámadták és meggyilkolták. A gyilkosság alkalmassal bosszu mive volt.

— **A főfájás a legrettenetesebb betegség.** A statisztikusok kimutatták már, hogy a legtöbb családi perpatvarnak a legtöbb válópörnek a főfájás az oka. Az asszony ideges, mert *migrain* győri s amikor férje gondokkal terhelten hazakerkezik, a helyett, hogy vidám, nyugodt kedélyével elismertaná hómokának a felhőket, még igazítja idegességével. A legtöbb nő azt hiszi magáról, hogy erről nem tehet. Pedig dehogyan is nem tehet! Minden főfájást — még a legnagyobb kinokkal járóit is — rövid pár per alatt meggyógyít a *Fortuna Migrain Pastille*, amely nagy kelendőségnek örvend s az orvosok is melegen ajánlják, mint biztos hatású elismert jó szert. Kapható *Schubert* Arnold gyógyszerárban, Budapest, VII. Csengeri és Dobutca sarak.

— **Egy kis kutya kerestetik.** A következő sorok közlésére kértünk fel: *Hegyi Aranka* »Szafi« nevű törpe rattlere ma reggel elveszett. Kéri akár azt, aki apró nőtényi kutyáját elvitte, akár azt, akinek kutyája betévedett, hogy hozza vissza Erzsébet-körút 2. számú lakására, szívesen megfizeti a kutya értékét.

(x) **Gebauer Károly** hazai érokoporsó-gyáros te-metkezési intézete VII. Erzsébet-körút 26-ik számú házában van.

(x) **Elismert legjobb isü** természetes keserűviz a *Schmidhauser-Jéle* igmándi keserűviz. Elegendő belőle az inyemű vizeknél szokásos adagnak a tele, gyors, biztos és enyhe hatás elérésére.

Jégdalok.

I.

Tudtam, hogy elkerülhetetlen,
S mint eddig minden évben még,
Rólad, rólad kell énekelnem,
Télnék fényes bálterme: jég.

Több kis dalban kell számot adnom,
Hogy végre megjött már a tél,
S keresztül réten, völgyön, halmon
Sziszogva, zúgva bűg a szél.

Hogy urfák s szép szöke lányok
Iringálnak ezüst jegen,
Napfényben csillog korcsolyájok
Szikrázva bár, de hidegen.

Kart-karba fonva átoikáznak
A tükörsíma jégápolon
S ez ifju szívnek, ifju vágnak
Száz kis gyönyörre alkalom.

S mire virágos új tavasz van
S álom a tél bűbája már.
Egy függönyös külön szakaszban
Naszútra kél egy ifju pár.

II.

Amikor még ifju voltam,
Karsu, fürgé, gondtalan,

A legújabb korcsolyákon
Röpittem el magam . . .

De azóta évek multak,
Tovaszállt az ifju bő,
S ami elmúlt, ugy-e, tudják?
Vissza többé sosem jó.

S megtanultam szomorúan,
Hogy a jég is víz csupán,
Elovad a szezon végén,
A legvadabb tél után.

III.

S hogy mély melankóliába
Fordult nótám, hölgyeim,
Engedjék meg, hogy néhány sort,
Önmagamnak zengjek im.

Önmagamnak, azaz néki,
Akivel én egy vagyok,
Akinek kéklő szemében
Nevetnek az angyalok.

Aki jégre vihet engem,
Aki után elmegek,
Bár tolujanak utamba
A legzordabb jéghegyek.

Kinek bennetek ajánlak,
Aktuális jégdalok,
Akiért én nyáron, télen,
Fagyban, hóban meghalok.

F.

A Nemzeti Múzeum ünnepe.

Budapest, november 25.

A *Nemzeti Múzeum* alapításának százéves fordulóját ünnepli holnap a nemzet. A király képviselőjével, a halhatatlan *József nádor* unokájával az élén ott lesz a magyar politikai és tudományos közélet minden kitünősége, ezzel is jelezve, hogy a Nemzeti Múzeum létesítése több volt nekünk egy tudományos intézet alapításánál, mert a nemzeti újjászületés hatalmas áramlata nyilatkozott meg benne. Ez az oka, hogy a Nemzeti Múzeum minden időkben a magyarság legféltettebb intézménye volt, amely felő még ma is áldozatkészen fordul az államnak a hatóságoknak és a magánosoknak támogatására.

A magyar Nemzeti Múzeum holnapi jubiláris ünnepére minden előkészület megtörtént. A Múzeum előcsarnokát és disztermet díszeltek növényekkel díszesítették s elhelyezték az új villamos lámpákat. A Múzeum kertjében ma dében állították föl az alapító gróf *Széchenyi* Ferencnek bronzba öntött szobrát, melynek leleplezésénél ugyanolyan elmes készüléket alkalmaznak, mint a minőti a kolozsvári *Mátyás* s: obor ünnepén használtak.

A leleplezés ünnepét mint jeleztük a hideg időre való tekintetből a legrövidebbre akarták fogni s a beszédek megtartását a diszteremben tervezték. *József* Ágost főherceg, a király képviselője azonban ma időudvarmestere által arra kérte *Szalay* Imre igazgatót, hogy tartsa be az eredeti programot. A főherceg ugyanis jelen akar lenni a kertben tartandó leleplezésen és így a szobor felavatása a kertben megy végbe.

Az ünnepségekre ugy a külföldről, mint a fővárosból és a vidékről számos küldöttség jelentkezett, közt az összes vidéki muzeumok és kulturregyletek. A külföldi nevezetesebb muzeumok üdvözlő iratokat és leveleket küldtek. A diszgyűlésen, amely délelőt pont tizenegy órakor kezdődik a volt főrendiházi nagyteremben, az összes résztvevők teljes díszben és rendjelekkel jelennek meg.

A diszgyűlés a budai dalárda Király-himnuszával kezdődik. A megnyitó beszédet *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter mondja. A bel- és külföldi küldöttségek üdvözlése után dr. *Fejérváry* László, a Széchenyi-könyvtár igazgatója bemutatja a jubiláris emlékkönyvet és érmeiket. Ezután *Szalay* Imre igazgató felolvassa „*József nádor és gróf Széchenyi* Ferenc“ című történeti tanulmányát. Dr. *Horváth* Géza igazgató-őr megkoszoruzza *József* nádornak a diszteremben felállított mellszobrát s bele, ezésül a dalárda a himnusz énekl. A gyűléstől az ünnepi gyűlékezet élén *József* Ágost főherceggel a kertbe vonul, ahol leleplezik gróf *Széchenyi* Ferenc szobrát. Az ünnepi beszédet *Kollányi* Ferenc jákai apát, a Széchenyi-könyvtár igazgató-öre mondja. Az ünnepet a „Szózat“ hangjai rekesztik be.

A *Nemzeti Múzeum* a képviselőházat is meghívta a jubiláris ünnepélyekre. A mai nap folyamán a képviselőház háznagyai hivatalában jelentkeztek a részvevőkre *Dániel* Gábor, a képviselőház alelnöke, *Csávosy* Béla udvari tanácsos, a képviselőház háznagyja, báró

Feilitsch Artur, *Szöcs* Pál, *Heints* Hugó, *Steiner* Ferenc, *Fülöpp* Béla, *Klobusiczky* János, gróf *Telesi* Sándor, *Lónyay* Géza stb.

(A kiállítás.)

A Nemzeti Múzeum jubileumára rendezett állandó történeti és irodalomtörténeti kiállítást, holnapután nyitják meg, miután ma délelőt, meghívott vendégeknek mutatta be *Fejérváry* László igazgató. A kiállítás a könyvtár egyik nagy termét foglalja el s vagy tizenöt szekrényben összegyűjtve, okleveleket, kéziratosokat és nyomtatványokat tartalmaz. A kiállítás rendszerénél nem arra voltak tekintettel, hogy a tudósok vagy kutatók szempontjait vegyék tekintetbe, hanem olyképpen rendezték a leteleit ritka és becses anyagot, hogy a nagyközönség érthetesen hozzá legkönnyebben.

A kiállítás első szekrényében legrégibb nyelvemlékek vannak összegyűjtve, köztük a *Halotti beszéd*, a *poisony* kisebb *krónika*, *Szent* Domokos életének és *Szent* Margit legendájának története *Ráskay* Lea kézírásában. A kiállítás felette gazdag egyházi könyvekben s kiválóan gyönyörű inóciálék és lapdiszkek vonják magukra a figyelmet. A kiállított nagyszámú érdekesek közül föl kell említeni a *Thuróczy* krónika négy példányát, a *Budai* krónikát, az első könyvet, melyet Magyarországon nyomtattak. Felette tanulságos és érdekes csoportban tünteti föl a kiállítás a könyvkötés fejlődését. Ebben a csoportban főleg a tizenhatodik és tizennyolcadik századbeli *debrecezi* könyvtáblák tűnnek ki ornamentikáik finomságával. Az oklevél-kiállítás szerződései, adomány- és hitelevelei közt kiváló érdekeségű *Mátyás* királynak egy levele és kézjegye, egy nyomtatott újságlap *Buda* 1598-iki ostromáról olasz nyelven. Újabb irodalmi és történeti emlékeink közül *Széchenyi*, *Deák*, *Kossuth*, *Vörösmarty*, *Petőfi* és *Tompa* kézírásai vannak kiállítva.

A gazdag kiállítás legzebb és legérdekesebb kincse a *tiz Korona*, melyek nagy királyunk világhírű könyvtárának minden típusát mutatják be. Vannak e könyvek közt aranycsillaggal ékes börtökések, vörös bársonytáblás kódexek s oylanok, melyeken *Atavantes* inóciáléi és rajzai pompáznak.

(Estély a Múzeumban.)

Szalay Imre, a Múzeum igazgatója az ünnepségek hangulatos bevezetésül ma este vendégekkül látta a Múzeum termeiben a külföldi tudósokat és közéletünk kitünőségeit. Este nyolc órakor hatalmas ivlámpák öntötték el egyszerre fehér fényükkel a Múzeum nemes stílusú homlokzatát és előkertjét. Kilencdedlő érkeztek egymásután a fogatok s a vendégek nagy sokasága szakadatlan sorban vonult föl a széles lépcsőzetlen előcsarnokba s onnan föl a lényesen kivilágított léposházba. A vörös márványfal borított pompás kupolateremben a házgazda és lenya, a feltündén bábos megjelenésű *Szalay* Lili kisasszony, fogadták a vendégeket. A tudományos és politikai világ képviselői, miniszterek, főpárok érkeztek egymásután s fél óra alatt tele volt a nagy márvány-csarnok a legválogatottabb vendégsereggel, melyet üditően tarkított az estélyi tolettekben ragyogó hölgyközönség. *Széll* Kálmán miniszterelnök kilenc órakor érkezett s miniszterársával, *Wlassics* Gyula, *Láng* Lajos, *Darányi* Ignác és *Cseh* Ervin miniszterekkel együtt elvegyült a fényes, nyüzsgő sokaságban, mely csoportokba szakadozva élénk társalgást folytatóit. Csakhamar hire ment a kitüntetéseknek, melyekben a tudomány mostani ünnepé alkalmából a Múzeum vezetői részesültek s a vendégek siettek gratulálni a házgazdának, *Szalay* Ignácnek, kinek a *Szent* István-rend kiskeresztjét adományozta ö: elsége, valamint derék és kiváló munkatársainak: *Fejérváry* Lászlónak, ki a harmadosztályú vaskorona-rendet s *Krenner* Józsefnek és *Hampel* Józsefnek, kik az udvari tanácsosi címet kapták. Ezalatt kinyitlák a márvány-csarnok két oldalán a termek s gazdag bútfelvetel kinalták a vendégeket, akik vidáman láttak hozzá a válogatott edelekekhez és italokhoz. A jékedvű társalgás órákig folyt még s csak késő éjszakára kezdtek győruíni a sorok és már éjtől volt mire az utolsók távoztak.

Az estélyre a következő urak és hölgyek kaptak meghívót:

Széll Kálmán miniszterelnök és neje, *Tarkovitch* József, *Széll* Ignác, *Gulner* Gyula államtitkár, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Graenzstein* Béla, *Toepke* Alfred államtitkár, báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter, *Gromon* Dezső államtitkár, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Zsilinszky* Mihály államtitkár, *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter és neje, gróf *Wickenburg* Márk államtitkár, *Darányi* Ignác földmívelési miniszter, *Kiss* Pál államtitkár, *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, *Mohay* Sándor, *Bernáth* Géza államtitkár, *Cseh* Ervin borvát miniszter, gróf *Széchenyi* Gyula a király személye körüli miniszter, báró *Bánffy* Dezső főudvarmester és neje, gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy, báró *Kemény* Kálmán a főrendiház és *Ernszt* Kelemen, a főrendiház alelnöke, báró *Nyáry* Jemő, a főrendiház háznagyja, *Szerenos* János irodagazgató, *Nagy* István

belyetesi igazgató, gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Tallián Béla, Daniel Gábor, a képviselőház alelnöke, Csávossy Béla házelnagy, Dessewffy Arisztid, házelnagy, Regule János segédhivatali irodai igazgató, dr. Falk Miksa, gróf Teletky Sándor, Ferencz Desső, báró Feilitsch Artur, Thaly Kálmán, Veszti József, Papp Géza, Komjáthy Béla és Szivák Imre országgyűlési képviselők. Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, Laskóczy Imre alelnök, Szabó Miklós a Kuria elnöke, Vörösmarty Béla másodelnök, Obersohall Adolf a kir. tábla elnöke, Nagy Ödön a kereskedelmi és váltóügyek elnöke, Székely Ferenc koronabíró Székely István államvizsgáló elnök, Lohkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok és neje, Rohonczy György altábornagy, térparancsnok, Ossesznák Benő honvédelmi parancsnok, Vaszary Kólos hibornok herceghírnök, dr. Kohl Medárd püspök, Császka György kalocsai érsek. Samassa József egri érsek, Bubics Zsigmond, báró Horváth Károly, Szemereány Pál püspökök. Szász Károly, Zelenka Pál ref. püspökök, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Rudnay Béla főkapitány, Rákosi Jenő, Kéty Károly, Ilosvay Lajos rektorok. A kultuszminisztérium részéről: Gömöry Oszkár miniszteri tanácsos, Várady L. Árpád püspök, Steifler Kálmán, Madach Manó, Molnár Viktor, Axamethy Lajos miniszteri tanácsosok, Tóth László, Boncz Ödön, Szász Károly, Kálóczy Zoltán, Lippich Elek, Kacsóvics Mihály, Morin Emil, Szabó Sándor osztálytanácsosok, Hirsch István, Ifj. Erdős József, Rényi József, Martos Ferenc, Huszka Jenő, Klösz Viktor, Goposa László, Balassa István, Neeszta Modest, Cseke Győző számvetési igazgató, Schatz Róbert szántótanácsos a muzeum tanácsosa részéről gróf Apponyi Sándor, Forster Gyula, gróf Káun Géza, Falter Gyula. A muzeum tisztviselői: Brenner József, Hampi József, Fejérfalvi László, Horváth Géza, Flarszky Sándor, Szinnay József, Mocsáry Sándor, Réthy László, Madarász Gyula, Lócza József, Kollányi Ferenc, Francouan Agoston, Nagy Géza, Schánher Gyula, Mészely Lajos, Kereszty István, Sebestyén Gyula, Semayer Vilbald, Aldassy Antal, Rathy Dezso, Tóth Árpád, Góh Jenő, Esztogay László, Bernátsky Jenő, Csiki Ernő, Eber László, Vértessy Jenő, Márton Lajos, Kümmelre Béla, Csőr Kálmán, Aigner Lajos, Gulyás Pál és a napisajtó képviselői. Meghívót kaptak továbbá: dr. H. Angst zürichi muzeumi igazgató Zürich, dr. Levekhin Pál muzeumi igazgató S.ófia, dr. Süss Ede cs. kir. tudományos akadémia Bécs, dr. Karabaszek J. Bécs, dr. Steindacher D. és dr. Gomperz Tivadar udvari tanácsos, dr. Károlyi Árpád, a bécsi udvari és állami levéltárnak, Darnay Kálmán (Sümege), a gróf Szechenyi család tagjai, köztük gróf Szechenyi Miklós győri püspök, gróf Szechenyi Béla koronahér, Werburg Gyiprian berlini antropológiai tanár, Sefcsik Ferenc Győri városi levéltárnok Ápáthy István, Richter Ede dr. Thallóczy Lajos osztálytanácsos és id. Bánó József a heraldika és genealogia társulat másodelnöke.

FŐVÁROS

(*) A főváros költségelőirányzata. A tanács ma délelőtt foglalkozott az 1903. évi költségelőirányzattal. A tanács ma az iparművészeti előokra 1000 koronát szavazott meg, a Nemzeti Zenedének megszavazta a kért 12.000 koronát, a Mária Dorottya-egyesület 600 korona segélyt fölétele 1200 koronára és a református egyházközség kőbányai temploma részére megszavazott a jövő évre 20.000 koronát. E szerint a költségvetés, amelyet a pénzügyi és gazdasági bizottság 2007 korona föbblettel irányított elő, most a tanács javaslata szerint, 81.895 korona deficiet mutat. A tanács ilyen alakban terjeszti a költségvetést a közgyűlés elé.

Nekünk ez a költségvetési előirányzat ilyen deficitese formában sokkal jobban tetszik, mint ahogy a pénzügyi bizottság ajánlja. Az ország fővárosa nem helyezkedhetik a szugori szikkbeülség álláspontjára, amikor arról van szó, hogy egy fővárosi református egyházközség csak az ő támogatásával tudja berendezni kistemplomát. E végre a főváros közel félmilliót áldozott a kőbányai katolikus templom építésére, nem volna tehát méltányos az ottani reformátusok szerény kéreml elutasítani. De pártolásra érdemes a Nemzeti Zenedé is, amely még ma is híven ápolja azokat a szép hagyományokat, amelyek a zeneiskola multához fűződnek.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Diszelszadás a Nemzeti Színházban. A Magyar Nemzeti Múzeum százéves fennállásának ünnepe alkalmából a Nemzeti Színházban holnap, szerdán, diszelszadásul Beresik Árpád történelmi vígjátéka, a Himy dalai kerül színpadra. A darabban előforduló évszázadok az alkalmából egy ama korok magyar társasági táncos bővítték ki, amelyet Müller Katica tanított be. A Nemzeti Színház igazgatósága ez előadásra a külföldi vendégek tisztelőre nagyszámú belépti jegyet bocsátott a Nemzeti Múzeum rendelkezésére.

** Az anyós bemutatója. Paul Ferier énekes bohózata, Az anyós foglalkoztatja most a Népszínház

személyzetét. A bohóság bemutatja előadását szombaton lesz s darab, mint a szeszóban hirdettét tizenöt premier ötödike kerül színpadra. A bohózat öt mozgalmas jelenetű képhöz áll s ezek sorában nagy érdekfeszítő számíthat a harmadik kép vásári jelenete, hol Kovács Mihály, mint vadember fogja a közönséget mulataltatni. A negyedik képen pedig egy büntányt mutat a szín s itt Nyárai Antal, mint zsebotolvaj több humoros jelenet központja. Érdekes a második kép törvényeszkí jelenete is, valamint az a humoros bohócteremt, melyet a harmadik képen Ledovszky Gizella, Szirmai Imre és Kovács Mihály mutatnak be. A főszerepet Szirmai, az anyóst Láng Etel játssza.

** A Vigaszínházban ezen a héten még kétszer, holnap és holnapután kerül színpadra a Loute, Veber Pierre című bohózata, amely aztán kedveltségének és népszerűségének tetőpontján engedi át helyét a műsorban a Doktor urnak. Molnár Ferenc bohózatát ugyanis a pénteki bemutatás után egy ideig estéről estére adják, hogy a Loute azalatt pihenni fog. Utóbb aztán váltakozva játszzák majd a két darabot, mivel erősen bíznak abban, hogy a közönség az eredeti újdonságot épp oly élménnyel és mulatsággal fogja találni, mint a francia bohózatot. A Doktor ur szerepeltetése a következők:

- Dr. Sárkány Góth Sándor
- Puzsér Hegedűs Gyula
- Sarkány Csikag Teréz
- Lenke Varsányi Irén
- Csathó Fenyvesi Emil
- Cserenyés Szerényi Zoltán
- Bertaian Tapolczai Dezso
- Márosiné Niki Lina
- Az igazgató Kasaiczky Antal
- A földrajztaná Győző Lajos
- l) rendőr Gyarmati Gusztáv
- II.) Dajka Balázs
- Szobalány Varga Anna

** Casanova. A Népszínház idei szezonjának legnagyobb sikerű darabja a Casanova e héten is kétszer kerül színpadra és pedig csütörtökön és pénteken. A négyes női létszerepet, mint az eddigi előadásokon, Kéry Kiára, a címszerepet Nyárai Antal játssza.

** Major Gyula Berlinben. Berlinből jelentik tudósítók, hogy Major J. Gyula ma este lényes sikerű hangversenyt rendezett művével a Römischer Hofban. Major ezúttal mint zongoraművész mutatkozott be és Bach, Chopin és Beethoven szerzeményeinek előadásával zajos elismerést aratott. A Major-kisasszonyok bátyján legújabb hangulatteljes dalait énekeltek szép hangon, jelelt technikával lényegesen hozzájárulva az est szép sikeréhez.

** Lili. Holnap, szerdán este Herod egyik legnagyobb sikerű operettjét, a Lilit adják a Népszínházban, a címszerepben Hegyi Arankával. Ez lesz a darab 137-ik előadása.

** Párisi premiere. Párisból jelentik lapunknak: A szezon első premíerei már elzajlottak. A sort Bataille Henri nyitotta meg akinek Feltámadása zajos sikert aratott az Odeon-színházban. Kifűnő regényeknek dramatizálása ritkán szokott sikerülni, de az igazi költői nyelven se hagyja cserben a muzsa. Ehhez a látáshoz tartozik Bataille is, aki az Ifjú-Franciaország legkiválóbb tehetségei közé tartozik. Feltámadása Toiszoj regényének dramatizálása, de azért önálló és a maga erejénél fogva is értékes mű. Bataille csupán a regény alapelemjét és külső kontúrjait használta föl, egyebekben pedig a maga útján haladt, amely Toiszoj gondolatát új diadalra vezette. A regényből kitűnő dráma lett, amelyet a színpad pompás játéka teljes diadalra vezetett. — Két lelkiismeret a címe annak a darabnak, amelyely a Porte Saint-Martin-színházban a szezonot bevezették, amely aktuális tárgyánál fogva szenzációsan hatott. Tenedoiois márdráma, — ezekkel a szavakkal lehet a legjobban jellemezni az újdonságot. A jámbor pap lelkiismerete szemben áll a szabadelvű férfi meggyőződésével. A pártok, amelyek ez idő szerint sok lármával foglalkalnak az egyház ellen és az egyház mellett, — bizonyára szívesen vették volna, ha a szerző valamelyik irányban színt vallott volna. De a szerző: Anthelme Pauli okos fiu. Nem akar senkivel sem összevetetni. A színházi kassa szempontjából fontos egyén a klerikális éppen egy, mint az antiklerikális. — Wolff Pierre egy roppant banális igazságra építette fel Le cadre című vígjátékát, amely fölültebb kedves és mulatságos. Az ismert alapezme a következő: Valamint a képet, akármilyen szép és tükletes, megfelelő keretbe kell helyezni, hogy megtegye a maga teljes hatását, — éppen úgy az asszonyt is a maga miljöjében kell látnunk, különben sokat veszít vonzerejéből. Maurice szereti Wilhelmint, egy lényes asszonyt, akit azonban sohase láthat házi körében. Ott a legnyilvánosban a világ legbájosabb asszonya, akit szeretni üdvösség. De Wilhelmine — eléggé oktanul — bemutatja férjének a szeretőjét, aki aztán megismerkedik az asszony házi körével. Itt az asszonyból teljesen kiabrandul. — Az Athené színészei kitűnően játszották az című darabot, amely zajos sikert aratott.

** Művészeti és hangverseny rendezési iroda. Dajka Balázs a Vigaszínház tagja először eszmét változtatott meg, mikor művészeti és hangverseny rendezési irodát létesített. Őt a téli idény beálltával mindaz egyesületiek, kaszinók, melyek hangversenyeket szoktak rendezni és a hangversenyen résztvevők művésznők és írónők közzéjárnak. Az iroda egy egyes hangversenyekéért, mint egész estét betöltő műsor összeállításáról is gondoskodik. Címe: VII. Erzsébet-körút 87.

** Vidéki színművészet. Miskolcra Szalkay színtársulata a közönség állandó pártfogása mellett tartja előadásait. Szombaton volt a Postás úti és hűga bemutatója, melyen a társulat szubrettje, Lábóri Frida játszotta Klári szerepét. A közönség minden ének-számát megismételelte, előadás végén pedig óvatókban részleteit kedvelt primadonnájukat. — A Magyar Színház volt jeles tagja, Margó Zelma, a mult héten kezdte meg föllépését Székesfehérváron Kunhegyi társulatánál. A művésznő mindjárt első föllépésével nagy sikert aratott a Citerás operett Kukurull-jében. Második föllépésre New York szűk Pfinéje játszotta, és élénk tetszés kísérte. Harmadik este a Vereshoga szűk kájában mutatta be sokoldalúságát a művésznő.

TUDOMÁNY, IRODALOM

o A protestáns Irodalmi társaság ma délután tartotta igazgató-választmányi ülését a református főgimnázium nagytermében. A gyűlésen egyházi részről Gyurátz Ferenc püspök, világi részről Hegedűs Sándor elnökök. Megjelentek az ülésen Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Zsitnyásky Mihály államtitkár, Kun Bertalan, Kiss Áron, Antal Gábor, Zelenka Pál püspökök, Ballagi Géza orsz. képviselő, továbbá a pozsonyi, sárospataki, kolozsvári teológiai tanári karok képviselői. Az 1903. évi kiadványok tárgyalása alapján elhatározta a gyűlés a Protestáns Szemle és az Egyháztörténelmi adatár kiadását. Ballagi Géza indítványára megiratták a magyar protestáns egyház összegeológiai történelét. Erre név egy bizottságot küldöttek ki Zsitnyásky Mihály elnökele alatt.

o Hercegh Mihály: Magyar jogtörténet. A magyar jogtörténelem művelése újabban erősen föllendült s az utóbbi években a monográfiáktól eltekintve rendszeres, a jogtörténelem egészét átölelő munkák is nagyobb számmal jelentek meg. E munkák közt, egyike a legérdemesebbeknek Hercegh Mihály-nak most megjelent: Magyar jogtörténet. A szerző — bár ily rendszeres műve — először lép a nyilvánosság elé — nem új ember ezen a téren. Magánjogi munkáinak is legfőbb erőssége, hogy a jogintézmények történetére, azoknak fejlődésére is szűk tekintetű, s ekképen a multat a jelenel állandó kapcsolatba hozni igyekezett. Jelen munkának is egyik főcélja az a kapcsolatot a tudományos kutatás eszközeinek segítségével kimutatni köz- és magánjogi intézményeknek gyökereit a multban eljutatni. Másik előnye a munkának az az erős nemzeti érzés, mely szerzőnek minden művét jellemzi s mely önkénytelenül magával ragadja az olvasót is. Eppen a jogtörténet terén nyílik alkalom bizonyítani, hogy nem szükséges jogintézményeket minden áron csupán azért megteremteni, mert azok a külföldön jókann bizonyítottak, mert mint a szerző kifejti: az új Magyarországot csak a régi Magyarország segítségével és intézményei alapján teremthetjük ujja. A munka a magyar jogtörténeten kívül az európai jog- és alkotmánytörténet fázisait is bevonja tárgyalásának körébe, de természetesen a főszerep a magyar intézmények történelét nyugszik s az európai jogtörténelem ideig staffageit s azoknak az eszmék és áramlatok befolyásának kimutatására szűkít, melyeknek hatása aól egy kultúrnp sem vonhatja ki magát. Általában az egész munka az újabb jogtörténeli felőgás és a történeli kutatások legújabb eredményeire való tekintettel van megírva, úgy hogy nemcsak a joghallgatók, hanem a nagyközönség is hasznonai forogathatja. A mű Politzer Zsigmond és fia kiadásában jelent meg, ára 3 korona.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Kinevezés. Az igazságügyminiszter Ssekér Károly kunhalasi járásbírószágt aljegyzőt a kunhalasi járásbírószághoz. Uraday Béla kalocsai törvényszéki aljegyzőt a kalocsai és dr. Sőt János s-abadkai törvényszéki aljegyzőt a szabadkai törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki.

§§ Egy tanácselnök eskütje. Ma délelőtt tette le hivatalos eskütje a budapesti tábla teljes ülése előtt Bubla Ferenc újonnan kinevezett táblai tanácselnök. Az ülésen Oberschall Adolf táblai elnök elnökölt. Bubla a III. polgári tanács (kereskedelmi és osdószaktanács) vezetését veszi át Décsy Zsigmond helyett, aki tudvalevőleg kuriai tanácselnök lett.

§§ Az Aranykönyv. Kolosszról táviratozzák, hogy a Carlea de Aur című román könyv miatt Pacatius ellen indított sajtópörben az esküdtbírószág ma hirdette ki az ítéletét. Az esküdtiek három kérdésben büntőnek mondták Pacatiust és pedig az 1848. évi L. és az 1863. évi XLIII. törvények ellen (unó ellen) engedetlenségre való egyenes felhívás miatt, másodsor a nemzeti szin elleni gyűlöletre igazgat harmadszor ugyancsak az említett két törvény kötelező erejének megtagadásában. A negyedik vád aól, hogy van-e lázítás, felmenteték. A bíróság összbüntetésül nyolchavi államfogházra, 400 korona

melékhatására és 1887 korona perköltésére utalva és elrendelte a felfoglalt könyvek elkobzását, de oly módon, hogy belőlük csupán az inkriminált részek kitépődnek. A bíróság ezt a védő kérelmére tette, hogy ily módon a vaskos könyv megfelelő részeit utána nyomni lehessen. Az indokolás felelőli, hogy a közép mértékben jóval aul azért büntették a vádlottat, mert súlyosbító ok nem forgott fenn, a vádlott pedig abban a téves hitben volt, hogy azért mert az illető beszédek tömegét más történelmi művek is közzétek, ő saját megjegyzéseit is hozzátehetette és közölte.

Az ítélet ellen a közvádó, **Dániel Lajos** semmisséget jelentett be három pontban és pedig először, mert habár bűnbánatot forgott fenn, csak nyolc-havi államogház összbüntetést szabtak ki; másodsor azért, mert az ítéletben a 172. § első és második pontja, habár külön büntetési tételek, mégis egybefoglaltattak. Harmadsor azért, mert a könyvnek ama részét rendelte az ítélet elkobzandónak, amely az inkriminált kitételeket tartalmazza.

Az ítélet ellen dr. **Ilea György** védő is semmisségi panaszt jelentett be.

Ezután **Dániel Lajos** közvádó azt az indítványt tette, hogy a vádlottat, tekintettel arra, hogy pár évvel ezelőtt ellene rágalmozási vádat emeltek és az eljárás ellene megindulták, ő pedig külföldre szökött és onnan csak akkor tért vissza, amikor már a vád elévült, tartóztassák le azonnal, mert minden jel arra mutat, hogy az elítélt ezuttal is ki akarja magát vonni az ítélet következményei alól.

Dr. **Ilea György** védő ellenzi a letartóztatást és arra kéri a bíróságot, hogy amennyiben szükségesnek látná a letartóztatást, óvadék fejében helyezze szabadlábra.

Az elítélt erre kijelenti, hogy igaz ugyan, hogy ő akkor ellené rágalmozás miatt pert indítottak elutazott, de idejekorán jelentkezett ismét a bíróságnál. Az elnök ama kérdésére, be tudja-e bizonyítani, hogy idejekorán jelentkezett, az elítélt azt válaszolta, hogy bizonyítani nem tud. A bíróság erre határozathozatalra vonult vissza és rövid tanácskozás után kibírdette az elnök, hogy a törvényszék *Pacatián ozonnali letartóztatásait és vizsgálati fogságba való helyezését rendel el.* Azonban 5000 korona biztosíték letétele után szabadon bocsátja. E határozat ellen a védő fellejteményét jelentett be. Az elnök átadta *Pacatiánt* az ügyészségnek, mely őt azonnal letartóztatja.

§§ **Mangra Vazul** póre *Temesvárról* jelentik; *Magyarországi Manó* aradi román hírlapíró a *Controla* temesvári lapban hevesen megtámadta *Mangra Vazul* választott püspököt, aki rágalmozás miatt vádat emelt. A törvényszék vádatánacsát dr. *Gerdanovics* Sándor táblabíró elnökletele alatt tárgyalta az ügyet és *Suciu* aradi ügyvéd mint a főmagánvádló képviselőjének és dr. *Fáy Ignác* védőügyvédnek meghallgatása után a vádiratot elutasította és az eljárást megszüntette. A vád képviselője a királyi táblához leebbezett.

§§ **Petróné.** A büntetőtörvényszék vádátanácsa ma foglalkozott Erdei Sándor ékszerész gyilkosságának, *Petró Gyuláné* vádalahelyezési ügyével. A tanács melynek elnöke *Csárdán István* táblai bíró volt, meghallgatta dr. *Makucs* bírónak, a bűnügy előadó-jának referálását. A bíró részletesen és hosszasan ismertette a július 1-én történt borzalmas esetet, továbbá a vizsgálat alatt kihallgatott vádlottó és a tanúk vallomásait. A tanács azután több kérdést intézett *Petró Gyulánéhoz* aki könnyed főhajással, szinte mosolygva felelt a kérdésekre. A tárgyalás befejeztével dr. *Pataky* királyi ügyész *Petró Gyuláné*, született *Bartók* Esztert gyilkosság és rablás miatt kérte vád alá helyezni. *Petróné* védője, dr. *Nesi Pál* ügyvéd, az ügyész minősítésével szemben azt kérte, hogy *Petrónét* csupán erős felindulásban elkövetett emberölés miatt helyezzék vád alá. A törvényszék vádátanácsa *Petró Gyulánét gyilkosság és rablás* miatt helyezte vád alá. A főtárgyalást ez ügyben minden valószínűség szerint még ez év végén közzélik a budapesti törvényszék esküdtbírósa előtt.

Nyiltér.

A Sainye-Lápocai Látihon-terrás

Salvator kúrák használhatók

vess., hágyóhúgy-, hágyóda- és hágyóhúgybántalmak ellen, vizelet nehézségeknél, továbbá a húg és emésztési szervek hurta bántalmánál.

Hűgújító hatású!

Vásárolni kérem az öntől! Kérem az öntől!

Kérem az öntől! Kérem az öntől!

Budapest, Fehérvári utca 1. sz. 1.

Dr. Feuer Nathanielné szül. **Ziffer** **Josefin** a maga, valamint kiskorú gyermekei **Ella** és **Egon** és a gyászoló rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje

Dr. Feuer Nathaniel

egyeleml rendk. tanár, m. k. köznevelésügyi felügyelő, a Ferenz József-rand lovagja, szolgálaton kívül honv. társaság stb. stb.

életének 57. évében és boldog házassága 19. évében hosszas szenvedés után november hó 25-én meghalt.

A megbologult földi maradványai osztrákországnak, nov. 27. fognak a szegedi izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. (Külön értesítés helyett.)

Aki jól teszi, ha reggelentként egy pohár megfogja, „rohítsit“ szereti,

(Sörre) iszik. A rohlai rudas használna előmozdítja az étvágyat és az emésztést.

••••• AZ ÚJ ANGOL •••••

FÉRFIRUKA-BÉRLET

LEGJOBB RUMÁZKODÁSI RENDSZER

DEUTSCH F. KÁROLY

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

Minden külön értesítés helyett.

Mely fájdalomtól jelentik, hogy jó atyán, Mielőg meggyátok, levezérelt és sógorunk

Hatschek Mór ur

a Hatschek Mór és fia gyári cég alapítója

1. hó 24-án esti 11 órakor 75-ik életévben ahányt Temesvári Győrök, 2. hó 27-án a. n. 3 órakor len a városkörtől halottából.

Győr, 1902. november 26-án.

Peri Józsefné szül. Hatschek Edna, Hatschek Lajos, Steiner Manó szül. Hatschek Karolin, Hatschek János, Hatschek Arnold, Hatschek Gyula, Hatschek Ede, Hatschek Izidor, mint gyermekek, Hatschek József, Hatschek Alajos, mint testvérek. Az özvegy sógorok, sógorok és 12 unoka. Peri József, Steiner Manó, mint vő. Hatschek Lejonne szül. Cohn Otília, Hatschek Jakabné szül. Follak Paula, Hatschek Arnoldné szül. Hupka Irén, Hatschek Edéné szül. Neisinger Frida, mint menyek.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartamért, sem alakjért nem felelő a szerkesztőség.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

EGYESÜLETEK

(A Hívtől-szeretetház-egyesület) ma délután tartotta a közgyűlést gróf **Baththyá Lajos** elnökletele alatt. A választmány évi jelentését **Palmer Kálmán** titkár terjesztette elő. Az egyesület intézőinek az épülete elkészült ugyan, sőt június elején a növénydekeket is átköltöztették, de még néhány hónapra van szükség, amíg az intézet annak a nyugodt, rendszeres munkának a medrére jut, amelyet a fővártól-űnnap keretében be kívánunk mutatni. Az építkezés az egyesület anyagi erejének súlyos megterhelésével jár, pedig a jövő évre is a kiadások mintegy 6000 koronával mulják fölül a bevételeket. Az egyesület vesztelése a súlyos helyzetnek az orvoslásra minden lehetőséget elköt. A lényesen sikerült lovagfák is ennek a bizonyítéka, amely egymaga 42.000 koronát jövedelmezett. **Falk** Zsigmond lovag a pénztári tisztról előrelá adott kora miatt lemondott a közgyűlés neki busgó működéséről köszönetet mondott. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a főmentvényt minden irányban megadta és a választmányak, valamint **Andrássy** Tivadár grófé alelnökének és gróf **Baththyá** Lajos élnöknek jegyzőkönyvileg mondott köszönetet. Végül megválasztották a választmányt.

(A **Maria Dorottya-Egyesület**) e hó 30-án, vasárnap délelőtti 11 órakor az állami felsőbb leányiskola dísztermében (Andrássy-ut 65.) választmányi

ülést tart, amelyre gróf **Csáky** Albinné ezuton is meghívja a tagokat meg úgybarátokat. Az ülés tárgyszorzata az: 1. Titkár jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Az igazgatóság előterjesztése a módosított alapszabályok ügyéről. 4. Egy kedvezményes hely bétöltése az Otthonban. 5. Folyó ügyek.

TÁVIRATOK

Osztrák iparosok az Aldunán.

Orsava, november 26. Az osztrák ipartanács albizottságának tagjai ma ideérkeztek és a *Széchenyi*-hajóra szállottak ahol **Ullmann** igazgató fogadta őket. Reggel 7 órakor a *Rudaba* hajóztak, azután visszatertek *Vodca*-ba és megtekintették az átrakodóhelyeket. Az albizottságnak a tanulmányutja alkalmából a dunagőzhajózási társaság rendelkezésére bocsátotta a dunai lorgalomnak és az üzleti eredményeknek a legutóbbi 11 évről egybeállított kimutatásait.

Chamberlain utja.

London, november 25. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter ma Portsmouthba ment, ahonnan Dél-Afrikába utazik.

London, november 26. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter elutazása alkalmából, amit neje elkísér dél-afrikai útjában, a *Viktoria*-állomáson megjelent *Balfour* miniszterelnök a többi miniszterekkel és a parlament számos tagjával egy, itt. A közönség az elutazót lelkes ovánokban részesítette.

London, november 25. *Chamberlain* a lakosság lelkes tüntetése közepette utazott el Dél-Afrikába. A *Viktoria*-állomáson a szakadé esőben temérdek nép gyűlt össze. A miniszterelnök is kikísérte *Chamberlain*-t. A vonat elé az a mozdony volt kapcsolva, mely a király különvonatát szokta vinni.

Portsmouth, november 25. A *Good Hope* cirkáló, melyen *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter utazik, ma délután elindult Dél-Afrikába.

Portsmouth, november 25. Mielőtt *Chamberlain* a *Good Hope* cirkálóra szállt, a konzervatív egyesület egyik tagjának beszédére válaszul kijelentette, hogy nagyon bátorítóg hat rá honfitársainak jósága és a délaikai látogatáshoz fűzőtt reményteljes várakozása. Tudja, hogy nagyon nehez é várakozásoknak megfelelni. Egy várakozásukban azonban nem tognak csalódni és ez az, hogy ő mindent meg fog tenni, ami tőle teuk. Mídon a *Good Hope* egy zenekar hangjai közt elindult, a kikötőben horgonyzó többi hajók legénysége és a közönség hangos hurraival üdvözölték a minisztert. A miniszter aki a parancsnoki hidon állt, viszonzta az üdvözlést.

A német vámtarifajavaslat.

Berlin, november 26. A birodalmi kancellárnál ma este ismét tanácskozás volt a vámtarifajavaslat tárgyában. Hír szerint a centrum egyhangúlag elogadja a kancellár indítványait és kétségtelen, hogy a konzervatív többsége csatlakozni fog a megajapodásokhoz.

Elítélt antisémita gróf.

Berlin, november 25. Az antisémitaságról ismert gróf *Prückler* pörének első része ma befejeződött. A vádlottat 300 márka pénzbírságra ítélték *Neumann* egészségügyi tanácsos megsejtése miatt és 700 márkára osztálygyűlöletre való igazgatást.

Fehérek és feketék harca.

Páris, november 25. A *Liberté* szerint magánlevelek érkeztek ide *Martinique*-ből, avval a hírrel, hogy a négerék közt ott nagy frrongás mutatkozik. *Lemaire* kormányzó nem mer még rövid időre sem a sziget belsejébe menni, mert attól fél, hogy elutazása jeit adna a fehérek lemezársására. A feketéktől gyakran lehet hallani: *A tűzhányó megmentett a franciák egy részétől, nem-sokára majd végeznk a többivel.*

A macedón mozgalom.

Szófia, november 25. A hadügyminiszter visszautasította 80 macedón nemzetiségű tiszt lemondási kérvényét, állítóg avval a megokolással, hogy ilyen együttes kilépés nincs megengedve.

A párisi új orvosi akadémia.

Páris, november 25. Az új orvosi akadémiát ma délután nyitották meg **Loubet** elnök és számos notabilitás jelenlétében. *Chamiss* köroktatóügyi miniszter beszédet mondott, melyben megemlékezett a *Charité*-nek a Rue *Saints-Pères*-ben levő kórházról, mely több mint egy évszázadon át menedékhelyet nyújtott az akadémiának és ahol sok híres mester, *Francioország* büszkeségei, működtek. A miniszter emlékeztetett az akadémia életének különböző mozzanataira és azoknak a férfiaknak dicsőítésére méltó odaadására, akiknek abban részüket volt. Beszédét így fejezte be: A csodáló és báls *Francioország* nevé-

ben a köztársaság kormánya üdvözlő önközt az új akadémiában!

A capri-i híreink.

Róma, november 25. A *Giornale d'Italia* közli féltáviratos jelentés alapján, hogy a Capri-szigetére küldött vizsgálóbíró tíz esetben kinyomozta azt, hogy kiskorukat egy német alattvaló Capri-szigetén megrontotta. Az illető német polgári letartóztaták. A vizsgálóbíró azt is megállapította, hogy a kérdéses időben Krupp Capri-szigetén tartózkodott.

Közzgazdasági táviratok.

New-York, november 25. (Térménybörze. (Zárhat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 8.60 (8.50). Novemberre 8.27 (8.41). Február 8.22 (8.35). New-Orleansben helyben 8.— (0.—). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.90 (7.90). Stand white Philadelphában 7.85 (7.85). Refined in Cases 9.20 (9.20). Credit Balances at Oil City 142.— (139.—). — Zsír: Western steam 11.— (11.25). Rohe és Brothers 11.60 (11.60). — Tengeri irányzata engedő. Decemb.-re 59.1/2 (59.1/2). Január 58.1/2 (58.1/2). — Májusra 47.1/2 (47.1/2). Búza irányzata állandó. — Páros órási helyben 77.1/2 (78.1/2). Decemb.-re 80.1/2 (80.1/2). Májusra —.— (—.—). Májusra 79.1/2 (79.1/2). Jul.-ra —.— (—.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: iair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Nov.-re 4.60 (4.60). Február 4.75 (4.85). — Liszt: Spring Wheat clears 3.5—3.10. (3.5—3.10). Cukor: 3.1/2 (3.1/2). On: 24.40—24.70 (24.75—24.95). — Riz: 11.85—11.65 (11.40—11.60). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 25. (Térménybörze. (Zárhat.)
Búza irányzata állandó. — Dec.-re 74.1/2 (74.1/2). — Jan.-ra —.— (—.—). — Tengeri irányzata engedő. — Dec.-re 53.— (55.1/2). — Zsír: Jan.-ra 9.85 (9.92). Máj.-ra 9.25 (9.42). — Sealonna short clear 9.62 (9.50—9.75). — Sertéshús: Jan.-ra 15.62 (15.67). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Boldogtalan leány. Ami hibát akár én, akár az Ön szóbanlévő embere elkövetett, az tulajdonképpen nem bűn. A szerelemben nincs rendszer, sem írott szabályok nem állapítják meg, miképpen járjanak el a szerelmes szívek, hogyan viselkedjenek, hogyan nyilvánítsák egymás iránt láplált érzelmeiket. A mai társadalmi viszonyok között legelőjebb az a követelés uralkodik általánosságban, hogy a leány várja be, míg a fiatal ember vall, maga pedig legyen tartózkodó és passzív. Ez kissé szigorú elv. s az élet is sokszor lefoglalja azzal, hogy az efféle illedelmes titkolódzás miatt boldogságok kállódnak el és szívek keserűnek. Amint ez éppen az Ön esetében is így van. Már most mit kell tenni ennek a megelőzésére? Klasszikus példát erre Jókainak egy régtelenül bájos lelkű nőlkája adott az *Új földesúr*-ban. Kegyed olvasta bizonyára ezt a gyönyörű regényt s emlékezhetik rá, hogyan vallja is meg, nem is *Ankerschmidt* Erzsike a szerelmét az ő mérnökének. Persze minden leánynak nem kínálkozik éppen ilyen jó alkalom, de ez a példa csak azt bizonyítja, hogy a leánynak mindenképpen van módja arra, hogy megmutassa a szívét az ő ideáljának, aki meglevendetit valóságában ott van előtte, sőt még — verseket is ír hozzá. Azt írja ön kedves kisasszony, hogy nem hitt a nagy boldogságnak, nem mert remélni, hogy szerelmes álma megvalósulhat. Nem hitte, hogy az ön embere viszonozza. En jó istenem, csak egy szerelmes kisasszonynak lehet megbocsátani, hogy annak a viszonozásnak legkésőbbetlenebb jeleit, a — verseket sem vette biztató jelnek. És csak később, amikor már nagy távolság választotta el önöket egymástól, kellett megtudnia közvetlenül, hogy bizony megvolt a viszonozás és is ha semmi más ok nem hátráltatta a boldogságunk rendben lehetett volna. De a versírő ur nem vallott elő szóval és ön tartózkodó „rideg” viselkedést mutatott iránta. Azt állítja ön, hogy a férfiak önzők és legvégső esetben önzésből nem fosztják meg magukat a szerelmi vallomástól. Ebben sok igazság is van, de az ön esete nem az első és utolsó arra nézve, hogy nem fedt teljes igazság ezt az állítást. Vannak félték, tulzodtan romantikus és diskkrét fiatal emberek, akik csak sejtetni tudják a szerelmüket. Például versben. És az ilyenekkel esik meg az, hogy szinte elmennek a boldogságuk mellett és soha többé rá nem találják. — Ismétlem, egyikük sem hibázthatja magát súlyosan azért, amit tett, vagyis inkább amiatt, amit nem tett. Nem tehetnek arról, ami történt, az életnek megvan az a kifürkészhetetlen kedvtelése, hogy meggyőri a szerelmes szíveket. De hát a baj megvan. Lássuk milyen nagy. Néhány hónapi együttlét után önök elváltak s ön négy év után még mindig szerelmes és

szörnyű lelkiállapotban van, mert férjhez akarják adni szülei. Azt mondják „itt az ideje”, hogy férjhez menjen. A szülőknek, a tapasztalt, körültekintő szülőknek a legtöbb esetben igazuk van, mikor a leányukat férjhez akarják adni, még leányálmok, titkosan ápolgatótt ábrándok megsemmisítésével is. Ugy látom leveléből, öök sem tudnak az ön szerelméről, nem volt módjuk arra, hogy elősegíthessék a boldogságát, azt tudniillik, amely miatt ön szenved most. De hát lehetne-e még hozzásegíteni önt? Ezek óta csak annyit tudott meg, hogy az a fiatal ember is szerette önt. Hátha szereti még most is? De még mindig nem érti a közeledés módját. Önt a szülei férjhez akarják adni Forduljon hozzájuk bizalommal, vallja be nekik boldogtalanságát, s öök talán értenek majd ahhoz, hogy egymáshoz juttassák önöket. Ha az a fiatal ember érdemes az ön boldogítására, a szülei bizonyára mindent megtesznek, hogy boldoggá is tegyék önt. És ha a választottja elveszett az ön számára, akkor időt engedhetnek arra, hogy bánatából magához térjen s valamilyen még öcsze kerülhessen valakivel, akihez vonzalomról is lelesegült tudna menni. De vén lánynak maradni, az rossz cél. A vén lányok a legtrikább esetben vannak csak megelégedve a sorsukkal. Általánosságban a részletek, mellékkörülmények ismerete nélkül, ennyit válaszolhatunk levelére. Kívánjuk, hogy tanácsunk javára váljék. —//—

M. M. Az alternatíva röviden így áll: Hűségem nem engedi, hogy más név alatt próbálkozzék meg a festéseterén, mert nem akarja magát megfosztani az esetleg nevéhez fűződő siker örömeitől. Viszont, ha a saját nevét használja, mely véletlenül teljesen egyezik ama nagy művészeivel, akkor akaratlanul is megtéved sok ember. Nem ön létezik meg, aki egyesek uton jár, de megtéveszthetik (ha mindjárt évek múlva is) lelkesen műkereskedők, vagyis ennek csutokt képkülfarok, akik kisebb hasonlóságot is fölhasználtak már nagyobb családokra. Példának okáért a cseh (vagy osztrák) *Ruben* képeit a fölületes tudású, de amateur-allűröket szenvedő pénzes embereknek úgy adták el, mint *Rubens* műveit. A vevők azt gondolták, hogy Rubent vették, a képkülfaroknak pedig nem kötelességük senkitem fölülvizsgosítani. Mindenki a maga kárán tanult. Így járhatnak el az ön műveivel is. Tanácsoljuk tehát, hogy tartsa meg az igazi nevét, de tegyen hozzá valami jelzőt, talán a szülővárosának a nevét. Például így: ha a név *Ungvári Mátás*, vegye hozzá — mondjuk — a *mándoki* jelzőt. Tehát: *Mándoki Ungvári Mátás*. Vagy zárjellet: *Ungvári (Mándoki) Mátás*. Más expedienst állg tudunk találni, hogy a kecske is jólakjék, stb. Ily könnyes és megokolt esetekben még a belügyminisztérium is engedélyez jelzőt a névhez. Most pedig óhajtjuk, hogy azt a bizonyos sítort menél előbb érje el.

K. Z.-né Vámosgyörk. Állatkerti részvények már egyáltalán nincsenek, ma már csak alapító okmányok léteznek. — **Póla.** W. René urnó nem W. Ignác, hanem W. Mór leánya s eső férje M. Krausz Izidor volt. Második férje, Beretvás Endre cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag nemrég halt meg. Lakása VI. Andrássy-ut. — **P. J. Budapest.** Tulajdonképpen nem illik, de a mai világban a nők ezt már tubaladott álláspontnak tekintik. — **N. A. M.-Vasárhely.** A latin nyelvből kell vizsgázni s folytatnodia kell érte. Magántanulónak beiratkozhatik az egyetemre, de vizsgákat nem tehet addig, amíg a pótló érettségét meg nem szerezte. Miniszteri fogalmazónak államtudományi államvizsga a kvalifikációja. — **220.627. sz. előzetes.** Sziveskedjék ez iránt — az ügy ismertése mellett — a király kabinetrodájához, Bécs, fordulni. — **Előzetes fia. Teszt.** A haditengerészethez csak 18 éves korában veszik fel, ha megrielelő testalkattal bír. — **S. S. Budapest.** Nem állami tisztviselő. — **Tiroli vadász.** Ha a közös hadsereghez sorozták be, kérheti áthelyezését a vadászokhoz. Bélyeg kell a folyamodványra. A szolgálat a vadászoknál sem nehezebb, mint a bakáknál; a tüzéségnél azonban terheesebb. — **Sch. M. Nyiregyháza.** Budapestben lakik, a Podmaniczky-utca 73-ik szám alatt. — **F. D. Nagyvárad.** Podmaniczky-utca 73-ik szám.

KÜLÖNFÉLEK

Imádság idején.

Csak imádkozatok, édes kis fiam,
Az imádság áldás, az imádság élet.
Mig a jó Istennel szóba merünk állni:
Minden gonosz ellen letünk menedéket,
Addig e világ, ha ellentünk fordul is,
Nem vagyunk magunkra...
Véltünk van az Isten az imádságunkba!

Csak imádkozatok, édes kis fiam,
Az imádkozótól messze jár a vétek.
Vagy a kit megejt is: bűnbánata könyvén,
Igaz imádsággal megtisztul a lélek.
Kit ti egy szerettek, az égi szírvány:
A menny moosolygása,
Megtört bűnöök könyje hullására.

Csak imádkozatok, édes kis fiam,
Istenfelelemmel, emberszeretettel.
Mert bűn az imádság, ha mit szájatok vall:
Meghazudtolatók rut cselekedtetek.
Ki sok imádsága nagy magalatáru
Mást lenéz kevelyen;
A jó Isten annak nincsen a szívében!

Csak imádkozatok, édes kis fiam,
En tanítalak rá szerető szívemmel.
Az imádság áldás, az imádság élet,
Istenfelelemmel, emberszeretettel.
De ne feledjétek, hogy szeretet nélkül
Hitünk csak svárság...
S hogy az igaz élet a legzebb imádság!

Szabolcska Mihály.

+ **Telesi Mihály levele.** Darnay Kálmán sümegi muzeumának kéziratyűteménye Telesi Mihálynak egy eddig kiadatlan levelével szaporodott. A levél a fejedelemasszonyhoz, *Bornemissa* Annához szól és érdekesen világítja meg azt a körülményt, hogy ki kormányozta akkor tulajdonképpen Erdélyt. A fejedelem, *Apafy* Mihály tudvalevőleg keveset értett a kormányzásához és csak kedvteléseinek élt. Az ország sorsát Telesi Mihály és az okos fejedelemasszony intézték. Némely dologról volt csak tudomása a bentenes Naláczinak. A levél tartalma a következő:

(Kivétel.)

Méltóságos *Bornemissa* Anna, Erdély fejedelemasszonyának, ó nagyságának, nekem jó kegyelmes asszonyomnak kezébe.

(Beltől.)

„Nekem jó kegyelmes asszonyom. Tökölly uram az estvén megh érkezék a határtól. Az németh, ki ere jött az százból, hihető értekre eset volt menetelek. Olyan hirt is hoztak ide, hogy az németh vissza menne által az Tiszán tób segítségnek jöveteligh. Ugy látom az Szerdárnak az akaraty, mig ezt a várat megh nem vesziük vagy tel nem adgyak, innet el ne menyünk. Mint leszen az dologh, Nagyságodat alázatosan tudositom. Az negyünk leve levelét Nagyságod kérném Naláci uramon kívül Nagyságod másai ne közölje. Datum in Varas-Olazi, 22. Szeptembris 1683. Nagyságod alázatos méltatlan szolgálója Telesi Mihály s. k.”

+ **A mágneses gyógymód iskolája.** Párisban van egy az államtól elismert iskola, amelyben a mágneses gyógymódot, vagyis a mezmerizmust szigoru tudományos rendszerben tanítják. Az iskola igazgatója *Durville* tanár, elismert komoly tudós, aki a magnetizmusról több könyvet adott ki. Iskoláját, amelyet ezernyolcszázkilenvenötben engedélyezett az állam, leginkább fiatal emberek látogatják, akik a tanfolyam elvégzése után mint delejezők és masszörök oklevelet kapnak. A tanfolyam elméleti és gyakorlati részből áll és a következő tárgyakat öleli fel: elemi bonatan, élettan, delejes fizika, a masszázs és a delejezés története, delejes és testgyógyászati masszázs, pathológia és therapeutika. Az iskolához tartozó klinikában ingyenes betegeken begyakorolják magukat a tanítványok. Egy birtapíró nemrég harmincöt éves nőrokonát, kit széthűdés ért és az orvosok nem tudtak gyógyítani, beadta az intézetbe. A szerencsétlen nő már felemelkedni sem tudott lekhelyéből; járnai is csak úgy volt képes, ha mindkét kezét fogták és kezelt sem tudta rendszeren használni. *Durville* tanár kezelés alá vette a beteget, aki egy félóra delejezés után már a szájához tudta venni kezével az ételt és támasz nélkül járt. A rendszeres kezelés alatt más beteges tünetek is elmúltak és *Durville* tanár biztosra veszi, hogy teljesen kigyógyul. *Durville* tanár kijelentette, hogy el fog jönni az a nap, amikor a delejezést minden ember gyakorolhatja. Az apa magnetizálta nejét, gyermekeit, egészségüknek ápolója és fenntartója lesz gyógyszerek nélkül, csupán akaraterejének segítségével.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete

a m. kir. szab. osztálysorszájatek föllárastója

Budapest, VII. Erzsébet-körút 12.

Vesz és elad sorsjegyeket, érték papirokat és állam-papirokat a napi áron, elad sorsjegyeket részlet-
zetekre, ellenőri a sorsjegyek huzásait, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyre és értékpapira.

† **A világ népességéről.** Egy angol tudós, Major Craigie Londonban, a királyi statisztikai egyelet dísztermében tartott előadás keretében, a világ népességéről mondott érdekes dolgokat. Az érdekes számok a föld népének gyarapodásáról szólnak elsősorban. Az utolsó hét évtizedben Európa lakossága kétszázszázhatvan millióról légy száz millióra emelkedett. Ázsia és Afrika népessége körülbelül szintén ily arányban növekedett, míg Amerika éppen negyedszeres több lelket számít, mint 1880-ban. Helven évvel ezelőtt a föld népessége nyolcszáznegyvenhét millió volt, míg ma kerek ezerszáz millió lelket számítanak. Ami az egyes nemzetek létszámának gyarapodását illeti, ebben Németország foglalta el az első helyet, míg Franciaország az utolsó helyre szorult. Az előbbinek lakossága 1830 óta nyolcvannyolco százalékkal az utóbbi csak két százalékkal szaporodott. Magyarország és Ausztria ebben a statisztikában a harmadik helyet foglalja el, amennyiben ma ötvenhét és háromszáz százalékkal több a lakossága, mint 1880-ban. A városok lakosságát nagyjában ismerjük és helyszüké miatt Major Craigie előadásának erre vonatkozó részét nem ismertetjük. A vagyon gyarapodásáról is érdekes számításokat tett az angol tudós. Szerinte a mai viszonyok között átlag hater ezer korona esik minden egyes emberre. Ha ez a valóságban is így volna, csak jómódu emberek lennének a földön.

† **A gyermekek nyelve.** A gyermekek, mielőtt beszélni megtanulnak, olyan szavakat gagyognak egy ideig, amelyeket környezőikben is csak azok értenek, akik sokat foglalkoznak velük. A lélekbuvárra nézve nagy érdeklődést kelt a gyermekéletnek ez a korszaka, mert módot nyújt annak a megvizsgálására, hogyan képeznek és találnak föl a gyermekek szavakat és egyszerűsmdnt támpontokat nyújt arra nézve is, hogy az emberi nyelv hogyan keletkezett. A gyermek nyelvét illetőleg kétféle vélemény van forgalomban. Az egyik szerint a gyermekek tényleg új szavakat képeznek, amelyek reájuk nézve határozott értelemmel bírnak, a másik vélemény szerint a gyermekek csak utánzózzák átfómájuk a dajkától, vagy anyjuktól hallott szavakat, amiben a játékra való tehetségük nyilvánlik. Egy, a gyermeknyelvről megjelent könyv azt állítja, hogy a gyermekek tényleg új szavakat találnak föl és képeznek, mint ahogy ezt néha felnőttek is megteszik.

† **A farmer munkása.** Egy jókarban tartott amerikai gazdaságban megszólítja egy utazó a farmert, aki egész sereg embert foglalkoztat a farmján.

— Munkásaim legnagyobb része kizsácolgált katona, — mondja a farmer egy erre vonatkozó kérdésre.

— Ne mondja! És tiszták is vannak köztük?
— Oh igen, kettő. Ez itt közlegény volt, amaz

meg káplár, de azok közül ott hátul az egyik őrnagy volt, a másik meg mellette ezredes.

— Leheltség-e? És megvan velük elégedve?
— Well! — mondja a farmer. — A közlegény igen szorgalmas fu és a káplár is használatos.

— Nos és az őrnagy meg az ezredes?
— Hát tudja, az őrnagy olyan... olyan... — vonogatja vállát a farmer.

— És az ezredes?
— Well! Nem akarok rosszat mondani valakiről, aki ezredes volt az amerikai hadseregben, de egyet megfogadtam, tábornok be nem teszi a házába a lábát.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank záloglevele. A jegybank zálogleveleinek kisorsolása december 4-én délelőtt kilenc órakor lesz a bécsi banképületben. Ez alkalommal az Osztrák-Magyar Bank jelzáloghitelintéztálya alapszabályainak 57. paragrafusára értelmében a forgalomban lévő illető osztályzat összes záloglevelekből fog visszafizetés végett kisorsolattani és pedig a 4 százalékos negyven és föl éves záloglevelek 43-ik kisorsolásánál 8,419.800 korona, a 4 százalékos ötven éves záloglevelek 31-ik kisorsolásánál 1,193.300 korona. A huzás napjától kezdve a fentemlített kisorsolásról szóló sorsolási jegyzék kiadásáig záloglevelek kiscserélésének helye minosen.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután Lánzy Leó elnöklele alatt teljes ülést tartott. Az elnöki jelentések során beszámolt az elnök azokról a lépésekről, amelyek az elnökség a könyvkivonati követelések bírói illetősége, az államvasutak árudíjzabaszának állítógat tervbe velt fölemelése, valamint az osztrák államvasutakon a malátakivitelre vonatkozó sérelmes intézkedés dolgában tett. Az ezt követő elnöki előterjesztésben utalás történik arra a mozgalomra, amelyet az elnök indított kiviteli kereskedelmünk érdekében. Az ez ügyben tartott értekezlet a tervet szintén helyeselte s egy kiviteli egyesület létesítését határozta el. Az elnök ölkéri a kamarát, hogy a szóban forgó akciót, ha konkrét alakot öltene, a maga részéről is erkölcsileg és anyagiilag is támogassa.

A kamara a kiviteli emelése érdekében megindult akciót tudomásul vette s köszönetet mondott az elnöknek árározásáért.

A napirend előtt Boross Soma kamarai tag ismét figyelemzteti az elnökséget arra a beszedelemre, amelyet a gazdasági helyzetben lévő bizonytalanság rejt magában s kérdi az elnököt, hajlandó-e a kamarát abba a helyzetbe hozni hogy az önálló gazdaság kérdéseivel behatóan foglalkozhassék s ér. elmeinek és véleményének kifejezést adhasson.

Lánzy Leo elnök kijelenti, hogy minden ka-

marai tagnak jogában áll a kérdést napirendre hozni, de kívánatos, hogy konkrét javaslat alakjában tegye ezt. A mi pedig a (dolog lényegét illeti, a mi gazdasági viszonyaink 1907-ig törvény alapján rendezve vannak. Igaz, hogy a törvény megengedi, hogy a reciprocitást fölmondjuk, s ha ez bekövetkezik, ebben az esetben tényleg napirendre kerül egész gazdasági életünk új alapja. Amde nem hiszi, hogy volna oly józan magyar kereskedő vagy iparos, aki ennek a kérdésnek a tevévelésére éppen a jelenlegi viszonyokat tartaná időszűrnék. Indítványozza, hogy a tárgyat vegyék le a napirendről.

Boross Soma a válaszzsal minosen megelégedve, a teljes ülés azonban az elnök választát nagy többséggel elfogadta. Előterjeszté ezután az elnök a képviselőház igazságügyi bizottságának azt a megállapodását, hogy nem kívánja fenntartani a kereskedelmi bíróságokat. Ez a sérelmes határozat a kereskedő és iparos körökben megdöbbenést keltett, minélögva a kamara elnöke érintkezésbe lépett a kövárosi kereskedelmi szaktestületet vezetőivel egy kövárosi akció megindítása iránt oly célból, hogy a szóban lévő határozat törvényerőre ne emelkedjék. Ez uttal azonban fölkereste a miniszterelnököt is, aki kijelentette hogy a kormány a törvényjavaslattal képviselőházi tárgyalásánál befolyását a törvényszakaszok eredeti szövegének fenntartása érdekében fogja érvényesíteni. A miniszterelnöknek e megnyugtató kijelentése alapján az elnök azt hiszi, hogy a tervbe vett közös akció föl eltekinthet. A kamara a jelentést helyesléssel vette tudomásul.

Ezután előterjesztették a munkás baleset-biztosítás törvényes rendezése dolgában tartott kamarai szaktanácskozómányról szóló jelentést, amelynek kapcsán az elnökség indítványozza, intézzen a kamara indokolt előterjesztést a kereskedelmi miniszterhez a balesetbiztosítás sürgős rendezése érdekében, s kérje fel arra, hogy a biztosítást kötelezővé tegye. Többek felszólalása után a kamara elfogadta az előterjesztést, s köszönetet szavazott für kamarai tagnak a szép munkálatért.

Végül benutalták a kamara 1908. évi költség-előirányzatát, amelyben a kiadások 160.055 koronában, a bevételek 160 300 koronában vannak előirányozva.

Az Országos Iparügyi Társaság összes szakosztályainak csütörtökön, november 27-iken délután 6 órakor az egyesület helyiségében egyetemes ülése lesz. A napirend tárgya: Gelléri Mór előadása: *A Krupp-jéle munkásjelölti intézmények.* A fölvoasó-ülések ezentul hat órakor kezdődnek.

A m. kir. államvasutak igazgatósága november hó 20-án két millió koronát szállított be pénztári leleslegeiből a központi állampénztárba. A folyó évi beállítás összege 44.200 000 korona.

A Dunagőzhajósi Társaság közli, hogy az árufelviteli Regensburg, Passau, Linz, Korneuburg, Nussdorf, Bécs, Pozsony, Győr-Nána, Győr, Budapest Zimony és Belgrád állomásokon jégzajlás és kis vizállás következtében egyetemes beszüntette. Az árufelvitelnek még a folyó évben esetleg újból való megnyitását és végleges beszüntetését annak idején külön fogja közzétenni a társaság.

A kis vizállás következtében a személyhajóközlekedést Belgrád és Dubrovica között november 26-án megszünt. Az árufelvitelt a még nyitva lévő állomások számára Regensburg és Zimony között, továbbá a Drávan a kis vizállás és jégzajlás miatt egyelőre beszüntette a társaság.

REGÉNY

A sötét titok.

— Bünygyi regény. —

(6)

Artur igénytelen életmódjánál fogva, jó tiszteességgel megélhetett volna tisztai fizetéséből, tehát nyugodtan megmaradhatott volna a katonai pályán, de gondoskodnia kellett még alig tizenhét éves korában a nővéréről és öccséről, aki még a gimnáziumba járt; ezt is tanítatnia kellett és később segítségére lennie egyetemi pályáján. Ez okokból lemondott arról a pályáról, amelyet nagyon megkedvelt és amely oly fényes jövővel bíztatta. Új foglalkozás után látott, amelyet jobban fizettek és nem követelte a reprezentálási költséges formáit. Összekötteséi zéven rendőrhadnagy lett D.-ben és mivel ott is kitűnően bevált, rövid idő múlva a d.-i kormánykerület bünygyi rendőrfelügyelője lett, fényes javadalmazással.

— Mint ilyen már is híressé lett az által, hogy több homályos gyilkosságot földerített, — szaktította félbe Werner szavait a gróf, aki tényleg rendkívül érdeklődni látszott Sellin személyisége iránt.

— Különben is rendkívül tehetséges ember, — felelt Werner. — Már az iskolában kitűnt ez. Átható esze mellett fenomenális munkakedve van. Ami bünygyi téren való tevékenységét illeti, kétszázalékos bűnügyi ügyességet, a kombinálásnak és megfigyelésnek ritka képességét tanúsította a bünygyi nyomozása terén. Elmondok egy csaknem romantikusan hangzó, de szóról-szóra igaz történetet, amely a leghívebben illusztrálja jók képességeit.

Kérdően körüljártatta szemét az asztalon és

minthogy az urak mind, a lengyel kivételével, élénken bólogattak a fejükkel, tovább beszélt:

— Sellin Artur csak néhány hete volt még szolgálatban, amikor a d.-i bünygyi rendőrséghez átirat érkezett a schönanui törvényszéktől, hogy indítson nyomozást a gyilkosság ügyében. A kelpini uradalom német szolgáját valaki hátulról egy késsel agyonszarta, alkalmasint egy lengyel kertész. Gyanakodtak egy határozott személyre is, egy Scalanyovszki nevű nőtlen lengyel lovászra, aki egy leány miatt haragosa volt a német szolgának. De a legesekélyebb bizonyíték sem volt e gyanu alaposágára és a lovász makacsul tagadott.

Sellint bízták meg a nyomozás vezetésével. Ő elkészítette tervét, megbeszélte a dolgot a kelpini főhadnaggyal, aki rövid idő múlva az uradalom második felügyelőjének alkalmazta. Ugyességénél és tohetségénél fogva új járt-kelt az uradalomban, hogy senkisen sejtette, hogy abszolúte nem ért a mezőgazdasági dolgokhoz.

Sellinek az volt a terve, hogy a gyanúsított emberhez lehetőleg feltűnés nélkül közeledve, barátságot kössön vele. Ez a terve várakozás ellenére hamar sikerült. Gyakran kitűntette Scalanyovszkit a többiek fölött, őt bízt meg a legeszebb lovak gondozásával, gyakran megkínálta pálinkával és szivarokkal, ami természetesen óriási módon hízelgett a szolgának. Végre oly intimitás fejlődött ki kettejük között, hogy Scalanyovszki gyakran fölkereste lakását a másodikfelügyelő, főköpp esténként, ahol aztán kedélyesen elcsévegték egy-egy órácskát. Így Sellin lassankint és mégis rövid idő múlva, körülbelül három hét alatt megnyerte a leányt teljes bizalmát. Sellinek gyorsan végre kellett hajtania a tervezett esínyt.

Egy este, a befejezett napi munka után a lengyel megint Sellin mellett ült, össze-vissza csevegték mindenről és közben nagyokat ittak az erős, részegítő pálinkából. Sellin végre bizalmassá lett és a fiatal embernek egy borzasztó titkot mondott el: Nemrég dühében agyonütött

egy embert. Most már minden nap fél, hogy rájönnek tettere és azért szándéka mielőbb kivándorolni Amerikába. Ekkor a szolga kinevette és dicsékedve mondta el, félíg ittasan:

— Micsoda gyáva ember! A mult hónapban én egy átkozott németet küldtem a másvilágra; miért ölegette a nyomorult az én arcomnak kedvesemet. Bizony én nem félek, itt maradok.

Es mikor Sellin tovább kérdezte a szolgát, a már részeg ember tövirl-hegyre elbeszélte az egész gyilkosságot. Ekkor a rendőrhadnagy elárulta kiletét és bilincsbé verte a hirtelen kijáznodott szolgát. A kelpini földbirtokos az ágy mögé bujva végighallgatta a gyilkos egész vallomását és a pörben mint koronatanu szerepelt.

— Spitzli! — vetette oda fitymálva Borowiecki, aki már rég nyugtalanul fészkelődött helyén.

— Kicsoda? — kiáltott Werner, felugorva. Még mielőtt a lengyel válaszolhatott volna, Pfeil gróf is felpattant és felkiáltott:

— Gaszág egy tisztviselőt megsérteni. Követelem, hogy sértő szavaidat azonnal visszavond! Mindenki csudálkozó arcot vágott. Pfeil fenyegető pillantásainak hatásá alatt a lengyel végre felemelkedett kissé szétké, meroven meghajította magát Werner előtt és így hebegett:

— Bocsnátot kérek, albró ur. Csak egy kicsusztott a számból a sértő szó.

Ezzel külsőleg el volt ugyan intézve a viszály, de azért még sem lehetett többé gondolni az est kedélyes folytatására. A bíró azt mondta, hogy haza kell mennie és a többiek is fölkeltek az asztaltól.

V.

Amikor a jogászok kiléptek a szabadba, esett az eső. Még szakadatlanul esett, amikor Werner Félix egy órával később, ugy este tíz óra tájt, a dombrovniki kis állomás perronján fel- és alá járkált. A D...-ből érkező személyvonatra várt; azzal érkezik barátja, Sellin Artur bünygyi

Vasutak bevétel. Az Osztrák Magyar Államvasutársaság bevételé 2,005,812 korona. (— 119,169 korone). A Délvasutársaság bevételé 2,963,298 korona. (+ 5222 korona).

A Magyar Folyam-és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az Orszá-Zimony közötti személyhajózáratokat a jégveszélyre való tekintettel november 24-én beszüntette.

Beszéllárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 36.60 korona pénzben. 87.— korona áruban. Bécsben a kontingentál készárú 37.60 korona pénzben. 88.— korona áruban.

Borjuvárs. 1902. évi november hó 25-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás: Bellődi 616 borju 206 drb. leölt borju 4 db, bécsi borju — db. — db., nővendékmárha 15 darab, bárány 616 — darab, leölt bárány — darab. Argyezések. — Bellődi 616 borju I. rendű 82—92 l.-ig, kivétel 94 — II. rendű 616 borjúkért 74—80 l.-ig, 1 kilonként, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-61 — l.-ig, kivét. I. kilonként levonás nélkül. Rugott borjúkért 36—56 l.-ig. Növendékmárha — l.-61 — l.-ig, I. r. — l.-ig, közepminőségű 42—52 l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilonként, bárány 616 7.—12 k. leölt bárány — K. kivételesen ár — K.-ig páronként. — Az irányzat élénk, a készlet el fogyott.

Sertés-konzervvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és kőzvágóhid intézősége.) November 25-én. Felhajtás: Zsírsertés, egymint öreg I. rendű 850 kilogramm tejlü — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, siány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm tejlü — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm 31 darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen 31 darab. Hussertés egymint — nehéz 300 kilogramm tejlü — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 870 darab. Felhajtás Összege 834 darab. Előző napi maradvány 301 darab, összesen 655 darab. Eladottak 655 db. Maradvány 190 db. A vásár irányzata kő:epes. Az árak hanyatlóban. — Kévtelkes ár jegyzeteltek: Zsírsertés: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 84—86 fillérig, kanló — fillérig, siány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm tejlü 88—90 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 82—88 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 66—82 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogramm tejlü — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-mári központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 119:5 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4318 darab fiatal sertést, 7711 darab magyar hizott sertést és — darab nehéz sertést. Összesen 11659 darabot.

Az irányzat élénk volt. Jegyzések: kigr.-kint elősúlyban (a fogyasztási adót nem számítva). Eleőrendű sertés 93—100 fillér, kivételesen — fillér közép minőségű 90—95 fillér, könnyű sertés 80—82 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 70—86 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 26.

Nyugodt fizetmenet mellett 80,000 métermáza buza került a forgalomba változatlan árakkal.

Más gabonaműekben mérsékelt volt a forgalom és az árak változatlanok maradtak.

Eladott:

Buza, Tiszavideki: 100 mm. 82 k. 8 K. 45 l., 200 mm. 82 1/2 k. 8 K. 42 1/2 l., 1000 mm. 82 k. 8 K. 42 1/2 l., 1500 mm. 82 k. 8 K. 42 1/2 l., 100 mm. 81 1/2 k. 8 K. 32 1/2 l., 100 mm. 81 1/2 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 81 1/2 k. 8 K. 30 l., 400 mm. 79 1/2 k. 8 K. 50 l., 150 mm. 79 1/2 k. 8 K. 30 l., 80 l. 79 1/2 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 l., 200 mm. 81 k. 8 K. 35 l., 200 mm. 81 k. 8 K. 30 l., sárga 100 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 35 l., 500 mm. 81 k. 8 K. 40 l., 300 mm. 81 k. 8 K. 40 l., 300 mm. 80 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 40 l., 600 mm. 80 1/2 k. 8 K. 40 l., 150 mm. 80 1/2 k. 8 K. 45 l., 200 mm. 80 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 32 1/2 l. felső. 100 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 200 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 l. 600 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 l., 400 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 l., 200 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 l. felső, 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 30 l., 100 mm. 80 1/2 k. 8 K. 30 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 30 l., 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 30 l., 500 mm. 79 1/2 k. 8 K. 27 1/2 l., 200 mm. 79 1/2 k. 8 K. 32 1/2 l., 2000 mm. 79 1/2 k. 8 K. 42 1/2 l., 150 mm. 79 1/2 k. 8 K. 27 l., 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 30 l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 l., 1000 mm. 82 k. 8 K. 42 1/2 l., 1600 mm. 82 k. 8 K. 42 1/2 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 35 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 22 1/2 l., 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 25 fillér, felső.

Bihari: 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 l. Fejérmegyei: 500 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 22 1/2 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 17 1/2 l., 1600 mm. 78 k. 7 K. 10 l., 1000 mm. 77 k. 7 K. 10 l., újpesti kikötőből.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 39 l., 200 mm. 80 k. 8 K. 40 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 l., 600 mm. 79 1/2 k. 8 K. 15 l., sárga, 500 mm. 79 k. 8 K. 15 l., sárga, 500 mm. 79 1/2 k. 8 K. 15 l., sárga, 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 15 l., sárga, 500 mm. 79 k. 8 K. 15 l., 150 mm. 79 k. 8 K. 15 l., sárga, 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 27 1/2 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 l., 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 l.

Bácskai: 100 mm. 78 k. 8 K. 32 1/2 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 80 l., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 22 1/2 l., 400 mm. 77 k. 8 K. 20 fillér.

Baktárú: 700 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 l., 850 mm. 80 k. 8 K. 15 l., 600 mm. 75 k. 7 K. 75 l.

Mind három hónapra. Arpa: 400 mm. 5 K. 92 1/2 l. Zab: 200 mm. 6 K. 62 1/2 l., 200 mm. 6 K. 52 1/2 l., 100 mm. 6 K. 52 1/2 l., 280 mm. 6 K. 37 1/2 l.

Tognap délután eladott: Bácskai: 820 mm. 75 k. 8 K. 20 l., 700 mm. 76 1/2 k. 8 K. 20 l., 560 mm. 77 k. 8 K. 20 l., 990 mm. 77 k. 8 K. 20 l., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 20 l., 740 mm. 79 k. 8 K. 20 l., 1810 mm. 79 1/2 k. 8 K. 20 fillér. Középméretű mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde s.ókási szerint középszemben 50

kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Kilogramm ára' and 'Kilós' prices for various grain types like Tiszavideki, Fejérmegyei, Baktárú, Bácskai, Bihari, Pestmegyei, and others.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' listing prices for different types of rye (Bosa, Arpa, Zab) and other grains like Tengeri, Repce, and Kólis.

A határdőzlet folyamán a következő költségek történtek:

- Oktoberi buza 1902. —
Aprilisi buza 1902. 7.67—7.69—7.70—7.73
Oktoberi rozs 1902. —
Aprilisi rozs 1902. 6.67—6.69
Oktoberi zab 1902. —
Aprilisi zab 1902. 6.87—6.88—6.89
Májusi tengeri 1902. 5.77—5.78—5.79
Augusztusi repce 1902. —

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a közönség:

- Oktoberi buza 1902. —
Aprilisi buza 1902. 7.63—7.69
Oktoberi rozs 1902. —
Aprilisi rozs 1902. 6.64—6.66
Oktoberi zab 1902. —
Aprilisi zab 1902. 6.88—6.89
Májusi tengeri 1902. 5.77—5.78
Augusztusi repce 1902. —

Délután fél 6 órakor zárul:

- Buza oktoberi 1902. —
Aprilisi buza 1902. 7.66—7.68
Oktoberi rozs 1902. —
Aprilisi rozs 1902. 6.64—6.65
Oktoberi zab 1902. —
Aprilisi zab 1902. 6.87—6.89
Májusi tengeri 1902. 5.77—5.78
Augusztusi repce 1902. —

A budapesti értéktözsde.

Nevezetes mozzanatok hiányában a spekuláció várakozó álláspontot foglal el, minek folytán az előtözsde üzteletlenül és csekély áringadozások mellett folyt le.

Délben ugyancsak csendes maradt az ízet és a nemzetközi papirokban is csak elvétve fordultak elő kötések.

Előtözsde. Osztrák hitelrészvény 665.75—666.25. Magyar hitelrészvény 701.60—702.—. Államvasuti részvény 690.25—690.75 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.75—97.80 százalék. Fővárosi köcsös 95.00—95.20 százalék. Regula-váltás 85.—százalék. Magyar Hitelbankrészvény 701.50. Ipar-és kereskedelmi bank részvény 19.—. Osztrák hitelrészvény 665.50—666.75. Salgótarjáni közszabvány részvény 520.—. Rimamurányi vasműrészvény 471.—. 471.50. Közüti Vaspálya részvény 618.50—61.—. Déli Vasút részvény 67.—68.—. Államvasut részvény 690.—690.50 korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 666.60. Magyar hitelrészvény 702.—. Leszámlolóbank részvény 440.—. Rimamurányi vasműrészvény 471.50. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 690.50. Közüti vasut részvény 618.50. Városi Villamos-vasut részvény 327.— korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýtözsde a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terménýtözsde üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: luerna magyar 58.—60.— korona, vörös aprószemű 58.—59.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, közepesemű 61.—63.— korona, nagyszemű 65.—68.— korona. Disznószár: budapesti 65.50—66.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 52.—52.50. korona, 8 darabos 54.—54.50. korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.25—18.75 korona. 120 darabos — korona, 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 18.50—19.— korona, azonnali szállítás. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.—12.50. korona. 100 darabos 13.75—14.— korona. 85 darabos 18.—18.25. korona. Szilvai: slavóniai 17.25—17.75. korona, szerbiai 15.25—15.75. korona. azonnali vadai szállításra.

rendőrfelügyelő. Végre a vonat berobogott a pályaudvarra.

Egy másodosztályú kocsiból magastornetői, széles vállú fiatalember ugrott ki, akinek komoly, rokonszenves arcvonásait a hosszú, barna bajusz, a rikosság és snájdtság jellegével ruházta föl. Az idegen épp oly idős lehetett, mint Werner, tehát 30 éves, elegáns, világos nyári öltönyt, ugyanolyan kalapot és cipőt viselt és módultalait egy civibbe öltözött katonatiszt benyomását tették az emberre. Nevét kiáltva és élénken gesztikulálva sietett a kis albró feléje.

— Artur... itt... Sellin... itt... itt... job estét... kedves Artur.

A másik intett neki, miközben az öröm sugara játszott előkelő arcán és aztán erősen megzárta egykori iskolatársának kezét.

Ez az átkozott eső, — szóit, aztán kedvetlenül, midőn kifelé haladva, feltekintett, — országos eső lesz belőle és elrontja minden nyomomat!

Megérkeztek az állomás épület előtt levő térre. Ekkor ugyancsak a pályaudvarról jövő két erős bajszos, kiborotvált álu, hatalmas termetű ember ment el mellettük és Sellinnel egy pillantást váltottak. Egyébként azonban semmi jel semmi üdvözlés, egyetlen szó sem, hogy ismeritek egymást.

Werner azonban észrevette a néma mozdulatokat. Amikor átvette barátjának büröndjét a hordártól és feltette a „német ház“ omnibuszára, — mind a ketten gyalog akartak bemenni a városha — kérdezte a rendőrfelügyelőtől:

— Ki volt az a két ember, akikkel te az előbb oly sokat mondtál pillantást váltottál. Bizonyára alárendelt tisztviselők.

— Bűnügyi rendőrök! — hangzott a válasz. — Szintén a „német házban“ fognak lakni, ahol mint a Wenzel és társa gépgyárosok utazói szerepelnek, Wenzel természetesen értesítve van a dolgról. Néhány napig itt maradtak ezek az emberek, hogy bejárják a vidéket. Régi tisztviselők ők, régebben szolgálnak mint én és bizonyos tekintetben jól használhatók. Aztán... hat szem

többet lát, mint kettő. Hogy inkognitójukat jól megőrizhessék, természetesen nem szabad engem ismernők.

Sellin újra rágyújtott eladott szivarjára és aztán folytatta:

— Az én számomra már nehezebb valamely alkalmas álcát találni, de még nehezebb elfogadható ürügyet találni itt időzésem számára. — Talán mint biztosítási ügynök vagy mint festő szerepelhetnél, szakította félbe Werner.

— Nem, nem van már más tervem, amely remélhetőleg megvalósítható. Gyakoron szeretnék lenni olyan birtokon, amely a gyilkosság színhelyéhez közel esik. Micsoda birtok van oda a legközelebb?

A legközelebb? Cerovitz! vagy Starocin. Az utóbbi talán még jobb volna Konicki elüljáró.

— Hiszen ez remek. Konicki urhoz t. i. nagyon meleg ajánlatot kaptam az elnökségtől. Természetesen Starocinba megyek! Ugy hívják, ugy-e?

Amikor a két barát keresztültant a vásártéren, már nem esett az eső.

— No, talán kegyes lesz hozzám Jupiter pluvius és nem nehezíti meg számomra nagyon a vizsgálatot, — szőtt Sellin, miközben vizsgálo tekintetet vetett az ég felé, amelynek szürke boltozatán egyetlen csillag sem látszott.

Es mikor belépett a két barát a hotel kapujába, Sellin odusagta az a bírónak: — Egyébként, hogy el ne felejtsem. Ettől a pillanattól fogva Sanders Artur vagyok, szolgálaton kívüli hadnagy és nagyreményű gazda.

Negyedórával később a törvényszéki bíró, Sellin és Werner a „német ház“ kedélyes, rezervált hátszobájában együtt ittek a habzó árpál mellett. Jelen volt Bodelschwing is, aki az előbb kért kölcsön Wernertől háromszáz márkát, hogy pezsgő-szomját szükség esetén borral oltsa.

(Folytatása következik.)

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, november 25. (A Budapesti Napló telefontelepítése.) A határidőpiacon az irányzat nyugodtabb lett. Nyugatról emelkedő hőmérsékletet jelelnek s így remélnék, hogy a fagy Ausztriában is megcsúszik. A külföldi mértékadó tőzsdék jelentései egyáltalán nem idétek elő élességet s azért csak árnyékkal mellett a forgalom jelentéktelen volt; az ár-olymok általában 2 fillért vesztettek s hajlandóság mutatkozott eladásokra. Kötlettel: Buza tavaszra 7,78, zab tavaszra 6,69, rozs tavaszra 6,89 korona. Záratiatok: Buza tavaszra 7,70, rozs tavaszra 6,88-6,89, zab tavaszra 6,66-6,67 korona.

A bécsi értéktözsde.

As előződében gyöngye volt az irányzat. A déli tőzsdén szilárd volt az irányzat. Záratiatok tartott a szilárd irányzat. Bécs, november 25. (Magyar értékek ártékai) 4% os aranyárjárdék 120,35. Izzai és szegedi kölcsön-sorsajegy 154,50. Magyar vasúti kölcsön estében — Magyar keleti vasúti állami kötvény — Magyar ésszámítók- és pénzváltóbank — Rimamurányi vasútrészvény 470.— Magyar koronárjárdék 97,70. 4% os Magyar földielem. kötvény — Magyar hitelbank részvény 700,60. Magyar nyaracemény kölcsön sorsajegy 199,50. Kassa-oderbergi vasúti részvény — Magyar keresek bank — Magyar cukoripari — Bécs, november 25. (Osztrák értékek ártékai) 4 2/3% os papírjárdék 101,15. 4% os osztr. aranyárjárdék 120,50. 1890-os sorsajegy 150,75. Osztrák hitelsorsajegy 485.— Angol-osztrák bank — Bécsi bankjegyesület 448.— Osztrák-magyar bank 1550. Déli vasút 67.— Dunagőzhajózási részvény 888.— Dobányrészvény 327.— Császári és királyi arany 11,35. Német bankváltók 118,92. 4 2/3% os ertst járdék 100,90. Osztrák koronárjárdék 100,10. 1894-iki sorsajegy 252.— Osztrák hiteltőzsdé részvény 386,25. Unionbank 620.— Osztrák Länderbank 368,25. Osztrák-magyar államvasúti 899,25. Elbavölgyi vasút 451.— Alpesi bányarészvény 380,25. 20 frank. arany 19,07.— Londoni váltóár 239,20 Bécsi Iramway Litt B.— Bécsi Iramway Litt A.— Lapót kőb — Az irányzat csendes.

Bécs, november 25. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése.) A ártékai magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsajegy 665.— Magyar hitelsorsajegy 702.— Angol-Osztrák bank 269,50. Bécsi bankjegyesület 449.— Union bank 529,50. Länderbank 386,50 Osztrák-magyar államvasúti részvény 659,25. Déli vasút 67,25 Elbavölgyi vasút 452,50. Eszaki vasúti vasút részvény — Dobányrészvény 327,50. Rimamurányi vasúti 470.— Alpesi bányarészvény 360,25. Májnai járdék 101,15. Magyar korona járdék 97,70. Lőrck sorsajegy 111,50. Német birodalmi mázsa 117.—117,02. Napoleon'or 19,07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 25. (Zörsde tudósítói.) A tőzsdé alig változott állományokkal nyílt meg. A folyamatosan levő ultimo-rendezés nem élelénkeít fel az üzletet. A vasipar helyzetéről szóló ellenmondó hírek élelénki hatást gyakoroltak az üzletre. Szénrészvényekben az üzlet jelentéktelen volt. Bankok nagyon csöndesek. Járdékok renyhék. Vasutakban nincs forgalom. Kanada-Pacific-részvények New-Yorkra gyöngék. Magtánkamtáláb 3 1/2% o. Bérlin, november 25. (Zárlati.) 4 2/3% os papírjárdék 101,40. 4% os osztrák aranyárjárdék 102,25. Elbavölgyi vasút — Magyar koronárjárdék 98,25. Osztrák-magyar államvasút 148,50. Kassa-oderbergi vasút — Bécsi váltóár 85,40. Magyar vasúti beruházási kölcsön — Alpesi bányarészvény — Disconto-Commandit 189,10. Altalános vállamosági Edison 172,25. Gelelembreim 178,50. Laura-kőb 201,80. 4 2/3% os osztrák járdék 101,60. 4% os magyar arany járdék 101,80. Osztrák hitelsorsajegy 210,25. Déli vasúti 18.— Károlyi Lajos vasút — Orosz bankjegyek 216,50. 4% os új orosz kölcsön — Török dohanyrészvény — Olasz járdék 103,25. Magyar hitelbank — Dynamik Trus — Harpeni 167.— Az irányzat csendes. Berlin, november 25. (A Budapesti Napló tudósítójának ártékai.) Eszaki vasút — 4% os magyar aranyárjárdék 101,60. Magyar koronárjárdék 98,25. Osztrák hitelsorsajegy 210,25. Osztrák-magyar államvasút 149,50. Déli vasút 17,90. Eszaki vasúti vasút 216,50. Elbavölgyi vasút — Orosz bankjegyek késpénz — Buschlehrsdi — Orosz bankjegyek — (Ultimo) Lombard — Bérlin, november 25. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasút — 4% os osztrák aranyárjárdék 102,30. Osztrák Länderbank — 3% os francia járdék 98,75. Ottománbank 580.— 3 1/2% os francia járdék 97,87. Alpesi bányarészvény — Déli vasút 94.— 4% os magyar aranyárjárdék 103,20. Párisi bankrészvény 1030. Olasz járdék 103,25. Francia törleszt. járdék 98,56. Osztrák földielem. intéséi részvény 1286. Lőrck dohanyrészvény 346.— Az irányzat gyenge.

Frankfurt, november 25. (Zárlati.) 4 2/3% os papírjárdék 101,60. 4% os osztrák aranyárjárdék 103,05. Magyar koronárjárdék 98,25. Osztrák-magyar bank 112,50. Déli vasút 18.— Elbavölgyi vasút — Londoni váltóár 204,30. Bécsi bankjegyesület 113,30. Villamos részvény — 3% os magyar aranykölcsön 87,60. 4 2/3% os osztrák járdék 101,35. 4% os magyar aranyárjárdék 101,65. Osztrák hitelsorsajegy 209,90. Osztrák-magyar államvasút 148,50. Eszaki vasúti vasút 113.— Bécsi váltóár 84,25. Párisi váltóár 81,30. Uno bank — Alpesi bányarészvény — Az irányzat csendes.

Frankfurt, november 25. (A Budapesti Napló tudósítójának ártékai.) Arizovnok január. Eszaki vasút — Osztrák hitelsorsajegy 210,25. Német bank — Disconto 187,25. Berlin kereskedelmi bank — Gelelembreim — Harpeni 167.— Laura-kőb — Olasz járdék — Az irányzat csendes.

Hamburg, november 25. (Zárlati.) 4 2/3% os osztrák járdék 101,10. 1890. sorsajegy — Déli vasút 18,25. 4% os osztrák aranyárjárdék 102,75. Osztrák hitelsorsajegy 210,50. Osztrák-magyar államvasút 148,25. Olasz járdék 103.— 4% os magyar aranyárjárdék 101,25. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszrnok jelentése.

November 25. A sertésüzem irányzata: változatlan. A) Élcsertés árak: L. A) Magyar: 1) 100 fontú: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 108-110 fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Pital nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 107-110 fillérg. Pital közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 107-110 fillérg. Pital könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. M a g y a r: 1) Nehéz (páronként 250 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. R o m á n i a i: 1) Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. R o m á n i a i e r e d e t i (Stachl). 1) Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. S z e r b i a i: 1) Nehéz (páronként 200 kilogramm feletti súlyban) 108-108 fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 104-106 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 100-102 fillérg. Sertésállítás a m 1902. nov. 23. napján volt készlet 85,829 darab. 1902. nov. 23. napján felhasználott 849 darab. 1902. nov. 23. napján kiszállított 1871 darab. 1902. november 25. napjára maradt készletben 85,107 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 25. —

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Vászrhelyi Árpád gazdasági segédtitkár állatorvosi segédfelügyelővé neveztette ki. — Az igazságügyminiszter dr. Simegyi Zoltán budapesti büntetőtörvényszéki joggyakornokot, dr. Stadler Endre, a Kurjánál alkalmazott, valamint dr. Penkala János budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakornokot és dr. Balás Károly pesti törvényszéki joggyakornokot a budapesti törvényszékhez allegzőkötötte nevezte ki. — A pénzügyminiszter Wolf Ottó Attila bányagyakornokot az állami szolgálatban való véglegesítése mellett tisztjellelt, Fejér Miklós díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segédfelügyelői számgyakornokká nevezte ki az egri pénzügyigazgatóság melé rendelt számvetőszébe. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Szeulényi Kálmán és Hofbauer Aladár díjas számgyakornokot szántesteké, Pálnay Levente és Sallay László díjtalan számgyakornokot díjas számgyakornokká, Basin János tanítót a nagyzolenciá, Pataki tanítót a magyárdíjai, Magyar János tanítót a zombolyai, Mihályovszky Péter tanítót a hácsygyerevölgyi, Müllner József tanítót a bácsfalvai, Lazarics Miklós tanítót a nagygyi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte: a vallás-és közoktatásügyi miniszter Bán Lajos tanítót a kápolnakeresztúr, Krájesovics Fikr tanítót a kápolnakeresztúr állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, végli Földesay Olga tanítót a monori állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Grill János és Grünle Steiger Erzsébet izsonyi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítótót a felső-viszói állami elemi iskolához jelen minőségükben, Weisch János parlosi állami elemi iskolai tanítót a lázárfdi állami elemi iskolához jelen minőségükben, Cséh Károly és Csehné Rohringer Irén lázárfdi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítótót a lazonyi állami elemi iskolához jelen minőségükben, végli Gramma Aurél és Grammáné Szevitóné Mariaka felsőviszói állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítótót a lázárfdi állami elemi iskolához jelen minőségükben álléteyette. Megöröztetés. Az igazságügyminiszter a ráczkovei járásbírósnálg ideiglenes minőségben alkalmazott Valis Károly imokot ebben az állásban végleg megöröztette. Pályázat. A székhelyvárhegyi törvényszéknél irnki Állásra négy hét alatt, a meszturi járásbírósnálg albirói Állásra

két hét alatt, a temesvári Gákóvia III. oszt. postamesteri Állásra december 12-ig, a virnki, esetleg más additíválnál adóttémi Állásra két hét alatt lehet a felajánlásokat benyújtani. Pályázatisztasavonda. A székhelyvárhegyi törvényszéknél írodagaszgatói Állásra hirdett pályásat visszavontott.

N a p i r e n d .

Házipár: Szerda, november 26. — Római-katolikus: Konrad. — Protestáns: Konrad. — Görög-orsos: (november 13.) Ar. János. — Zsidó: Marchesban 24. — Nap két: 7 óra 6 perckor. — Nyugszik: 9 óra 57 perckor. — Hold két: 3 óra 9 perckor reggel. — Nyugszik: 2 óra 1 perckor délután. A heroldi miniszter fogad délután 4 órakor. A képviseletés ártékai fogad 9-10-ig. Nemzeti Múzeum ártékai. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 10-12 óráig. Téli kiállítás a Múzeumban 1 korona belépődji mellett 9 óráti délután 4 óráig. Padi László-kiállítás a Nemzeti Szalonban Mtható délelőtt 9 óráti este 8 óráig. Belépő-díj 1 korona. Technológiai sparmuseum nyitva délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti museum az Üllői-uton. Nyitva 9 óráti 1 óráig. Mesztogaszgatói Museum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig. A Kóltóni intésé museuma (Steinán-ut 14.) nyitva 10-1-ig. Belépődji 1 korona. Szabócsaim leltár (Kerepesi-kört 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Az Akadémiá Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeumi könyvtár ártékai. Akadémiá könyvtár nyitva délután 3 óráti 7 óráig. Képtermi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráti 12-ig. A Jódrosi könyvtár (Károly-kört 25.) mindennapnyitva van, köznapok délelőtt 9-1-ig, vasár-és ünneppnapok 9-12-ig. Menőtegyesület helyiségei a Markó-és Sólým-utca sarkán, reggel 8 óráti este 6-ig. A tártéri a Városigazgatás nyitva egész nap. Belépődji 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Museum. igazgatóság, kereskedelmi szaknyitva, tudakozó osztálya és keleti miniatúr: V. kertül Vác-kört 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től 6 óráti 12-ig és délután 3 órtól 6 óráig. Hazai termékek alando kiállítás és kereskedelemörténetgyűjtés, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányait is eszközöl) a városigeti ipart csarnokban nyitva délelőtt 9 óráti 12 óráig és délután 3 óráti 6 óráig. A külföldi kirendeltögek központi üzletvezetésége (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Vác-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intésé hivatalos jelentése. — Budapest, november 25. La Manche csatorna fölött mély depresszió fejlődött, a magas levegőnyomás pedig meggyengült és magva ma is Erdélyben van. Nyugat-Európában az idő enyhe, esős és a tengerpartok mentében viharos, Keleten pedig hideg és száraz. Nálunk az idő még hideg reggelre, Nyugaton boros és ködös, Keleten pedig derült. Kihűtés: kényhéb, boros vagy ködös idő várható az ország nyugati mély részei helyenkint csapadékkal.

V i z á l l á s .

Table with columns for dates (Nov. 26, 27, 28) and various locations (Budapest, Debrecen, etc.) with corresponding values.

Téli üldő- és gyógyhelyek a déli vasút mentén.

Table listing winter and health resorts along the southern railway line, including locations like Abbazia, Görz, Bozen-Gries, Meran, and Arco with their respective schedules and prices.

Advertisement for 'OLCSÓ' (Cheap) featuring a large illustration of a child and text promoting children's clothing and toys.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képbén. Szövegét írta: Wette Adolaida. Fordította Abrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck.

Személyek:
Andris Várady S. A vasorru bába Beris
Panna Rotter Altató bácsi Kann M.
Jancsi Diósyé Harmat bácsi Szalai K.
Juliska Payor

Utána:

A babatündér.

Látványos ballet 1 felvonásban. Zenéjét szerzett Bayer J. Szövegét írták Hassreiter és Gaul. Kezete 5 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án.

Himfy dalai.

Vígjáték 3 felvonásban, egy előjattal. Írta: Berzic Árpád.

Személyek:
Kisfaludy S. Mihályi Takács József Nádya B.
Kisfaludy K. Dezso Skublics I. S.óke
Özv. Biró József Fehér György Mészáros
zsef Rákosi Sz. Székely Péter Rózsashegyi
Szegedy Rózsa Aiszegi I. Horváth J. Egressy
Bay Annuska Ligeti J. Gaál József Faudi
Rosty Antal Gál Nagy Pál Latabár
Bezerédy K. Pálffy Nagy Pálné Vizvári
Jolán Dömjén Janka Munkácsi

Kezete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án.

Loute.

Böhözát 4 felvonásban. Írta: Pierre Veber. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:
Dupont Góth Echanguettené Hunyadi
Castillon Hegedüs Renée, leánya Nógrádi
Francolin Tanay Bruné Makrócyné
Baburou Szerényi Chevrelné R. Rostagni
Bru Vendréi Petiboisné Erdi
Loute Varsányi Marchaisonné Nikó

Kezete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Bóia és Evva Lajos. Zenéjét szerette Herré.

Személyek:
Plincharde Szirmai Bousincourt Szabó
Batiolère Szerdahelyi Bousincourt Sípensó
Hypothesse Kovács Amelie Hegyi
Bompian Horváth Antonine Sziklainé
René Raskó Victorine Dory

Kezete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfellépéttel.

Nőemancipáció.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Írta Szigeti József. Zenéjét szerette Serly Lajos.

Személyek:
Bátori Mihály Szilágyi Keilinger Sziklai
Gerőfi János Mátrai Verobos Dellé
Flóra Pálmay Csonka Gíróth
Zarandiné Lubrinicz Dengelegi Sziklainé
Árpád Ráthonyi Lidi Tomcsányi
Kaczer Tamás Faragó Boriska Kornai

Kezete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. november hó 26-án.

A háboru.

Írta Ráth Imre.

Kezete 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

VI. ker., Révay-utca 18. szám. Igazgatóság: Lotiner és Keleti.

Ma

ÉJJEI SZOLGÁLAT.

(„A karambol okai” című bohózattal folytatás.)

Bohózát a vasúti előtérben, írta: Ferginistai.

Végül!

A kis KOHN! Írta: Caprice.
A remek télikerben Munczy Lajos híres zenekara reggeli 5 óráig hangverseny.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Bánk bán	A jövővények Nyolcadik pont	Loute	Casanova	Nőemancipáció
Péntek	Nines előadás	Fernando	A doktor ur	Casanova	Nőemancipáció
Szombat	A bolygó hollandi	Hannele	A doktor ur	Az anyós	Nőemancipáció
d. n. Vasárnap este	Tetemre hívás Bé-si keringő	Egy szegény ifjú története A nagymama	A csókon szerzett vőlegény A doktor ur	A sárka csikó Az anyós	A sötét kamra Nőemancipáció

Országos Magy. Képzőművészeti-Társulat.

TÉLI KIÁLLÍTÁS

a városi Igazgatóság műcsarnokában.

1902. november 15-től—1903. január 15-ig.

Nyitva délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Csütörtökön este 11-ig zeneestély. VAVAVAVA Buffet.

Belépődíj 1 kor. AAV Vasárnap délután 1 órától 4 1/2 fill.

Király-utca 71. **RÉMI-MULATÓ.** Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmovici M., művezető. Pénztárnyitása 7 óraker. Kezete 8 óraker.

Ma nagy előadás! Felülmulhatatlan!

Miss Marguerite

a 8 hatalmas oroszánjával

Hadji Mochamed

kittinó arabs ugró akrobaták uymul az új műsor.

Nappali pénztár 10—12-ig és 3—5-ig. Jegyek elővetelben 70 krért a következő dohányüzletekben kaphatók: Andrássy-út 38. Erzsébet-körút 51. Király-u. 72. és Sopronyi nagytér, Kerepesi-ut. a Nemzeti Színház bérehas-épületében.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagyzene-utca 17.

Ma és minden este: **Ma és minden este: 70**

A három kalandja

Opera t. Lincke Pál-tól.

Tarka Színpad

A párbaj

Bohózát egy felvonásban; írta Jean Louis, magyarosította Heltai Hugó.

Éjjei támadás

Némajáték Paul Martinetti-től

stb. stb.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Üzlethelyiség-változás

miatt az összes raktáron lévő

kittinó minőségű

porcellán és majolika,

valamint

üveg-, disz- és használati

tárgyakat mélyen leszállított áron adom el.

Fischer Emil

csász. és kir. udv. szállító. Budapest, Bécsi-utca 31.

Posztó és Zybelinek

a legdivatosabb kivitelben 3 fttól, Pongyolák nagy választékban 3 fttól 50 krtól

Rusnyák Dávidnál, Király-utca 21.

Sikerült

senyeképek, Aquarell, Platin, és Pigmentnagytárolók készítnék RIVOLI műtermében Kerepesi-út 30. szám.

Vidék megrendelőikre különös figyelmet fordítottak.

Legszébb könyvtárt berendezek

havi 2-3 korona részletfizetésre:

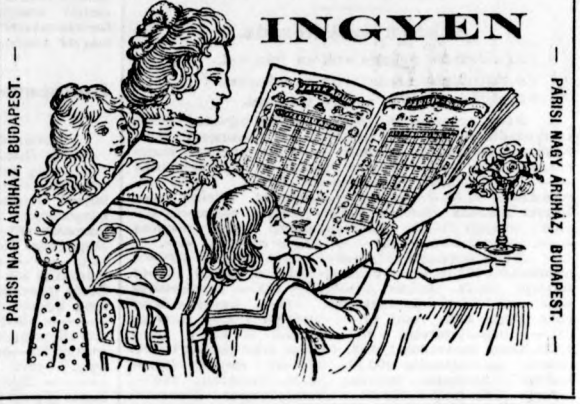
Szepszrodalom, szakművek bel- és külföldi, diszmitve is, karácsonyi és újvi ajándékokra. Cím: Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15. levelezőlap elegendő. (Vidékre választébleg melléklendő.)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST, VII. Kerepesi-út 38.

1903. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzéke

a közkedvelt egy és két koronás aranytárról, ugyintzen az összes árucikkéről, mely megkülönböztetett kívánatra bérmentve is

INGYEN

Legújabb levelező. Levegőbelevelő, ánygyrád és házi tűtár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlások, szerződések stb. mindegyike. Ára füve 2 kor., köve 2 kor., 40 fill. Az öszeg előzetes beklímung. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodliáner F. és Fia) ca. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-út 21. szám.

Urasági butort

IV. Ház-utca 16., Sütő-utca sarok, (Központi városháza közelében)

eladók és veszek majdnem egészen új ebéd-, hald- és garzon szobákat, szalon berendezéseket, íródeszkákat, valdél perzsa és szamira szőnyegeket, függönyöket, időzáró, afrik matracokat, paplanokat, gáz- és villamoscsatlókat. Vaságyakat 7 fttért.

Ajánlati felhívás.

4893/1902. A használaton kívül helyezett alább felsorolt posta-távirtd és távbeszélő-anyagoknak nyilvános ajánlati útján való értékesítése céljából felhívatnak mindazok, kik ezen tárgyakat megvásárolni óhajtják, hogy ivenként egy koronás okmányblyeggel ellátott ajánlatukat lepecsételve boríték alatt legkésőbb folyó évi december hó 22-ének délelőtti 10 órájáig az országos posta- és távirtdarazdszati hivatalnál (IX., Gyáli-út 18.) személyesen vagy posta útján nyújtsák be.

A borítékra a következőket kell feljegyezni: „Ajánlat ócska posta-távirtd és távbeszélő-anyagok megvételére.”

Az ajánlati biztosításra az ajánloti öszérték 10 százaléka köspénzben, vagy értékpapírban a budapesti posta- és távirtdarazdszati hivatalnál (IV. ker., főpostapalota I. em.) letétbe helyezendő és az erről nyert nyugta az ajánlathoz melléklendő.

Eladásra kerül:

I. csoport	67922	kg. vert vas,
II.	1077	kovácsolt vascső,
III.	227	ócska szerszámok,
IV.	572	vas-traverszek,
V.	13870	öntött vas
VI.	3341-12	vashuzal-hulladék
VII.	24679-95	acélhuzal-hulladék
VIII.	1102-65	borított rézhuzal-hulladék
IX.	11361-11	kábel-hulladék
X.	8575-225	borítatlan rézhulladék,
XI.	510-65	sárgaréz-hulladék,
XII.	4197-6	vaspléh-hulladék,
XIII.	781-	horganybádog-hulladék,
XIV.	159	ebonit- és kautschuk-hulladék,
XV.	2510	kötél és zsinor-hulladék,
XVI.	66	posztó-hulladék,
XVII.	539-5	vászón-hulladék,
XVIII.	7294-3	fa-hulladék,
XIX.	239	ólm-hulladék,
XX.		vegyes hulladék együttesen,
XXI.		darabszám szerinti tárgyak,

A darabszám szerint eladandó, valamint az egy-egy csoport alá tartozó többi tárgyak lajstroma az országos posta- és távirtdarazdszati hivatalnál naponta 9—12 óráig vehető és a tárgyak megküldhetők.

Az ajánlattevő tartozik bánatpénz elvételének terhe alatt ajánlatának elfogadása esetén az egyes csoportok alá tartozó összes tárgyakat, ugyintzen a darabszám szerinti azon tárgyakat is, melyekre ajánlatot tett, elvétel nélkül átvenni s az esedékes vételárát előfizetni.

Az I—XIX. szám alatt felsorolt csoport mindenikét az árt az ajánlatban kilökönt, s a XX-ik csoportban felsorolt anyagoknál darabonként kell kitenni, az ajánlat az I—XIX. és XXI. csoportokra csapatonként, a XX-ik csoportra pedig darabonként tehető.

Az ajánlatok a fent kitűzött határidőben biztosításlag fognak felbontatni s felolvasatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

Az országos posta- és távirtdarazdszati hivatal fentartja magának, hogy azon esetre, ha az ajánlattevők az egyes csoportokra, vagy darabonként eladandó tárgyra el nem fogadható árat ajánlanak, az eladást egyáltalán mellőze, vagy más módon eszközölze.

A már beadott ajánlatok vissza nem vehetők, s minden ajánlattevő ajánlatával és letett bánatpénzével az ajánlatok feletti határozat meghozataláig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadott, a megvett tárgyak átvételéig kötelezettségben marad.

Minden vevő tartozik a neki eladott tárgyakért járó öszteget a vonatkozó írásbeli értesítésben megjelölendő határidő alatt alulirt gazdaszati hivatalnál befizetni s a megvett tárgyakat saját költségén a gazdaszati hivatal raktárából nyomban elvitetni.

Ha a szóban forgó értesítés kézbesítésétől számított 3 nap alatt a vételár befizetése és a tárgyak kiszállítása nem történik meg, a vételár fél százeleka naponként fekéber gyanánt a vevő által megterítendő. Táviratilag tett, vagy a kitűzött határidőn túl érkező, valamint a fentiekelt eltérőleg szerkesztett ajánlatok tekintetbe vehetők nem lesznek.

Budapest, 1902. november 20.
M. kir. országos posta- és távirtdarazdszati hivatal.

